

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi 2 x dziennie

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelmiński
za inne działy odpowiada Zdzisław Antoniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Wydawnictwo: Drukarnia Polska Spółka Akcyjna
w Poznaniu, św. Marcin 70

Nr. 524

Wydanie P

Poznań, środa dnia 11 listopada 1936

Rok 31

Czerwone „fronty” w odwrocie

Wkroczenie oddziałów gen. Franco do stolicy Hiszpanii, której ostatecznego zajęcia przez armię narodową oczekiwać należy lada chwila, jest czemś więcej, niż wewnętrzną sprawą hiszpańską. Upadek Madrytu przypieczętuje ostatecznie klęskę, jaką poniosła gwałtowna ofensywa rewolucyjna międzynarodówki komunistycznej, podjęta z wielkim nakładem środków mniej więcej rok temu, a będąca do ruczenia wszystkich naszej cywilizacji w odmet boliego chaosu.

Ofensywa ta, w myśl uchwał ostatecznego kongresu Kominternu, posługiwała się specjalną nową taktyką, polegającą na tworzeniu t. zw. „frontów ludowych”, w których skład — obok komunistów i pod ich właściwym kierownictwem — weszli przedstawiciele innych ugrupowań lewicowych, w szczególności socjalistów i radykałów różnego autoramentu. Taktyka ta przyniosła początkowo marksistom duże sukcesy, zdołali oni uzyskać decydujący wpływ na rządy w Hiszpanii i we Francji, a w innych krajach fałszywie zaczęła wzbierać w sposób przypominający pierwsze lata po wojnie światowej. Jednak ten nowy atak spotkał się ze znacznie jeszcze szybszą i gruntowniejszą reakcją ze strony ludowych i nieprzeartych rozkładem sił społecznych, niż wówczas.

Niestety, nie obešlo się przytem bez krwawych ofiar. Zbrodnica działalność agentów Kominternu, którzy w swej walce z chrześcijaństwem i ideą narodową nie cofają się przed wyzwalaniem najniższych instynktów człowieka, przed skrytobójstwem, mordem, pożogą i niszczeniem domów Bożych, doprowadziła w dniu 17 lipca r. b. w Hiszpanii do wybuchu powstania narodowego, które, szerząc się jak płomień, objęło wkrótce cały prawie kraj łącznie z kolonjami. Po dwunastu tygodniach bezprzykładnie okrutnych zmagania, obfitujących w tak heroiczne epizody, jak pamiętna obrona Alkazaru, armji narodowej udało się zadać kohortom czerwonego dyktatora, Caballero, cios decydujący.

Nie sprawdzili się zapowiedzi Lenina, że na półwyspie pirenejskim ma miejsce powstanie druga w Europie, w Rosji, republika sowiecka. Wprawdzie walki jeszcze się nie zakończyły, przynajmniej jest już jednak niewątpliwie jasne, kiedy ponad murami nietylko Madrytu, ale także Barcelony, Wacacji, Kartageny i Bilbao kopotać będzie dumnie czerwono-złoty sztandar Armji Narodowej i katolickiej.

We Francji rząd „frontu ludowego” pod kierownictwem p. Bluma postępował od samego początku znacznie ostrożniej i umiarkowanie niż „fronte popular” hiszpański, unikając zwłaszcza zbyt daleko posuniętego drażnienia uczuć religijnych i narodowych, to też dzięki temu i reakcja przeciw niemu wśród społeczeństwa jest znacznie słabsza. Istnieje jednak szereg objawów, świadczących, że żywioły ludu i równowagi społecznej czuwają we Francji i gotowe są w razie potrzeby do samoobrony czynnej i stanowczej. Świadczy o tem choćby przebieg ostatniego kongresu radykałów w

Biarritz, który wprawdzie postanowił, że przedstawiciele stronnictwa będą nadal zasiadali w gabinecie Bluma, uzależnił to jednak od zdecydowanego przeciwstawienia się rządowi akcji sabotażowej komunistów, wyrażającej się przedewszystkiem w t. zw. „okupowaniu” fabryk.

Kiedy zaś przywódca komunistyczny Thorez wraz z gromadą swych agitatorów wyjechał do Alzacji, by zorganizować tam szereg zebrań propagandowych, miejscowi chłopcy łącznie z narodowo usposobioną ludnością miast i miasteczek alzackich dali agentom bolszewickim zdecydowaną a zasłużoną odprawę. Tylko interwencja władz policyjnych uchroniła p. Thoreza i towarzyszy od bardziej jeszcze bolesnej i „namacalnej” nauki...

Reakcja przeciw marksizmowi zatacza we Francji coraz szersze kręgi, jednak gdzieindziej jest ona jeszcze dużo silniejsza.

W sąsiednim królestwie belgijskim narodowy ruch „reksistów” w ciągu ostatnich kilku miesięcy poczynił tak olbrzymie postępy, że bliskim jest już zapewne moment, kiedy jego młody przywódca, Degrelle, ujmie w swe ręce ster władzy. Również w Holandji, gdzie nie tak dawno jeszcze Trzecia Międzynarodówka wywołała krwawe rozruchy, żywioły narodowe rozwinęły ostatnio ożywioną, owocną działalność. W obu tych krajach socjalizm i komunizm zostały już zdecydowanie zepchnięte do pozycji defensywnej — i to z każdym miesiącem się pogarszającej.

Zwrot przeciw marksizmowi obserwujemy także w Anglii. Oburzone coraz bliższym kumaniem się Partji Pracy z Moskwą społeczeństwo angielskie dało laburzystom tydzień temu votum nieufności w wyborach samorządowych, w których lewica socjalistyczna i liberalna straciła prawie 100 mandatów na rzecz konserwatystów i niezależnych.

Niemal równocześnie socjaliści i komuniści ponieśli dotkliwą klęskę w drugim wielkim społeczeństwie anglosaskim: w Stanach Zjednoczonych przy tamtejszych wyborach prezydenckich. W Nowym Jorku (mieście), gdzie wpływy ich były największe, łączny ich stan posiadania spadł z 146.000 głosów, uzyskanych przy wyborach poprzednich (w r.

1934), na 71.000 głosów, a więc więcej niż o połowę. Gdzieindziej agitacja marksistów wogóle nie dała żadnych poważniejszych wyników.

I w krajach Europy środkowo-wschodniej widzimy podobne objawy. W Rumunii reakcja przeciwbolszewicka, a zarazem przeciwmasońska zmiotła z powierzchni długoletniego kierownika polityki zagranicznej tego kraju, Titulescu, któremu opinia narodowa zarzucała m. i., że przez zbytnią kurtuazję wobec Moskwy otwarł wrota dla propagandy komunistycznej wewnątrz państwa. W ubiegłą zaś niedzielę Bukareszt witał entuzjastycznie kroczące ulicami stu-tysięczne szeregi członków i zwolenników Partji Narodowo-Chrześcijańskiej pp. Cuzy i Gogi.

W Czechosłowacji jednym z najciekawszych wydarzeń politycznych ostatnich tygodni był odbyty w drugiej połowie września kongres katolickiej Partji Ludowej ks. Hlinki w Piszczanach. Przyjęto na nim, jak wiadomo, uroczysty manifest, stwierdzający, że naród słowacki „nie odchyli się od chrześcijańskich podstaw kultury i od swych tradycji narodowych”, że „potępia współpracę z międzynarodowym przedstawicielem ideologii materialistycznej i siewcą rozkładowych haseł” i „przystępuje do frontu antykomunistycznego po stronie narodów, kierujących się zasadami chrześcijańskimi”.

Przykładów reakcji przeciw bolszewizmowi w najrozmaitszych krajach można przytoczyć jeszcze bardzo dużo, że wspomniemy tylko ostatnie uchwały szwajcarskiej rady związkowej, ograniczające znacznie działalność partji komunistycznej, dalej rozwój ruchu przeciwkomunistycznego w Jugosławii i Bułgarii, wreszcie stanowcze zarządzenia rządów brazylijskiego i urugwajskiego. Przykładów tych wystarczy, by przekonać się o powszechności zjawiska, o którym piszemy.

Jak zwykle, zjawiają się jednak czynniki, które zjawisko to pragnęłyby wyzyskać dla celów swej polityki. Mamy tu przedewszystkiem na myśli Niemcy hitlerowskie. Reżim narodowo-socjalistyczny niewątpliwie przez sam fakt swego istnienia stanowi potężną zaporę dla szerzenia się bol-

szewizmu. Władcom Trzeciej Rzeszy jednak to nie wystarczy; hasła walki z komunizmem chcieliby wyzyskać dla zbudowania hegemonji politycznej swego kraju w Europie. I nie da się zaprzeczyć, że ich sugestje propagandowe znajdują pewien, większy lub mniejszy odgłos nie tylko w Belgji czy Holandji, ale także w bliższych nam krajach, jak Rumunia, czy Jugosławia.

I tu dochodzimy do problemu komunistycznego w Polsce. „Klinat” duchowy, stworzony u nas przez system „sanacyjny”, w połączeniu z nędzą, bezrobociem i przeludnieniem wsi, niewątpliwie sprzyja rozwojowi wszelkiego rodzaju pierwiastków rozkładowych, na których podłożu lęgnie się w rezultacie bolszewizm. To też niebezpieczeństwa komunistycznego w Polsce, którego jednym z przejawów były niedawne krwawe rozruchy chłopskie w powiecie hrubieszowskim, nie należy jeszcze uważać za zażegnane w pełni. Przeciwnie, dużo wskazuje na to, że moment ostatecznego złamania wpływów komunistycznych mamy, jeszcze przed sobą.

Przeciw niebezpieczeństwu temu mobilizują się wszystkie zdrowe siły społeczne, skupiające się coraz tłumniej w Stronnictwie Narodowym. Nie ulega już dzisiaj żadnej wątpliwości, że tylko obóz narodowy jest tym ośrodkiem, który zdolen jest uwolnić Polskę od ataku ciemnych sił, napierających na nią od wschodu. Dowiodły tego ostatnie wybory w Łodzi, gdzie listy narodowe poparte zostały przez znakomitą większość polskich robotników, dowiodą tego — jak jesteśmy o tem głęboko przekonani — także niedawne wybory do rady miejskiej w Poznaniu.

A im prędzej w Polsce zatriumfuje idea narodowa i chrześcijańska, tem lepiej także dla pozycji naszego państwa na terenie międzynarodowym. Zwiększy się bowiem wówczas nasze promieniowanie ideowe i cywilizacyjne, dziś niestety tak niewielkie, a narody Europy środkowej i wschodniej przestaną się w swej walce z czynnikiem rozstroju wpatrywać wyłącznie w Berlin i hitlerowską swastykę...

Ku zbliżeniu Rzymu z Londynem?

Propozycje angielskie pod adresem Włoch w sprawie morza Śródziemnego — Możliwość podróży min. Ciano do Londynu — Niezadowolnienie Berlina

Paryż. (Tel. wł.) Korespondent londyński „Excelsioru” donosi, że jeszcze przed wyjazdem min. Ciano do Wiednia ambasador brytyjski w Rzymie wręczył mu propozycję swego rządu normalizacji stosunków włosko-angielskich na morzu Śródziemnym. Londyn proponuje zawarcie wspólnego paktu wzajemnej pomocy, który objąłby następujące sprawy:

1. Punkty oparcia dla floty.
2. Wzmocnienie obu flot.
3. Współdziałanie obu państw, aby podnieść ich znaczenie na morzu Śródziemnym.

Anglia jest podobno zdecydowana uznać aneksję Abisynji, jeżeli przychylili się do takiego stanowiska Liga Narodów.

Krąży tu pogłoski o możliwości przyjazdu hr. Ciano do Londynu.

Londyn. (PAT.) Jak się dowiaduje korespondent P. A. T., ambasador brytyjski w Rzymie sir Eric Drummond wręczył hr. Ciano memoriał w sprawie uregulowania stosunków włosko-brytyjskich.

Memoriał ten podkreślać ma, iż Brytania zainteresowana jest w sprawie porozumienia, które zapewniłoby obu państwom wzajemne poparcie i stwierdziło zaniechanie się zagadnień włoskich i angielskich na morzu Śródziemnym pod kątem widzenia dróg komunikacyjnych, obronnych i w innych sprawach, obchodzących żywo oba państwa. W Brytanji proponuje Włochom zbadanie wspólnych

zagadnień technicznych na morzu Śródziemnym.

Według wiadomości z kół londyńskich, czynniki niemieckie zaniepokojone są ostatnią ofertą Mussoliniego, przyczem pragnęłyby, aby śródziemnomorskie porozumienie między Anglią i Włochami było częścią składową umowy o charakterze ogólnym. Z punktu widzenia Berlina, dwustronne porozumienie byłoby naruszeniem ostatniego paktu Hitler — Ciano. Ten punkt widzenia został zresztą wyjaśniony w Londynie przez charge d'affaires ks. Bismarcka, który widział się z min. Edenem. Podobne oświadczenie złożyć miał amb. Rzeszy w Rzymie.

Ofiary rozszalałego żywiołu

Szczegóły wstrząsającej katastrofy statku „Isis” — Opowiadanie jedyne uratowanego członka załogi

Berlin. (Tel. wł.) Niem. Biuro Inf. otrzymało szczegóły zatonięcia statku transportowego „Isis”. Kapitan statku „Westernland”, który wyratował jedynego pozostałego przy życiu członka załogi, chłopca okrętowego Fritza Roethke, przedstawił przebieg tej wstrząsającej katastrofy:

W środę statek znajdował się u wejścia do kanału. Od dwóch dni panowała burza na morzu, tak, że walczono z największymi trudnościami.

Po godz. 18 w dniu 8 b. m. przejęto sygnał S. O. S. statku „Isis”, który znajdował się w największym niebezpieczeństwie. „Westernland” popłynął natychmiast w tym kierunku. Kapitan obliczył, że na miejsce wypadku powinien przybyć około godz. 21. Przez radio dowiedział się, że na pomoc płyną inne statki. Wszystkie mogły jednak przybyć na miejsce wypadku znacznie później.

Przygotowano wszystko do akcji ratowniczej. Po bokach statku wywieszono pierścienie, drabiny, beczki z oliwą i lampy. Natychmiast włączono reflektory na kominach, aby tonący statek jak najprędzej mógł spoznać przybywającą mu pomoc. Stałe rzucono rakiety. O godz. 19,25 otrzymano ostatnią depezę radiową z tonącego statku: „Pokład pod wodą, damy znać, gdy spuścimy łódź ratunkową”.

O godz. 21,15 „Westernland” przybył na miejsce wypadku; zatrzymano maszyny, oświetlano morze, lecz z tonącego statku nie pozostało żadnego śladu. Trzeba było zatem poczekać do brzasku.

W ciągu całej nocy oświetlano morze reflektorami, lecz niczego nie zauważono. O brzasku przybyły na miejsce wypadku „Queen Mary” i „Myror”, które wszczęły natychmiast poszukiwania. Wreszcie o godz. 8,03 spoznaczono z „Westernland” łódź. Wydobyto z niej jedynego pozostałego przy życiu członka załogi, chłopca okrętowego Fritza Roethke. Ponieważ zeznał, że inne łodzie rozbiły się, „Westernland” popłynął dalej.

Uratowany chłopiec opowiedział, że silna wichura uszkodziła statek i woda zaczęła się lać do wnętrza. Spuuszczono zapory. Kapitan sądził, że uda mu się utrzymać na powierzchni. Około godz. 20 uderzyła olbrzymia fala w statek i rozbiła go. Kapitan wydał rozkaz spuszczenia łodzi ratowniczych. W chwili, gdy część załogi, wśród niej uratowany, wsiadła do łodzi, wielka fala rozbiła łódź ratunkową o tonący statek. Gdy uratowany wypłynął na powierzchnię, zauważył

czub statku, wystający z wody. Przez pół godziny słyszał wołania o ratunek. Głosy te coraz bardziej się oddalały i było ich coraz mniej. W pewnym momencie tonący chłopiec spozrzegł płynącą łódź. Ostatkiem sił dotarł

do niej i przyczepił się. Również jeden z jego kolegów dopłynął. Nowa fala odwróciła łódź. Gdy tonący wy dostał się na powierzchnię, zauważył, że łódź płynie teraz normalnie i wdrapał się do niej.

Baldwin o stosunkach z Polską

London. (Tel. wł.) Nowoobрани lord-major City sir George Broad Bridge wydał tradycyjnym zwyczajem dla rządu i korpusu dyplomatycznego bankiet, w którym prócz radców miejskich City i burmistrzów 40 gmin pozostałej części Londynu, wzięli udział wszyscy wybitni przedstawiciele angielskiego świata politycznego, parlamentarnego, sądowego i kulturalnego oraz m. i. min. Beck.

Po toaście lorda-majora na cześć rządu, zabrał głos premier Baldwin, który wygłosił przemówienie polityczne.

Najpierw Baldwin mówił o układzie monetarnym i jego znaczeniu dla Anglii.

Po wyrażeniu zadowolenia z powodu podpisania umowy handlowej i w ogólnej poprawy stosunków z Włochami, po zaznaczeniu doniosłości przygotowań do konferencji lokarneskiej i zadowolenia z ponownego wyboru Roosevelta na prezydenta oraz podkreśleniu radości W. Brytanii z racji zawarcia sojuszu z Egiptem, premier Baldwin skierował m. i. następujące słowa pod adresem Pol- skiej:

„W przeszłości cierpiała ona dla sprawy wolności narodowej więcej, niż jakikolwiek inny naród. Polska dzisiejsza dokonała wielkiego wysiłku na rzecz odbudowy narodowej i zdobyła należne jej miejsce wśród wielkich mocarstw Europy, przywracając do właściwego poziomu swe życie gospodarcze, zniszczone przez wojnę. Polska posiada najmłodszą marynarkę Europy i my, jedno z najstarszych mocarstw morskich, witamy ją. Symbolem morskich zdobyczy Polski jest port w Gdyni. Witamy ściśle i szczerą współpracę naszych krajów na rzecz pokoju świata.”

Przemówienie swe zakończył premier Baldwin gorącym pod względem oratorskim apelem do całego świata o zaprzestanie szaleństwa wyścigu zbrojen. Potępił jednocześnie walki między rozbieżnymi systemami rządzenia, nazywając je wojnami religijnymi. W. Brytanja przeciwna jest metodzie narzucania narodom sposobu myślenia. Udziałem jej w akcji na rzecz pokoju i cywilizacji pozostaje wolność myśli, która jest najdroższym skarbem kultury angielskiej.

Niezwykła kradzież w Paryżu

Paryż. (PAT.) Prasa prawicowa omawia sprawę oryginalnej kradzieży, popełnionej przed paru dniami w paryskich biurach Międzynar. Instytutu Historji Społecznej, skąd nieznanymi dotychczas sprawcy po wycięciu otworu w żelaznych drzwiach wynieśli kilkadziesiąt kg. papierów i dokumentów.

„Le Journal”, który przeprowadził w tej sprawie obszerną ankietę, podkreśla, że instytut ten, związany z haskim Instytutem Międzynarodowej Historji Ekonomicznej, a kierowany przez uczonego prof. Posthumusa i subwencjonowany przez drugą międzynarodówkę, zakupił przez swe biuro paryskie znaczną ilość dokumentów i korespondencji z archiwum Trockiego.

Archiwum to nabyto od syna Trockiego, studującego na jednym z uniwersytetów francuskich pod nazwiskiem Siedowa.

„Journal” wyraża na podstawie tej ankiety przekonanie, że wiarygodnie pragnęli zdobyć korespondencję prywatną Trockiego w nadziei, że mogą w niej znajdować się ciekawe materiały, które dałyby się użytkować w przygotowywanym obecnie w Moskwie nowym procesie. Nadzieje te jednak zawiódł, ponieważ do biura paryskiego instytutu nadeszła dopiero pierwsza część archiwum, zawierająca wycinki i druki, gdy tymczasem druga część, obejmująca korespondencję, jeszcze nie wpłynęła.

nawiasie dać nazwę według jej brzmienia krajowego.

Te same przepisy dotyczą również i obrotu handlowego, ponieważ jednak w korespondencji handlowej utarł się inny zwyczaj, należy przejść do nowych zasad stopniowo, aby nie wywoływać zamieszania.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 10. 11. 1936 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była spokojna.

Z pożyczek państwowych płacono za 5% poz. konwers. 52,—; pozatem poszukiwano 4% premj. dol. po 47,— bez oddawców.

Z papierów lokacyjnych P. Z. K. ofiarowano 4½% listy zast. złote w zlocie po 46,— bez obrotu, natomiast płacono za 4½% złotowe listy zast. 44,50. W końcu obracano 4% listy zast. konwert. po 40,—.

Z akcji bankowych płacono za Bank Cukrownictwa 62,— oraz za Bank Polski 110,—.

Komunikat.

Z powodu Święta Niepodległości zebranie giełdowe w dniu 11. b. m. się nie odbędzie.

Cedula Urzędowa Giełdy Pieniężnej w Poznaniu

Kurs w procentach. nominalu wzgl. w złotych za sztukę.

Papiery procentowe

5% państw. poz. konwers. 52,— P.
4½% złotowe listy zastawne serji L. Pozn. Ziem. Kred. 44,50 P.
4% listy zast. konwert. ostempl. P. Z. K. 40,— +

Akcje bankowe i przemysłowe

Bank Cukrownictwa 62,— P.
Bank Polski 110,— P.
Tendencja spokojna.

TARGOWISKO MIEJSKIE

Urzędowe Sprawozdanie Targowe Komisji Notowania Cen.

Poznań, 10. 11. 1936 r.

Spędzono: wołów 25, buhajów 116, krów 210, świń 463, cieląt 62, razem 2356 zwierząt.

Płacono za 100 kg. żywej wagi:

Ceny loco Targowica Poznań łącznie z kosztami handlowymi.

BYDŁO:

Woły:
Pełnomięsiste wytuczony nieoprzęgowy . . . . . 66— 70
Mięsiste tuczone młodsze do lat 3 . . . . . 56— 60
Mięsiste tuczone starsze . . . . . 50— 54
Miernie odżywione . . . . . 42— 48

Buhaje:
Wytuczony pełnomięsiste . . . . . 56— 60
Tuczone mięsiste . . . . . 50— 54
Nietuczony dobrze odżywiony starsze . . . . . 44— 48
Miernie odżywione . . . . . 40— 42

Krowy:
Wytuczony pełnomięsiste . . . . . 60— 66
Tuczone mięsiste . . . . . 50— 56
Nietuczony dobrze odżywiony . . . . . 40— 46
Miernie odżywione . . . . . 16— 20

Jałowice:
Wytuczony pełnomięsiste . . . . . 66— 70
Tuczone mięsiste . . . . . 56— 60
Nietuczony dobrze odżywiony . . . . . 50— 54
Miernie odżywione . . . . . 42— 48

Młodzież:
Dobrze odżywione . . . . . 42— 48
Miernie odżywione . . . . . 38— 40

Cielęta:
Najprzedniejsze cielęta wytuczony . . . . . 70— 76
Tuczone cielęta . . . . . 60— 66
Dobrze odżywione . . . . . 54— 58
Miernie odżywione . . . . . 46— 52

OWCE:

Wytuczony pełnomięsiste jaźnięta i młodsze skopy . . . . .
Tuczone starsze skopy i maciorki . . . . .
Dobrze odżywione . . . . .
Miernie odżywione . . . . .

ŚWINIE (TUCZNIKI):

Pełnomięsiste od 120 do 150 kg. żywej wagi . . . . . 90— 98
Pełnomięsiste od 100 do 120 kg. żywej wagi . . . . . 84— 88
Pełnomięsiste od 80 do 100 kg. żywej wagi . . . . . 80— 82
Mięsiste świnie porad 80 kg. żywej wagi . . . . . 72— 75
Macjory i późne kastraty . . . . . 70— 80
Przebieg targu spokojny.

Urzędowa cedula

Giełdy Zbożowej i Towarowej

Poznań, 10. 11. 1936 r.

Warunki: Handel hurtowy paritet Poznań, ładunki wagonowy, dostawa bieżąca za 100 kg: STANDARTY: 1) żyto 700 g/l., 2) pszenica 742 g/l., 3) owies 420 g/l.

Ceny orientacyjne:

Żyto (Uspobienie spokojne) . . . . . 17,00— 17,25
Pszenica (Uspob. spokojne) . . . . . 23,75— 24,00
Jęczmień browarowy . . . . . 25,00— 26,00
Uspobienie spokojne.
Jęczmień 630—640 g/l. . . . . 19,25— 19,50
Jęczmień 667—676 g/l. . . . . 20,25— 20,50
Jęczmień 700—715 g/l. . . . . 21,50— 22,25
Ogólne usposobienie spokojne.

Owies (Uspobienie spokojne) . . . . . 16,00— 16,50

M a k a
Żytnia wyciąg 0-30% wł. w. . . . . 26,75— 27,00
Żytnia gat. I 0-50% wł. w. . . . . 26,25— 26,50
Żytnia gat. I 0-65% wł. w. . . . . 24,50— 25,00
Żytnia gat. II 50-65% wł. w. . . . . 16,75— 17,25
Żytnia pośl. pon. 65% wł. w. . . . . 15,25— 15,75

Uspobienie spokojne.
pszena gat. I wyc. 0-2% wł. w. . . . . 39,25— 40,25
pszena gat. IA 0-45% wł. w. . . . . 38,25— 38,75
pszena gat. IB 0-55% wł. w. . . . . 36,75— 37,25
pszena gat. IC 0-80% wł. w. . . . . 36,25— 36,75
pszena gat. ID 0-65% wł. w. . . . . 35,25— 35,75
pszena gat. IIA 20-55% wł. w. . . . . 34,25— 34,75
pszena gat. IIB 20-65% wł. w. . . . . 33,50— 34,00
pszena gat. IIF 45-65% wł. w. . . . . 30,50— 31,50
pszena gat. IIF 55-65% wł. w. . . . . 26,50— 27,50
pszena gat. IIIA 65-70% wł. w. . . . . 20,25— 21,25
pszena gat. IIIB 7 75% wł. w. . . . . 17,25— 18,25

Uspobienie spokojne.
C. aby żytnie stand. . . . . 11,75— 12,00
Otreby pszenne grube stand. . . . . 12,50— 13,00
Otreby pszenne średnie stand. . . . . 11,50— 12,25
Otreby jęczmienne . . . . . 13,00— 14,25
Rzepak zimowy . . . . . 44,00— 45,00
Siemię lniane . . . . . 42,00— 45,—
Gorzczyca . . . . . 31,00—
Groch Wiktorja . . . . . 22,00—
Groch Folgera . . . . . 24,90—
Mak niebieski . . . . . 64,00—
Koniczyna czerwona surowa . . . . . 100,00—
Koniczyna biała . . . . . 100,00—
Ziemniaki jadalne . . . . . 3,10—
Ziemniaki fabryczne za kilo . . . . .

Makuch lniany w taflach . . . . . 19,75—
Makuch rzepak. w taflach . . . . . 16,50— 18,—
Makuch sł. w taf. 42—43% . . . . . 20,50— 21,—
Słoma pszeniana luzem . . . . . 2,00— 2,—
„ pszeniana prasowana . . . . . 2,50— 2,—
„ żytnia luzem . . . . . 2,10—
„ żytnia prasowana . . . . . 2,85—
„ owsiana luzem . . . . . 2,35— 2,60
„ owsiana prasowana . . . . . 2,85— 3,10
„ jęczmienna luzem . . . . . 2,00— 2,25
„ jęczmienna prasowana . . . . . 2,50— 2,75
Siano zwykłe luzem . . . . . 4,10— 4,60
„ zwykłe prasowane . . . . . 4,75— 5,25
„ nadnoteckie luzem . . . . . 5,00— 5,50
„ nadnoteckie prasowane . . . . . 6,00— 6,50

Ogólne usposobienie spokojne.
Ogólny obrót: 2294,7 tonn, w tem żyta 314 tonn, pszenicy 77 tonn, jęczmienia 395 tonn, owsa 75 tonn.
Uwaga: W dniu Święta Niepodległości 11. bm. Giełda będzie nieczynna.

Zastąpienie MacDonalda

London. (Tel. wł.) Ramsay MacDonald zastąpił w poniedziałek nagle podczas bankietu, wydanego przez nowego lorda majora Londynu, gdy przemawiał premier Baldwin.

Pierwszej pomocy udzielił choremu, który stracił na pewien czas przytomność, lekarz nadworny króla angielskiego lord dr. Dawson. MacDonalda odwieziono samochodem do mieszkania.

Jak się okazało zastąpienie MacDonalda było tylko chwilowe.

W wiadomości

Stolica Rzeszy poświęciła dzień wczorajszy uczczeniu pamięci poległych bojowników nar. socjalistycznych.

W Atenach podpisano konwencję w sprawie regularnej komunikacji lotniczej pomiędzy Niemcami a Grecją. Towarzystwo niemieckie uzyskało prawo przedłużenia linii lotniczej, eksploatowanej dotychczas do Salonik, aż do Bagdadu przez Ateny i Roda.

Z powodu uwięzienia Maurrasa redaktora naczelnego „L'Action Francaise” około 100 parlamentarzystów wysłało adres do rządu z protestem przeciw ostrym zarządzeniom wobec jednego z najwybitniejszych pisarzy francuskich.

W Genewie rozpoczął obrady 14 kongres międzynarodowej konfederacji pracowników umysłowych, grupującej powyżej 2 milionów pracowników z 11 krajów europejskich m. in. Polski. Na przewodniczącego oraz na prezesa konfederacji na rok 1936/37 wybrano p. Wiktora Kościńskiego, gen. sekretarza unji pracowników umysłowych.

Z Reykjaviku (Islandja) donoszą, że morze wyrzuciło na brzeg dalszy 3 trupów członków załogi „Pourquoi Pas”.

Odmowa rejestracji

Warszawa. (Tel. wł.) Min. spraw wewnętrznych zatwierdziło zarządzenie komisariatu rządu, odmawiające rejestracji stowarzyszenia „Remius Chesent Ezer”, bezprocentowej kasy pożyczkowej.

W motywach ministerstwo stwierdza, że żydowskie kasy bezprocentowe, których w Warszawie jest 80, nie mają rozgraniczenia terenu ich działalności i wskutek tego powstaje chaos, zwłaszcza, że ich organizatorzy niezawście mają na uwadze pożytek tych kas, lecz swoje interesy osobiste (w)

Mgła na Helu

Hel. (PAT.) Nad Helem unosi się od kilku dni gęsta mgła, utrudniająca żeglugę przybrzeżną. Opadła ona niezwykle nisko i trzyma się brzegów.

Na stałym lądzie opary po kilku godzinach znikają, a na półwyspie trzymają się bez przerwy. Silne to zamglenie spowodowały chłodne wiatry, wiejące od wschodu.

Pruskim wzorem

Berlin. (PAT.) Min. spraw wewnętrznych Rzeszy wydał zarządzenie, na mocy którego władze krajowe niemieckie adresujące listy zagranicę winny używać do określenia miast zagranicznych nazw niemieckich j. np. Lüttich, Eger, Genf, Kopenhagen, Flerenz itd. W razie wątpliwości co do położenia miejscowości, można w

Dwie niemieckie mapy

Niejednokrotnie już pisałem w „Kurjerze Poznańskim” na temat tzw. państwa pannordycznego. Jest to, jak wiadomo, idea polityczna niemieckich rasistów, dotycząca zorganizowania pangermańskiego państwa związkowego pod niemieckim kierownictwem. Państwo to obejmowałoby terytoria zamieszkałe przez ludność rasy nordycznej i ludność germańską. Rozciągałyby się ono pomiędzy biegunem północnym, a Alpami oraz pomiędzy granicą polsko - rosyjską na wschodzie, a zachodnimi granicami wysp brytyjskich.

Wydawnictwa niemieckich rasistów ideę państwa pannordycznego propagują bardzo umiejętnie i systematycznie. Do tego typu wydawnictw zaliczyć należy artykuł p. Wenera Kulza, zamieszczony w „Die Sonne” p. t. „Machtraum und Ressenraum auf der Erde”.

Autor omawia w nim rozmaite potęgi polityczne na kuli ziemskiej oraz ich podłoże rasowe. Są to tak bardzo w Niemczech popularne rozważania o zakroju geopolitycznym oraz rasowym. Nie będę oczywiście powtarzał wszystkich wywodów autora. Ograniczę się tylko do kilku uwag dotyczących okręgu nordyczno-germańskiego.

Daje autor przedewszystkiem mapkę tego okręgu, którą poniżej przedstawiam. Jest to, jego zdaniem, ojczyście terytorium rasy nordycznej. W mapie tej nasilenie czerni oznacza siłę wpływu nordycznego, rozumianego historycznie i rasowo-politycznie.

Mapa okręgu nordyczno-germańskiego. Nasilenie czerni oznaczać ma siłę wpływu nordycznego.

Już sama mapka jest pewnego rodzaju sugestją propagandową. Przedstawia ona pewną geograficzną jedność, w której zanikły granice narodowościowe i państwowe. Do jednostki tej należy poważna część terytorium polskiego i francuskiego, należy Anglja i kraje skandynawskie.

Ciekawe są uwagi autora artykułu. Uważa on Niemcy północno - zachodnie za terytorium najbardziej germańskie w Niemczech. Jest to terytorium poza tem najbardziej nordyczne pod względem rasowym wogóle. Jako takie stanowi ono, w przeciwstawieniu do Berlina, zadatek niemieckiej przyszłości.

Pan Kulz wierzy w realizację nordyczno - germańskiego państwa oraz zapewnia mniejsze germańskie narody, że w związku z powstaniem tego państwa nie potrzebują się one obawiać zraty własnej niepodległości.

A teraz niech się Czytelnik przypatrzy drugiej mapce. (Dostarczył mi je swoich zbiorów prof. Ludwik Jabkowski, za co Mu składam ujęte podziękowanie).

Mapka ta jest propagandową mapą wojenną, kursującą nietylko w Niemczech, ale także i w Polsce w wydaniu księgarni mazowieckiej w Warszawie. Autorem mapy jest redaktor Alban Romann, pierwotnym zaś wydawcą Fritz Steidl w Berlinie. Ponieważ mapa ukazała się w czasie wojny jako mapa propagandowa, przeto oczywiście nie mogła ona ujrzeć światła dzienne go bez zgody niemieckich czynników rządowych. Można nawet wysunąć przypuszczenia, że była przez te czynniki inspirowana. Mapa przedstawiała niemiecki program terytorjalny na wypadek zwycięstwa.

Według tej ciekawej mapki Austro-Węgry miały otrzymać całą Ukrainę i Białoruś, cofając Rosję do granic etnograficznych wielkoruskich. Z byłej Kongresówki stworzonoby królestwo, należące jako państwo związkowe do Niemiec

Propagandowa mapa niemiecka. Taką miała być Europa po zwycięstwie niemiecko-austriackim.

Niemcy miały urosnąć do gigantycznych rozmiarów. Na wschodzie zostałyby powiększone o kraje bałtyckie aż po jezioro Ładogę. Na zachodzie połknąć miały Niemcy Belgię i północno - wschodnie kresy francuskie. Anglja miała być rozparcelowana w ten sposób, że z południowej Anglii powstałby niemiecki teren okupowany, z reszty zaś wysp brytyjskich królestwa szkockie i irlandzkie.

Porównując obie mapy, dochodzimy do bardzo ciekawego wniosku. Nie ulega mianowicie wątpliwości, że gdyby mocarstwa centralne były w wojnie światowej zwyciężyły, to byłibyśmy dziś świadkami istnienia państwa pangermańsko - nordycznego. — Przecież państwa skandynawskie byłyby zdane zupełnie na łaskę i niełaskę wielkich Niemiec, przedstawio-

nych na drugiej z omawianych tu map. Niemcy w wojnie światowej nie zrealizowały swoich zamysłów. Zamysły te nie powiodły się zwłaszcza na wschodzie.

Mimo to są w dzisiejszych Niemczech bardzo wpływowe koła, które nietylko marzą, ale i planują realizację państwa pangermańsko - nordycznego. Mapa zaś redaktora Romanna jest niedwuznacznym dowodem, że idea i plan pangermańskiego państwa tkwi w niemieckiej psychice politycznej bardzo głęboko i dość dawno. Należy się tedy z nią poważnie liczyć. Najwięcej zaś ostrożności wykazać musi polska myśl i polska praktyka polityczna.

Jesteśmy wszak w tych pomysłach bardzo zainteresowani.

Dr. KAROL STOJANOWSKI.

Każdy będzie chciał w dniu 20 grudnia b. r. spełnić swój obowiązek obywatelski i głosować na listę narodową. Aby mógł to uczynić musi być w spisach wyborczych. Póki czas idź zatem

sprawdzić listy wyborców

do odpowiedniej komisji okręgowej pomiędzy godz. 15 a 20, abyś niewczasie nie żałował swej karygodnej opieszałości.

Ze zjazdu prawników

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”).

Katowice, w listopadzie. W Katowicach odbył się III zjazd prawników polskich, który obrady swoje zakończył w niedzielę w Krakowie.

Zjazdów takich było już dwa: w 1924 r. w Wilnie i w 1929 r. w Warszawie. Niewątpliwie jednak żaden z nich nie posiadał takiej doniosłości, jak obecny. Zebrał się on bowiem w chwili, kiedy wielkie historyczne przeobrażenia, jakim ulega życie Europy, dosięgły również dziedziny prawa, budząc w niej nowe, rewolucyjne prądy. A ponieważ prawo jest fundamentem zorganizowanego życia, przeto dla nikogo nie mogą być obojętne przemiany, jakie się odbywają nietylko w jego formach, ale i duchu. Dość wspomnieć sprawę przyrodzonych praw człowieka, stosowania prawa, stosunku państwa do obywateli i obywatela do państwa, prawa wolności osobistej itp. — aby zrozumieć całą wagę zagadnień, głęboko sięgających w życie codzienne, które były roztrząsane na zjeździe katowickim.

Już pierwsze, wstępne przemówienia w dniu otwarcia zjazdu, dnia 5 bm., dały słuchaczowi obraz prądów, nurtujących dziedzinę prawa. Zaznaczyły się wyraźnie trzy kierunki, które uosabiali prof. Lutostański, prof. Makowski i minister sprawiedliwości Grabowski. Prof. Lutostański wystąpił, jako zwolennik i obrońca kierunku liberalnego w prawodawstwie, stawiającego jednostkę pod skrzydłami najbardziej czulej opieki prawnej. Prof. Makowski natomiast okazał się zwolennikiem hitlerowskiej doktryny prawa, która skrzydła opiekuńcze rozciąga przedewszystkiem nad wspólnotą, a więc społeczeństwem, państwem, narodem.

Minister Grabowski wreszcie rzucił w swem przemówieniu niejako most między temi dwoma skrajnymi teorja-

mi, wybierając drogę pośrednią między ochroną jednostki, a wspólnoty. Te trzy stanowiska, to niewątpliwie trzy wielkie nurty, w których odbija się nietylko obraz ewolucji prawodawstwa, ale równocześnie wizerunek przemian w dziedzinach politycznej, kulturalnej i cywilizacyjnej.

Jeśli idzie o nasze, aktualne stosunki, to w kołach zebranych na zjeździe prawników zwróciło przedewszystkiem uwagę przemówienie ministra Grabowskiego. Wystąpił on przeciw przewrotowi liberalizmu w sądownictwie, który doprowadza do tego, że oskarżony jest benjaminkiem procesu. Reforma ma iść w tym kierunku, aby mogła pogodzić harmonijnie prawa jednostki z obowiązkami tej jednostki wobec wspólnoty. Minister Grabowski oświadczył dalej, że jest stanowczym zwolennikiem niezawisłości sędziów, ale przeciwnikiem nieodpowiedzialności sędziów. Jeśli zaś idzie o plany jego działalności na stanowisku ministra, to zapowiedział walkę bezwzględną z akcją wywrotową i z kradzieżą dobra publicznego.

Takie jest tło i taki jest oficjalny wyraz zjazdu prawników polskich w Katowicach. Popelnilibyśmy jednak błąd, gdybyśmy tego szerokiego ujęcia nie sprowadzili do ram węższych, stanowiących istotę rzeczy, a mianowicie do zobrazowania odgłosów z obrad komisji zjazdu. W obradach tych, bez względu na ich charakter, wysuwała się na pierwszy plan tak ważna sprawa, jak stanowisko obywatela w państwie, co świadczyło, iż ona jest właśnie osią zagadnień reformy prawnej w Polsce.

Komisje były cztery, a mianowicie prawa państwowego, administracyjnego, karnego i prywatnego. Omawiano w nich takie tematy, jak „Sejm i Senat w Konstytucji polskiej roku 1935”, „Podział władz w prawie nowocze-

UWAGI

„Proletariusze wszystkich krajów łączcie się” — grzmiało dotąd chórem w Związku socjalistycznych republik sowieckich i napis teże treści zdobył godło państwowe Bolszewji. Zdobił je urzędowo w 87 różnych językach świata, tak że sierp z młotem znajdował symboliczną wykładnię od mongolskich narzeczy począwszy, kończąc na wszystkich językach świata cywilizowanego.

Ale niedawno wszystko to uległo zmianie. Miast znanego hasła komunistycznego zdobi odąd emblematy państwa sowieckiego inny napis: „Socjalizm liczy na to, że każdy spełni swój obowiązek”. Czy z zmianą tą łączą się jakoweś nowe aluzje? Miast „proletariuszy” występuje „socjalizm”? Czy zmiana symbolu państwowego ma być symbolem faktycznych przemian w łonie Sowietów?

Zostawmy pytania na boku. Przrzyjmy się natomiast sprawie z tytułu zainteresowania heraldycznego. Historia symbolów państwowych, to cząstka psychologii narodów!

Wszak nie kto inny jak Nelson rzucił pod Trafalgarem słynne słowa, iż Anglja liczy, że „każdy spełni swój obowiązek”. Mamy więc w parafrazie hasła sowieckiego żywe przejęcie obcej — nelsonskiej — dewizy. Zapożyczenie hasła zzewnątrz. Czyżby ubóstwo własnych hasel?

To przejmowanie obcych hasel jest w heraldyce rzeczą skądinąd znaną. Sama Anglja nosi w swym herbie państwowym dewizę francuską „Dieu et mon droit” (Bóg i moje prawo), i widać, nie dość jej było jednego napisu francuskiego w blazonie herbowym, skoro pomieściła jeszcze dokoła ustęgi orderowej słynne „Honne soit qui mal y pense”. O upodobaniach dla cudzoziemczyzny świadczy także herb księcia Walji, gdzie jako dewiza figuruje niemieckie „Ich dien” (Służę), jakgdyby nie było w języku angielskim na to odpowiednika.

Ale jak tradycja, — to tradycja. Rzecz idzie od stuleci swoim torem i nikt nie waży się zmienić.

Dopiero wyzwolony z tradycji komunizm jest bardziej skory dla reform. Jaką będzie następna jego dewiza, gdy hasło z Trafalgaru już przestanie ciągnąć?

snem”, „Wytyczne dla prawa administracyjnego w Konstytucji roku 1935” i t. p. Tematy te w sposób bezpośredni lub pośredni poruszały problematykę praw i swobód obywatelskich, dając sposobność do niezmiernie ciekawych wynurzeń i wniosków. Oto słyhać o wnioskach, zmierzających ku najdalej idącemu uproszczeniu wymiaru sprawiedliwości, o atakach na samorząd w sądownictwie w postaci sądów przysięgłych, o próbach rozszerzenia atrybucyj prokuratury, o głosach przeciwko dopuszczalności apelacji w sprawach karnych, o dowodzeniu rozszerzenia zakresu wyrokowania zaocznego i ograniczenia postępowania dowodowego i t. p. Z drugiej zaś strony mówi się o zajadłej obronie szeroko ujętych praw obywatelskich i jak największych rękojmi wymiaru sprawiedliwości.

Zarówno te walki szczegółowe, jak i owe ogólne, o których pisałem na wstępie, wykazują stan ostrego fermentu, w jakim się znalazło prawo w Polsce i świecie. Oby to był ferment błogosławiony i twórczy, bowiem nie więcej szkód przynieść nie może, jak pozostawienie tworzenia prawa pomyślności tych, którzy je mają stosować, gdyż łatwo stać się ono może środkiem do służenia interesom tych, co siebie uważają za państwo.

S. T.

GENERAL FRANCO wódz zwycięskich wojsk narodowych w Hiszpanji

Powstańcy posuwają się w głąb Madrytu

Tenerifa (PAT) O godz. 1 w nocy radiostacja powstańcza opublikowała komunikat, głoszący, że wojska gen. Varela wspierane przez czołgi, posuwają się w głąb Madrytu, osiągając ulicę Toledo i pałac królewski. Oddziały powstańcze na odcinku północno-zachodnim zajęły ogrody pałacu królewskiego, dworzec północny, dzielnicę uniwersytecką i szkołę agrotechniczną.

Front przechodzi obecnie od fontanny św. Antoniego do mostu Segovia i przedmieścia Usera. Oddział operujący na odcinku centralnym zadął wojskom czerwonym ciężkie straty.

Dzielnica uniwersytecka została ewakuowana przez wojska czerwone.

Casa del Campo zdobyta

Toledo (PAT). Korespondent PAT. donosi: Walka o Madryt trwa. Wojska czerwone znajdują się w odwrocie. Dzielnica Madrytu Casa del Campo została zdobyta przez powstańców. Lotnictwo powstańcze bombarduje pozycje czerwone na przedmieściach Madrytu.

Odcinek walki

Paryż (PAT). Korespondent Havasa donosi z Madrytu, że walki wczorajsze odbywały się na odcinku długości 30 km: od Pozuelo na północny zachód od miasta do Villaverde na południowy wschód od miasta. Przez cały wczorajszy dzień trwała nieustanna strzelanina. Brzegi rzeki Manzanares oraz podmiejskie wioski Leganes, Alcorcon, Pozuelo i Humera, były osnute kłębamii dymu.

Walki na innych frontach

Sevilla (PAT). Radiostacja tułejsza komunikuje, że okupacja Ma-

Manifestacja narodowa na wiecu „sanacyjnym“

Z Warszawy donoszą:

Wielką manifestacją na cześć Stronnictwa Narodowego i Romana Dmowskiego stał się wiec antykomunistyczny, zorganizowany w niedzielę, w sali „Tow. Higienicznego, przez „sanacyjną“ organizację „Samoobrona“, mającą walczyć z komunizmem. W przyzwoitym zasiadli: red. Czarnecki, publicysta Bereda, działacz „Legjonu Młodych“ Ryszard Kiersnowski i przedstawiciel lewicowego Z. P. M. D. Perzyński.

Po rzeczowym przemówieniu p. Czarneckiego, głos zabrali p. Bereda, którego przemowę publiczność przerywała okrzykami na cześć obozu narodowego i Romana Dmowskiego. Po okrzykach „Precz z „żydo-komuną“, „precz z sanacją“, „precz z czerwonym Rzymowskim i „Kurjerem Porannym“ — zebrana w liczbie około 1.500 osób publiczność, stojąc z podniesionymi prawicami, odśpiewała hymn Młodych, którego przyzwoicie musiało wysłuchać stojąc.

Gdy ukazał się na trybunie redaktor „Gazety Polskiej“ R. Kiersnowski, publiczność, oburzona, że działacz „Legjonu Młodych“ chce przemawiać na wiecu antykomunistycznym, nie dopuściła go do głosu. Przewodniczący strącił zupełnie panowanie nad salą, lecz gdy ukazał się na podium student z czapką „bratniacką“ w ręku, członek Młodzieży Wszechpolskiej, p. Zadziński, publiczność natychmiast uspokoiła się.

Mówca w płomiennych słowach przedstawił walkę z żydo-komuną, prowadzoną skutecznie przez Stronnictwo Narodowe pod kierownictwem Romana Dmowskiego.

Zebrani ponownie wznosili okrzyki na cześć Romana Dmowskiego, obozu narodowego i po raz drugi odśpiewali hymn Młodych. Na tem zebranie zakończono.

STRONNICTWO NARODOWE

KOŁO ŚW. MICHAŁ

Przedwyborcze zebranie okręgu VII dzisiaj, 10 listopada, w lokalu p. Frąckowiaka, ul. Kraszewskiego 16. Początek o godz. 20.

KOŁO STAROLEKA

Zebranie w środę 11 bm. w sali „Poleńca“. Początek o godz. 20.

drytu prowadzona jest metodycznie. Na froncie Escorialu wojska gen. Mola zajęły po zacieklej walce Naval Gamella, na odcinku Peruelu wojska rządowe podjęły atak na miejscowość Celedas o 16 km. od Teruelu. Atak został odparty, przyczem w ręce oddziałów powstańczych wpadły znaczne zapasy amunicji.

Oddziały powstańcze zajęły również Castejon de Henares, gdzie wojska czerwone posiadały znaczne zapasy materiału wojennego. Na odcinku Santander wojska powstańcze

zajął miejscowość Espinosa de las Monteros i ścigały przeciwnika aż do Alto de Barrara, które również zostało zajęte.

Dowódca powstańców raniony

Lizbona (PAT). Dowódca ofensywy powstańców na Madryt płk. Castejon, raniony pociskiem karabinu maszynowego, początkowo nie chciał opuścić szeregów, sądząc, że jest lekko raniony. Później jednak, gdy wystąpiły objawy gorączki, trzeba go było przewieźć do szpitala.

Apel Prezydenta Rzeczypospolitej na rzecz pomocy bezrobotnym

Warszawa. (PAT). Prezydent Rzeczypospolitej prof. Ignacy Mościcki, wygłosił w dniu 9 bm. przez radio następujące przemówienie:

„Sprawy, związane z układem naszego życia gospodarczego, sprawy bezrobocia w szczególności, stanowią stałą troskę państwa i społeczeństwa, i to nie tylko u nas w Polsce, ale na całym świecie, na obu jego półkulach. Wymagają one dużego napięcia energii myślowej, uruchomienia całego dorobku wiedzy ludzkiej, zimnego obrachunku rozumu i twardej woli do wprowadzenia w życie powziętych decyzji.

„Od kilku lat, w walce z kryzysem gospodarczym, czynimy wielkie wysiłki, opierając się na tych elementach rozumu i woli, które pozwoliły osiągnąć niejeden sukces i wprowadziły państwo nasze na drogę, wiodącą ku lepszej przyszłości. Podkreślając ten dorobek myśli, muszę jednak przypomnieć, że nie wyczerpuje on całkowicie możliwości człowieka, gdyż pozostaje jeszcze inna dziedzina, dziedzina serca, które cudów dokonać potrafi, zwłaszcza tam, gdzie idzie w parze z rozumem i wolą — co w dziejach nas Polaków decydująco nieraz na szali zaważyło.

„Do serc więc współobywateli chcę dziś przemówić w obliczu konieczności zatroszczenia się o los naszych braci — pozbawionych pracy, chleba i ciepła domowego ogniska.

„Zima — to wśród naszych pór roku — pora najbardziej serdecznego życia rodzinnego. Mróz zatrzymuje ludzi w ich siedzibach i skupia ich w kole najbliższych, czy to na wsi, czy w mieście, w izbie rolnika, we dworze, w mieszkaniu robotnika, kupca, czy urzędnika, czy też pracownika innych zawodów.

„Skupiamy się tedy bardziej, niż kiedy indziej, pod dachem rodzinnym, w kole swoich najbliższych, kultuwając piękne tradycje życia domowego i rodzinnego. Surową tę porę roku poprzedza troskliwa zapobiegliwość, przecznością dyktowana, by w domu naszym, gdy nadejdą mrozy, było ciepło,

byśmy mieli całe i ciepłe ubrania, staraliśmy się, by nie zbrakło naszym najbliższym kawałka chleba i gorącej strawy.

„Nadchodząca zima potrzebować będzie owego ciepła serc więcej, niż niejedna poprzednia. Zima ta napełnia troską wszystkich, którzy, ciesząc się ciepłem swych rodzinnych ognisk, pamiętają o tych tysiącach swych braci — mówię z głębokim smutkiem — o setkach tysięcy swych braci, którzy

W jutrzejszym wydaniu głównem:

NAUKA POLSKA NAD WIELKIEM JEZIOREM

przez dr. Stefana Drzewickiego (Lwów)

Wykonywanie planu czteroletniego

Berlin. (PAT). W dzienniku ustaw Rzeszy ogłoszono 6 nowych zarządzeń premiera Goeringa o planie 4-letnim. Rozporządzenia te stanowią pewnego rodzaju opanowanie rynku pracy i obejmują:

- 1) Zapewnienie narybku sił fachowych.
- 2) Zapewnienie ilości robotników wykwalifikowanych, potrzebnych do wykonywania ważnych z punktu widzenia polityki państwowej i gospodarczej zamówień w przemyśle żelaznym i metalowym.
- 3) Wycofanie do właściwych zawodów robotników metalowych i budowlanych, zatrudnionych na stanowiskach, nie odpowiadających ich kwalifikacjom.

4) Przymus zgłaszania, od 1 grudnia rb. począwszy, większych projektów budowlanych. Zgłoszenia te mają zawierać dokładne dane, dotyczące ilości robotników i materiałów.

5) Wytyczne, dotyczące zatrudnienia starszych pracowników powyżej lat 40. Rozporządzenie to ustala dla większych przedsiębiorstw obowiązek odpowiedniego zatrudniania starszych pracowników w miarę ich kwalifikacji.

6) Zakaz ogłoszeń sztyrowanych i anonimowych, poszukujących robotników metalowych i budowlanych. Rozporządzenie to przeciwdziałać ma ewentualnym próbom obejścia przepisów planu czteroletniego.

Plan reform w Japonii

Tokjo. (PAT). Specjalny komitet gabinetu japońskiego zajmował się złożonym przez armję i marynarkę planem reform państwowych. Według wiadomości z kół wojskowych, plan ten obejmuje 4 punkty:

- 1) Przywrócenie rady politycznej z rozszerzeniem jej zakresu, jako organu dla badania i kontroli wszystkich ważniejszych spraw państwowych.
- 2) Stworzenie specjalnego urzędu personalnego pod przewodnictwem premiera dla wszystkich gałęzi administracji rządowej z wyłączeniem spraw wojskowych.
- 3) Ujednostajnienie administracji państwowej przez połączenie niektórych ministerstw, jak np. spraw zagranicznych i kolonii.
- 4) Reforma prawa wyborczego i zakresu uprawnień parlamentu.

Żydzi u premiera

Warszawa. (Tel. wł.) Premier Składkowski przyjął wczoraj w przyzwoiciej sali ministrów posłów ortodoksyjnych Minčberga i Trockenhelma. (w)

Proces o zajęcia w Knyszynie

W Knyszynie (pow. białostocki) białostocki sąd okręgowy na sesji wyjazdowej najpierw d. 8 października, a świeżo z powodu odroczenia sprawy w dniach 4 i 5 listopada rozpatrywał sprawę 13 chłopów polskich z Łaskowca i Brzezin, oskarżonych o zajęcia przeciwydowskie w nocy z dnia 23 na 24 maja 1936 r.

Po przeprowadzeniu przewodu zapadł wyrok skazujący oskarżonych. Odrobna zapowiedział wniesienie skargi apelacyjnej.

DO DZISIAJ ZEBRALIŚMY 87 640,75 ZŁOTYCH

Składki na eskadrę „Chrobry“

W dalszym ciągu wpłynęły do administracji naszej następujące składki na eskadrę „Chrobry“:

Cech Rzeźnicko - Wędliniarski, Grodzisk Wlkp.	50,—
Ogólny Związek Podoficerów Rezerwy, Góło Poznań - Wilda	5,—
Franciszek Pukacki	5,—
Gabryela Rogalińska, Swarzędzka 2	1,—
„Norma“ Zakłady Mechaniczne, Poznań, Skarbowa 20: Wieczorek 5,—, Guzekówna 1,—, Sobieszczyk 1,50, Szymański 1,—, Plenzler 1,—, Garczyński —,80, Dembiński 1,—, Kubele 1,—, Jankiewicz 1,—, Hoff 1,—, Guzek 1,—, Palacz —,50, Wieruszewski —,50 razem	16,30

Z. H. w rocznicę śmierci rodziców zamiast kwiatów na daleką mogiłę	4,—
H. J. C., Poznań	5,—
Pracownicy Komunalnej Kasy Oszczędności miasta Rawicza	38,52
Związek Emerytów Państwowych, Filja Rawicz	6,—
mgr. Jan Sajdak, Poznań	10,—
Stanisław Ratajczak, Poznań, Ma-sztalarska 7	5,—
Stanisław Grabowski, Śmigiel	4,—
Bronisława Wiśniewska, Prusy, p. Witaszyce	5,—
Razem wpłacono	87 290,75
zadeklarowane	350,00
87 640,75	

Hallo! Tu Warszawa...

„Zakon ludzi skrzydlatych“

Warszawa, w listopadzie
Dochodzi godzina ósma. Na ulicach ożywiony ruch. Wszyscy śpieszą do biur. Pociągi podmiejskie i tramwaje zwożą z przedmieści tysiące urzędników, buchalterów, ekspedjentów, prokurentów i uczniów szkolnych. Każdy zdąży do warsztatu pracy. Tak jest każdego ranka. Zawsze to samo kołtówisko ludzi w śródmieściu.

Jakżeż inaczej jest o tej porze na lotnisku mokotowskim, o kilka zaledwie minut oddalonym od serca stolicy. Cisza jak na odludziu. Anemiczne jesienne słońce złości wędrującego lotniska. Sielsko-anielsko. Nie widać żywej duszy. O, przepraszam! Właśnie koło budynku Aeroklubu Warszawskiego kręca się jakieś postacie. Coś się tam musi dziać, warto więc zasięgnąć „języka“.

Jak dobry wyżeł idę za schwyconym śladem, który prowadzi mnie do... bufetu stołecznego Aeroklubu. Cóż to?

Kpt. Peterek, znany lotnik motorowy i szybowcowy, doskonały akrobata, przygląda się lotowi jednego z uczniów prowadzonego przez siebie w Warszawie kursu akrobacji lotniczej dla pilotów cywilnych. Fot. J. Ryś.

Czyżbym przypadkiem natknął się na zebranie tajemniczego klubu? Na jakieś „bractwo warczącego śmigła“?

Bo oto przy bufecie zastaję kilkunastu młodych ludzi, ubranych w ciepłe futrzane kombinezony. A więc lotnicy! To już dobrze, z takimi bowiem można się zawsze dogadać. Tylko co oznaczają owe spore szklanice przed nimi, wypełnione białym płynem? Ależ to najprawdziwsze mleko! Lotnik i mleko! Żal zrobiło mi się tej grupki w kombinezonach. Widać doszli do przekonania, że należy wziąć rozbrat z alkoholem i naprawdę założyli klub pod nazwą „Kropla mleka dla lotnika“, którego statut przewiduje codzienne ranne zbiórki w kombinezonach w bufecie Aeroklubu Warszawskiego przy szklance mleka. A więc jednak sensacja! Teraz tylko śmiało zapytać o szczegóły. Ale którego z nich?

Na szczęście odnajduję w grupie rasową, zawsze pogodną twarz kpt. Peterka, słynnego lotnika, znanego zwłaszcza z wspaniałych wyczynów szybowcowych, doskonałego instruktora i akrobatę lotniczego.

Odwołuję go na boczek i pytam szepem: „Kapitanie, czy to lotniczy Ku-Klux-Klan?“ A on w śmiech. Za chwilę jednak spowaźniał i powiada: „Zgadł pan, to „zakon ludzi skrzydlatych“, któremu przewodzimy z kpt. Widawskim, poza tem należy do niego dwunastu wybrańców, najdzielniejszych i najzdolniejszych pilotów sportowych, członków poszczególnych Aeroklubów“. I przedstawia mi ich.

Jest więc z Warszawy inż. Rychter i pilot Onoszek (oblatuje samoloty „RWD“); Markowski, Zwoliński i Żabowski ze Lwowa; Murtowski i Ofierski z Katowic; Gedroyć z Wilna; Matheus, Petrusiewicz i Prashill z Gdańska, oraz Bayer z klubu lotniczego Podlaskiej Wytwórni Samolotów.

Z dalszej rozmowy z kpt. Peterkiem dowiaduję się, że piloci ci zjechali do stolicy na specjalny kurs akrobacji, zorganizowany przez departament lotnictwa cywilnego przy ministerstwie komunikacji. Uczestników kursu obowiązuje surowy regulamin. Przez dwa tygodnie muszą prowadzić klasyczny tryb życia, wcześniej wstawać, wcześniej kłaść się spać, żadnych denerwujących rozrywek lub wzruszeń, a dzień zaczyna się od śnia-

Najzdolniejsi piloci cywilni z poszczególnych Aeroklubów, przechodzący obecnie w Warszawie kurs akrobacji lotniczej na samolocie szkolnym „PWS-16 bis“.

daniam, którego główną częścią jest szklanka mleka. Tego mleka, które widziałem przed lotnikami i które nasunęło mi tak fantastyczne domysły.

Po chwili cała grupa udaje się na drugą stronę lotniska, przed hangar, gdzie stoją już gotowe do startu dwa samoloty koloru zielonego. To nowe dwupłatowce „PWS-16 bis“ z silnikiem Wright 220 KM, dwumiejscowe, z podwójnym sterowaniem, służące do nauki akrobacji. Bardzo ładne maszyny. Przednie siedzenia w obu samolotach zajmują kpt. Peterek i kpt. Widawski, tylne zaś kolejno uczestnicy kursu.

Nauka zaczyna się od przyzwyczajania pilotów sportowych do nowej maszyny, silniejszej i cięższej od tych, na których latają w Aeroklubach. Wpierw abecadło lotnicze: start i lądowanie. Tak na zmianę. Każdy uczeń wykonuje ćwiczenie po trzy razy. Potem kursanci latają samodzielnie, kpt. Peterek zaś obserwuje lot i zebranej dokoła niego pozostałej grupce lotników wyjaśnia błędy, po-

pełniane przez obserwowanego pilota.

Warto popatrzeć, jak kpt. Peterek ciałem swe zamienia w kadłub samolotu, ręce na skrzydła i demonstruje jak należy wchodzić w wiraż, pod jakim kątem, jak robić zeszliż przy lądowaniu lub inne zwroty. Ma pojętych i pilnych uczniów, to też wyniki kursu są z każdym dniem coraz lepsze. Wystarczy spojrzeć ku obu samolotom, śmigającym całymi przedpołudniami nad Warszawą w pobliżu lotniska, jak wzbijają się świecami w górę, jak nabierają szybkości, by potem wykonać coraz trudniejsze ćwiczenia akrobacyjne: loopingi, beczki, rewersment, wywroty i korkociągi.

Niebawem cywilne lotnictwo pozna tajniki trudnej sztuki akrobacji na samolotach. „Zakon ludzi skrzydlatych“ rozjedzie się po kraju i na terenie swych Aeroklubów rozpocznie pracę pionierską: będzie uczył innych. I tak z tej garstki, z tych dwunastu lotników, powstanie zwolna cała armia polskich pilotów, sportowych akrobatów. — ELLIOT.

Dwupłatowiec „PWS-16 bis“, nowy samolot, przeznaczony do nauki akrobacji. Fot. J. Ryś.

Jeszcze o broszurze „Żydzi“

W związku z naszym artykułem p. t. „Zdumiewająca książeczka“, zamieszczonym w nr. 488 „Kurjera Poznańskiego“, otrzymujemy od nowego dyrektora Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych, dr. Stefana Pomarańskiego, pismo, w którym czytamy, że broszura p. t. „Żydzi“, omówiona we wzmiankowanym artykule, „wydana została przed czterema laty w bardzo szczupłym, ograniczonym nakładzie — głównie dla przewidzianych programem potrzeb początkowych szkół żydowskich; nakład został dawno wyczerpany, taki, iż tego wydawnictwa już niema w obiegu i „Biblioteka Szkoły Powszechnej“ od lat nie była wspomnianą broszurką uzupełnianą“.

Stwierdzenia powyższe nie osłabiają oczywiście w niczym naszych zarzutów, sam fakt bowiem, że tego rodzaju broszura mogła się ukazać nakładem Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych uważamy za więcej, niż osobliwy. Okoliczność, że książeczka była przeznaczona jako lektura głównie dla początkowych szkół żydowskich, nie zmniejsza wcale jej szkodliwości. Nie leży chyba w naszym interesie, by ludność żydowskiej, i tak już aroganckiej i ogarniętej pychą „narodu wybranego“, wpaść już od dzieciństwa przekonanie,

że Żydzi siedzą w Polsce od czasów przedhistorycznych i że oni to dopiero przynieśli naszemu narodowi

Przy dolegliwościach żołądkowo-kiszkowych, braku apetytu, atonji kiszek, wzdęciach, zgadze, odbijaniach, ogólnym podrażnieniu, bólach głowy migrenowych zastosowanie 1 — 2 szklanek naturalnej wody gorzkiej Franciszka-Józefa wywołuje doskonałe opróżnienie przewodu pokarmowego. Zalecana przez lekarzy.
Tg 1895

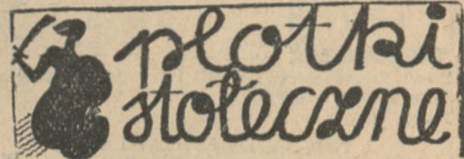
— światło prawdziwej kultury i wiary w jednego Boga...

Z zadowoleniem natomiast przyjmujemy do wiadomości oświadczenie dyrektora Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych, że tej osobliwej broszury niema już w obiegu i że nie istnieje zamiar ponawiania jej nakładu.

P o m o c bezrobotnym to nie jałmużna, to obowiązek i nakaz sumienia.

ZWYCZAJ

zwilżania głowy zimną wodą, mycie tłustym mydłem, wycieranie skóry naftą lub innymi drażniącymi płynami powodują marnienie włosów. Właściwa higiena zapobiegawcza polega na częstym myciu skóry głowy i włosów SHAMPONEM dra Lustra. Z przepisu Dra Lustra istnieją SHAMPONY: do jasnych i ciemnych włosów, tudzież — rumiankowy.
Tg 1896

9 listopada.

Księgarnia „Książnica-Atlas“ rzuciła na rynek księgarski pierwszą książkę gen. Rydza-Śmigłego, zawierającą jego rozkazy, artykuły i mowy; książka doprowadzona jest do dni ostatnich, bo zawiera nawet przemówienie, wygłoszone dn. 6 listopada.

Wbrew głosom, jakie się pojawiły w prasie, gen. Kazimierz Sosnkowski nie przyjechał z wywcześnie wakacyjnych, spędzanych na południu. Akt nominacji jego na generała broni nastąpi zaocznie.

Często mówi się teraz o gen. Lucjanie Żeligowskim. Jest to jeden z najstarszych generałów broni. Odgrywa rolę Cyncynata: oręż przekuł na lemiesz, jest rolnikiem, dał się wybrać do Sejmu, zabiera głos w sprawach politycznych, — a jedną z zasad, jakich broni systematycznie, jest jak największe rozgraniczenie polityki od wojska. Nieraz o tem nawet przemawiał publicznie, a znane jest jego wystąpienie w sprawie roli generalnego inspektora armii.

Gen. Żeligowski zażywa dużego autorytetu w kierowniczych kołach rządzącego systemu. W ostatnich dniach był przyjęty przez premiera gen. Składkowskiego i p. Prezydenta na Zamku.

Niema to jak dyplomacja i takt. A my przecie jesteśmy gentlemanami i Francuzami Północy. Zwłaszcza w pewnych kołach szczególne znaczenie przywiązuje się do manier towarzyskich i form. Dlatego o innych społeczeństwach wyraża się per „chamy“, bo nie bardzo respektują formy towarzyskie.

Z tego punktu wychodząc, staramy się być zawsze mediatorami. Lubimy sprzęgać razem ogień z wodą. Ot, np. teraz:

Cóż to za budujący widok: na hotelu Europejskim dwie flagi obce, rumuńska i węgierska. Wiszą obok siebie, jakby reprezentowały dwu najszerzej znanych przyjaciół. I ci i tamci się dziwią, dlaczego wybrano taki termin ich gościny, żeby jednocześnie ich podejmować. Dla nich to niezrozumiałe, a dla wielu z nas także...

Równocześnie bawią dwie delegacje: dziennikarzy rumuńskich, na których różnym czynnikiem bardzo zależy, i przyjdum policji węgierskiej. Pierwsi przyjechali na konferencję porozumienia prasowego, a drudzy z rewizytą do głównej komendy policji polskiej. Dlaczegoż obiedwie delegacje umieszczono w tym samym hotelu? Dlaczegoż jakby rozmyślnie wybrano równoczesny termin obu wizyt?...

A i to: jeszcze dziennikarze rumuńscy nie wyjechali, a już przyjechali do stolicy dziennikarze bułgarscy. W obu wycieczkach biorą udział najprzedniejsi dziennikarze. Czy nie możnaby było trochę zmienić terminy, żeby obie delegacje się nie spotykały równocześnie, wskutek czego jedna musi blednąć przy drugiej?

I jeszcze jedno: Bułgarzy wyjeżdżają w przeddzień uroczystości i manifestacji. Wszak z punktu widzenia obecnego reżimu możnaby sądzić, że w interesie reżimu byłoby zatrzymanie wycieczki bułgarską dwa dni dłużej, żeby była świadkiem manifestacji wojskowych. Logika takby wskazywała. A ci się stało, że jest inaczej? Przecie kalendarz jest tylko jeden i tylko raz w r. Pańskim 1936 mamy 11 listopada!

Nie czujecie, Państwo, że to już nie towarzysko, lecz i politycznie... jakby to powiedzieć... coś nie bardzo dyplomatycznie...

Takby się zdawało... Takby można wnosić z min Bułgarów. Niby taka piguleczka na sam objazd to może wywołać i czkawkę. Tak się nam przy najmniej zdaje...

WARSZAWIANIN

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Środa
KALENDARZ RZYMSKO-KATOLICKI
 Marcina b. 15 braci Polaków
KALENDARZ SŁOWIAŃSKI
 Spitoslawa | Witolda

Słońca: wschód 7,06, zachód 16,06
 Długość dnia 9 godzin 00 minut
 Księżyc: wschód 4,18, zachód 14,32
 Faza: 3 dzień przed nowiem

Listopad

11

Środa

Ważne numery telefonów:

Pogotowie rat.: 66-66 i 55-55
 Straż ogólna: 19-57, 30-50
 Policja: 42-21
 Pościągcy: 15-60 i 29-36
 Taksówki: Postój przy ulicy
 Grunwaldzkiej 77-72, przy Ry-
 nku Jeź. 77-08, przy ul. Marsz.
 Focha (naroz. Niegolewskich)
 77-82, Pl. Światokrzyski 49-80,
 przy ul. Zielonej (nar. Strze-
 leckiej) 50-35, Rynek Wil-
 decki 66-35, W. Garbary (nar.
 Wielkiej) 57-87.

Poczt. biuro zleceń: 49-23. Dokładny czas: 55-66.
 Stan wody: + 0,90 mtr.
 Temp. wody: + 5,9 st. C.

NOCNY DYŻUR APTEK

Śródmieście: Apt. pod Eskulapem, pl. Wol-
 ności 13; Apt. pod Złotym Lwem, St. Rynek 75;
 Apt. przy pl. Sapiężyńskim 1; Apt. na Chwali-
 szewie 76 Jeźyce; Apt. pod Gwiazdą, ul. Kra-
 szewskiego 12; Łazarz: Apt. przy Parku Wil-
 sona, ul. Marsz. Focha 47; Wilda: Apt. pod
 Koroną, Górna Wilda 61; Dębice: Apt. przy
 ul. Debieckiej 6; Solacz: Apt. przy ul. Mazo-
 wieckiej 12; Główna: Apt. przy Krzyżu, ulica
 Główna 19; Staroleka: Apt. miejscowa.

KRONIKA MIASTA POZNAŃ

W Poznaniu przed 10 laty

Dnia 10 listopada 1926 r.

Ogólna szkoda, wyrządzona przez wybuch
 zbiornika w gazowni miejskiej, łącznie z koszta-
 mi budowy wystawionego nowego zbiornika
 obliczono na około 900,000 zł, nowy zbiornik, któ-
 ry wystawiła firma H. Cegielski został odda-
 ny do użytku przed terminem przewidzianym
 kontraktem. — Niebawem późno nastąpi „ba-
 bie lato”.

ZYCIE SOKOLE

— * **Tow. Gimn. „Sokol” Poznań XIII.** Ze-
 branie odbędzie się w środę, dnia 11 bm. o godz.
 20 w lokalu p. Zawadzki, Górna Wilda 75.
 — * **Sokol II Jeźyce.** Zebranie odbędzie się
 we wtorek, dnia 10 bm. o godz. 20 w lokalu p.
 Bartkowiaka przy ul. Poznańskiej 23.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * **Jutro, dnia 11 listopada,** Kościół
 obchodzi uroczystość św. Marcina, wiel-
 kiego filantropa IV stulecia i troskliwego
 opiekuna ubogich. Pochodził on z Sa-
 barji (na dzisiejszych Węgrzech) z pogań-
 skiej rodziny. Jako 15-letni chłopiec wstąpił
 w szeregi konnicy rzymskiej. Mając
 18 lat przyjął chrześcijaństwo, a przeby-
 wając pięć lat na wojnach we Francji, oddał
 się życiu pustelnika. Zasłynął cnotli-
 wym życiem, powołany został przez u-
 wielbiający go lud na biskupa diecezji
 Tours. Tu zasłużył się przez zwalczanie
 pogaństwa, zwłaszcza wśród ludu wiej-
 skiego, docierając do Bretanii, a nawet
 poprzez cieśninę Kaletańska, aż do angiel-
 skiego hrabstwa Wales. Umarł w sędzi-
 wym wieku w założonym przez siebie
 klasztorze Marmontier. Nad grobem święte-
 go męża Toureńczycy wspaniały wzniesli
 kościół a Francja obrała go jako patrona
 kraju. Chwała św. Marcina dotarła także
 do Polski, gdzie uważany jest za patrona
 rolników.

Z licznych o św. Marcinie legend naj-
 piękniejszą bodaj jest ta:

Pewnego mroźnego dnia św. Marcin,
 będąc jeszcze żołnierzem, spotkał nędz-
 ną, prawie zupełnie nagiego, proszącego
 o jałmużnę. Rozdawszy już skromny
 swój żołąd między ubogich, dobył szabli i
 przedzielił swój płaszcz żołnierski na dwo-
 je, odziewając jedną połowę skostniałego
 biedaka. — Scenę tę przedstawia płasko-
 rzeźba Marcina Różka u frontowego szczy-
 tu wieży kościoła św. Marcina w Pozna-
 niu.

Atrybutem św. Marcina jest gęś, zwie-
 rzę, które nie cieszyło się zbytnimi jego
 łaskami. A to stało, że, gdy skrył się ja-
 ko skromny pustelnik przed obierający-
 mi go na biskupa wiernymi, gęś swem gę-
 ganiem zdradziła miejsce jego schronie-
 nia. Dlatego też: — czy nie na pokutę? —
 „Na dzień św. Marcina
 Należy się gęś do komina.”

— * **„Dni kolonjalne”.** Dn. 21, 22 i 23
 bm. odbędą się w Poznaniu „Dni kolonjal-
 ne”, których celem jest z jednej strony
 pogłębienie zagadnienia kolonii, z drugiej
 zaś zbiórka funduszy na akcję koloni-
 zacyjną. W związku z „Dniami” odbyło
 się wczoraj w biurach okręgu Ligi Mor-
 skiej i Kolonjalnej zebranie pod przewo-
 dnictwem p. mec. Chmielewskiego. Po za-
 gajeniu zebrania przez przewodniczącego,
 zabrał głos p. Podolak, przedstawiając w
 ogólnych zarysach program „Dni kolo-
 njalnych”, jaki obejmuje akcję w oddz.
 terenowych, szkołach, propagandę w pra-
 sie i zbiórka na fundusz kolonjalny. Na
 zebraniu wybrano prezydium komitetu
 „Dni”, ponadto utworzono kilka sekcji.
 „Dni” poprzedzi w dniu 15 bm. kurs ko-
 lonjalny, zorganizowany przez zarząd o-
 kręgowy L. M. i K. Na kursie tym wy-
 głoszone będą referaty n. t. mandatów ko-
 lonjalnych, gospodarki plantacyjnej, su-
 rowców, handlu i polskich dążeń kolo-
 njalnych. Niezależnie od tego w dniu 22
 bm. prof. U. P., dr. Pawłowski wygłosi
 odczyt p. t. „Zagadnienia kolonjalne Pol-
 ski na terenie międzynarodowym”, w ki-
 nach zaś wyświetlony zostanie film p. t.
 „Polscy pionierzy na czarnym lądzie”.

— * **Poznań ku czci Skargi.** Katolicki
 Poznań pragnie godnie uczcić pamięć ks.
 Piotra Skargi w 400-ną rocznicę jego uro-

W 20 rocznicę zgonu Henryka Sienkiewicza

Za kilka dni przypada 20 rocznica
 zgonu duchowego wodza narodu, Hen-
 ryka Sienkiewicza, zgasłego 15 listo-
 pada 1916 r. w Vevey w Szwajcarii.

Rocznica ta będzie obchodzona w
 Poznaniu uroczystą akademją, orga-
 nizowaną przez **„Echa”**, w niedzielę,
 15 bm., o godz. 11 w auli U. P. Na
 program akademii złożą się: przemó-
 wienie prof. U. P. dr. Tadeusza Gra-
 bowskiego n. t. „Znaczenie Sienkiewi-
 cza w rozwoju myśli narodowej”, re-
 cytacje najbardziej aktualnych frag-
 mentów dzieł Sienkiewicza w wyko-
 naniu Bolesława Dąbrowskiego, arty-
 sty Teatru Polskiego, Ludwika O-
 patrnej i Juliusza Balickiego, artyści
 Teatru Nowego, występ znanego chó-
 ru „Echo”, który odśpiewa „Hymn

Młodzieży Polskiej” Stanisława Nie-
 wiadomskiego i „Grający step” Bol.
 Wallek-Walewskiego, oraz orkiestry
 wojskowej, która wykona „Elegię”
 Stanisława Moniuszki i „Marsza Pre-
 torjanów” Feliksa Nowowiejskiego.
 Wstęp na akademję wolny.

Niewątpliwie tłumy wypełnią po-
 brzezi aulę U. P., aby oddać hołd
 nieśmiertelnemu duchowi Henryka
 Sienkiewicza, o którym tak pisał m.
 in., po śmierci twórcy „Trylogji”, zna-
 ny krytyk Stanisław Piłun-Noyszew-
 ski: „Henryk Sienkiewicz, od dziś, to
 już nie człowiek, ale idea. To Polska.
 Śmierć zabrała nam ciało najlepszego
 Polaka, ale duch jego żyje wśród nas
 i w nas samych”. (sk)

dzin. Związek Sodalicyj Marjańskich
 przygotowuje „uroczystości skargowskie”,
 mające się odbyć 21 i 22 bm. w stolicy
 Wielkopolski. Poprzedzi je uroczyste tri-
 dum w dniach 19, 20 i 21 bm. w kościele
 OO. Jezuitów, w celu uproszenia u Boga
 rychłej beatyfikacji ks. Skargi. Uroczy-
 stości rozpoczyna się w sobotę, 21 bm. o
 godz. 16 posiedzeniem inauguracyjnym na
 sali koncertowej św. Marcina. Na pro-
 gram posiedzenia złożą się referaty: ks.
 St. Bednarskiego T. J. z Krakowa n. t.
 „Tragizm Skargi”, oraz prof. U. P., dr. T.
 Grabowskiego n. t. „Rola Skargi w dzie-
 jach literatury narodowej wieku 16-go”.
 Nazajutrz w niedzielę o godz. 9 odprawi
 J. Em. ks. Kardynał Prymas uroczystą
 mszę św. w kościele farnym, a słowo Bo-
 że wygłosi ks. redaktor Fr. Forecki. O
 godz. 17 odbędzie się na zakończenie
 „Uroczystości Skargowskich” wielka aka-
 demja w auli Uniwersytetu Poznańskie-
 go, na której wygłoszą referaty J. E. ks.
 biskup Okoniewski z Pelplina oraz p. red.
 Kędzierski z Poznania. (x)

— * **Uroczystość harcerska na Osiedlu
 Warszawskim.** 26 drużyna im. H. Sien-
 kiewicza urządza w dniu 15 bm. o godz.
 17 w auli szkoły powsz. na Śródcie akade-
 mję ku uczczeniu 20-lecia śmierci H. Sien-
 kiewicza. O godz. 9 rano odprawi mszę
 św. w kościele parafjalnym na Osiedlu
 Warszawskim ks. prof. Skaziński, kape-
 lan harcerzy. (x)

— * **Zabawa jesienna „Sokoła”.** Urzą-
 dzona w sobotę w wielkiej sali Domu
 Rzemieślniczego jesienna zabawa „Soko-
 la” okręgu poznańskiego zgromadziła lic-
 nie nasze sokolstwo i zwolenników ruchu
 sokolego. Przy dźwiękach orkiestry wo-
 jskowej bawiono się ochoczo prawie do
 białego dnia. Posuwistego poloneza z
 kwiatami wyprowadził około północy pre-
 zes okręgu dh. Tadeusz Powidzki z prze-
 ską okręgową Sokolic, dch. Sroczyńska.

Dużem zainteresowaniem cieszyło się
 strzelanie z wiatrówek o premje, podczas
 którego okazało się, że impreza ta zgro-
 madziła dużo dobrych zawodników.
 Pierwszą nagrodę (74 punkty) zdobył p.
 Kukucki, dalsze pp.: Wawrzyniak, Chra-
 plak, Palacz i Dzieliński. Dalsi zawodni-
 cy zdobyli bażanty i inne premje. (kl)

— * **Ceny detal.** według zarządu miej. z dn.
 4 bm. Mleko niezbierane: cena najniższa za 1
 litr 0,16 zł, cena najwyższa za 1 litr 0,20 zł, ce-
 na najczystsza za 1 litr 0,18 zł; jaja za 1 szt.
 0,10 zł; twaróg za 1 kg 0,60 zł; masło: solone za
 1 kg 2,80 zł, mleczarskie za 1 kg 3,00—3,20 zł.

KRONIKA WYPADKÓW

— * **Zaginienie.** P. Ludwika Stawicka,
 mieszkająca przy ul. Warszawskiej w o-
 gródkach działkowych św. Jana na dział-
 ce nr. 162, zgłosiła w komisariacie V za-
 ginienie 21-letniej córki Leokadij. Zagi-
 niona jest wzrostu wysokiego o owalnej
 twarzy i rudych włosach, ubrana była w

popielaty angielski kapelusz, ciemno-
 brązowy płaszcz, długą czarną suknię i
 brązowe trzewiki. Zatrudniona ona była
 w lokalu „Palmarium”, przy ul. Pół-
 wiejskiej 5, jako tancerki. (kl)

— * **Zamachy samobójcze.** Umysłowo
 chorego Feliksa Polewskiego, mieszkającego
 przy ul. Fabrycznej 13, napili się w zamiarze
 samobójczym benzyny. Pogotowie udzie-
 liło zastrzyki pierwszej pomocy i odsta-
 wilo go w stanie niegroźnym do szpitala
 miejskiego. — Na Walach Wernefczyka
 późną nocą napila się lyzolu Pelagja Fo-
 ron, mieszkająca przy ul. Zielonej 7 i za-
 trudniona tamże jako służąca. Desperat-
 ce, która z nieznaną przyczyną targnęła
 się na życie, udzieliło pomocy pogotowie
 ratunkowe (66-66) i odstawiło ją do szpi-
 тала miejskiego. (kl)

KRONIKA POLICYJNA

— * **Włamanie do mieszkania.** W dniu
 7 bm. w godzinach przedpołudniowych,
 pomiędzy 10 a 11, do mieszkania p. Pawła
 Zielińskiego w Pobiedziskach zakradli się
 złodzieje i zabrali biżuterję, pieniądze oraz
 dwie obligacje Pożyczki Inwestycyjnej po
 100 złotych (I emisji nr. 3151—26, II emi-
 sji 3151—33). Poszkodowany oblicza strać-
 tę na około 500 złotych. Ostrzeżenia się
 przed kupnem odnośnych obligacji Po-
 życzy Inwestycyjnej. (x)

KRONIKA SĄDOWA

— * **Oszust matrymonjalny przed są-
 dem.** Sąd apelacyjny w Poznaniu rozpa-
 trywał sprawę Stanisława Nowakowskie-
 go z Małych Siekierok, powiatu średzkie-
 go, oskarżonego o oszustwo matrymonjal-
 ne. Nowakowski po ukończeniu szkoły
 powszechnej, jakiś czas przebywał w
 swych rodzicach, posiadających większe
 gospodarstwo rolne. Przed trzema laty
 uzyskał posadę agenta podróżującego w
 instytucie radowym w Katowicach. Przez
 pewien czas trudnił się sprzedażą specy-
 fików radowych, a w roku 1934 został kie-
 rownikiem agencji tego instytutu w Ostro-
 wie. Wobec likwidacji instytutu, znalazł
 się bez pracy i bez środków do życia, przy-
 czym poważnie zapadł na suchoty. Po-
 stanowił więc ożenić się z posadną panną.
 Od tego czasu pilnie czytywał wszystkie
 ogłoszenia matrymonjalne, wszędzie wpadł
 mu w rękę anonś, że jeden z kupców po-
 szukuje męża z akademickim wykształ-
 ceniem dla swej córki jedynaczki. Nowa-
 kowski złożył ofertę, w której przedsta-
 wił się za lekarza medycyny, zarabiającego
 700 złotych miesięcznie. Naskutek tego
 listu wszedł do domu kupca, pragną-
 cego wydać za mąż swą córkę. Kandydat
 na męża przypadł do gustu rodzinie po-
 sadnej panny, to też szybko doszło do ofi-
 cjalnych zaręczyn. Nowakowski przedsta-
 wił sfałszowany dyplom doktora medy-
 cyny, przesyłał kwiaty i bileciki z szum-

KRONIKA TOWARZYSTWA

**Restauracja w Hotelu Polonia Grun-
 waldzka 18,** poleca bezpłatnie salę nowo-
 odrestaurowaną i pokoje klubowe na
 wszelkie uroczystości. Kuchnia wyborowa.
 Ceny niskie. Wieczorem dancing.
 ng 17 799

W sobotę, dnia 14 listopada br. urządza
**Koło Przyjaciół Harcerskiej Drużyny Wil-
 ków Morskich** w sali Domu Rzemieślnicze-
 go przy ul. Fr. Ratajczaka doroczną Wiel-
 ką Zabawę Jesienną na którą wszystkich
 sympatyków zaprasza. Początek o godz. 20.
 Wstęp zł 1,09 włącznie podatku. Doboro-
 wy zespół orkiestry.
 zg 14 686/7

Prosimy pamiętać: Wstęp wolny, a za-
 bawa pewna. Bufet własny, ale tani. Dużo
 urozmaiceń... a to wszystko zapewnione
 na **Dancing-Bridge** Tow. Pomocy dla In-
 teligencji, sobota, 14. 11. 36 w cukierni
 Józwiak, Fredry 12 godz. 8,30 wiecz.
 z g643

Pogrzeb

ś. p. Kazimierza Palucha

Dziś o godz. 9 rano odbyła się eks-
 portacja zwłok śp. Kazimierza Palu-
 cha, dyrektora Banku Kwilecki & Po-
 tocki i senjora akademickiego Koła
 Trzemesznan, do kościoła św. Mar-
 cina.

W domu żałoby przy Al. Marcin-
 kowskiego wygłosili przemówienia po-
 żeźgalne pp.: radca Lipski imieniem
 rady nadzorczej Banku Kwilecki &
 Potocki i dyr. Woźnicki imieniem
 dyrekcji i pracowników banku. Potem
 kondukt żałobny wyprowadził do ko-
 ściola św. Marcina ks. prałat Taczak,
 który też odprawił nabożeństwo ża-
 łobne i wigilje. Świętynie wypełnili
 liczni przedstawiciele obywatelstwa
 naszego miasta, szczególnie ze sfer
 przemysłowych i kupieckich. Po na-
 bożeństwie odbyła się eksportacja Al.
 Marcinkowskiego, Nową, przez Stary
 Rynek, Wodną, Wielkimi Garbarami
 i Chwaliszewem na plac przed kate-
 dra, skąd nastąpiło przewiezienie
 zwłok do Trzemesznan, gdzie dziś na-
 stąpi pogrzeb w grobowcach rodzin-
 nych. Tlumny orszak pogrzebowy
 prowadził w otoczeniu licznych duch-
 owieństwa, m. in. ks. prałata Wil-
 kansa i ks. dyr. Piotrowskiego, ks.
 prałat Taczak. R. i. p.

nemi tytułami oraz wprowadził w dom
 swych przyszłych teściów przyjął, któ-
 rzy tytułowali go doktorem. Po pewnym
 czasie Nowakowski, pod pozorem otwar-
 cia gabinetu lekarskiego, wyłudził od
 swego przyszłego teścia około 10 tys. zł.
 Po ujawnieniu zaś oszustwa zbiegł i do-
 piero wskutek rozesłania listów gończych
 został ujęty.

Na rozprawie tłumaczył się, że wyłu-
 dzone pieniądze zużył na cele kuracyjne.
 Sąd okręgowy w Poznaniu skazał go na
 3 lata więzienia, przyczem połowę kary
 darował mu na mocy amnestji. Sąd ape-
 lacyjny wyrok ten zatwierdził. (k)

Niebezpieczny precedens

W związku z naszą notatką o skut-
 kach afery „Feniksa” otrzymujemy
 ciekawe dane, dotyczące działalności
 tego towarzystwa na terenie Austrii,
 a również i Polski.

Okazuje się, że wszystkie inne to-
 warzystwa, oparte na zdrowych zasa-
 dach, zwracały wielokrotnie uwagę
 władzom nadzorczym na politykę
 „Feniksa”, nieopartą o żadną kalkulac-
 cję. Od szeregu bowiem lat było wiad-
 omo, że to towarzystwo wiedeńskie
 zdobywa klientów „za wszelką cenę”,
 robiąc dziwą konkurencję innym insty-
 tucjom ubezpieczeniowym.

Jedną z metod „Feniksa” było da-
 wanie dodatkowej premii wolnej od
 opłaty składek, lub inne temu po-
 dobne udogodnienia, które nieuchron-
 nie prowadziły do ruiny. Dlatego jed-
 nak inne towarzystwa ubezpieczeń ma-
 ją jakoby ponosić z tego tytułu spe-
 cjalne ciężary, by pokryć deficyt „Fe-
 niksa”. Byłby to niebezpieczny pre-
 cedens: za splajtowany bank placifyby
 banki, za upadłość sklepu kupcy itd.

Ale jaki wpływ i jakie możliwości
 miały towarzystwa ubezpieczeń, gdy
 władze nadzorcze nie przedsięwzięły
 żadnego kroku, by zdemaskować kom-
 binację „Feniksa”?

NOWY KOŚCIÓŁ W DROBNINIE

Fragment z uroczystości konsekracji przez J. Em. Prymasa nowego,
 pięknego kościoła w Drobninie, pod Leszkiem, w dniu 8 listopada 1936 r.

Oszuści pożyczkowi grasują

Otrzymujemy przestrożę, że elegancko ubrany mężczyzna, prawdopodobnie Żyd, odwiedza osoby, czynne na stanowiskach społecznych na prowincji, jako rzekomy wysłannik Spółdzielni Bankowej, działającej w porozumieniu z ministerstwem skarbu. Osobnik ten ofiaruje kupno Pożyczki Inwestycyjnej (notowanej na giełdzie 67 zł). Obiecuje, że numer sprzedany pożyczki wyjdzie w najbliższym ciągu z większą wygraną, którą należy użyć na cele społeczne, a 10 proc. oddać na propagandę pożyczki i podnieść w ten sposób wartość jej na giełdzie. Cała transakcja ma dokonywać się w ścisłej tajemnicy, aby nie dowiedzieli się o niej szersze sfery, gdyż wzrost koniunktury pożyczki ma być tajemnicą. Ponieważ aferzysta ten uniknął biegiem okoliczności aresztowania, należy zwrócić na niego uwagę i przy najbliższej sposobności oddać go władzom sądowym.

Przed handlarzami pożyczkami inwestycyjnymi na raty pragniemy przestrzec jak najusilniej, gdyż przy tego rodzaju handlu działa się już duże nadużycia. Sprawy te zajmowały się sądy i kilkunastu opryszków tego typu, jak już donosiliśmy, zostało zasądzonych na dłuższe więzienie.

Dalszy ciąg procesu braci Koteckich

Gniezno (br). W toczącym się tutaj przed sądem okręgowym, pod przewodnictwem wiceprezesa Gumińskiego, procesem przeciwko trzem braciom Koteckim, zeznawał w dniu wczorajszym jako pierwszy osk. Wacław Kotecki, który twierdził, że brat jego Jan od dłuższego czasu był w sobie zamknięty, czasami płakał, a od czasu do czasu miewał ataki szału. W swoim czasie Jan oddał matce rewolwer na przechowanie, zaznaczając przytem, ażeby na niego uważała. W ostatnim czasie Jan stracił zaufanie do rodziny, która chciała z nim żyć jak najlepiej, poza tem nie zezwolił na badanie ksiąg handlowych. Sprawy bicia i wymuszania od Jana podpisu na hipoteki dwa razy po 50 tysięcy złotych wyjaśnia osk. Wacław K. w ten sposób, że kiedy wszedł do mieszkania, zobaczył, jak bracia Ludwik i Roman trzymali na leżance Jana, ponieważ się rzucił; oskarżony przytrzymał również jego nogi, po zażyciu zaś lekarstwa Jan się uspokoił, zgodził się na zwolnienie z części personelu, zaś o podpisaniu jakichś zobowiązań dwa razy po 50 tysięcy złotych nie było mowy, jak również Jana nie bito. Na radzie rodzinnej, która zebrała się w hotelu Europejskim, radzono nad tem, ażeby wysłać Jana do jakiegoś sanatorium. Sprawy usiłowanego odstawienia Jana do Dziekanki przedstawił zgodnie z aktem oskarżenia.

Osk. Ludwik Kotecki zeznaje, że dlatego przewrócili Jana na leżankę, albowiem ten uderzył krzesłem Romana. W czasie ogólnego szamotania Jan zgodził się na zwolnienie części personelu. O zapisaniu hipotek nie było mowy. Nad wieczorem krytycznego dnia przybyli do mieszkania pijani robotnicy pod kierownictwem Jana, gdzie śpiewali „Czerwony sztandar“.

Oskarżony Roman Kotecki zeznał podobnie. Głównym świadkiem był poszkodowany Jan Kotecki. Kiedy wszedł krytycznego dnia do mieszkania, spotrządził braci Ludwika i Romana, ostatniego wezwał do opuszczenia mieszkania, a kiedy Roman chciał się na niego rzucić, chwycił za krzesło. Zeznaje, iż obalono go na leżankę, wykrecono ręce i bito tak długo, dopóki nie przyrzekł podpisania dwóch hipotek po 50 tysięcy złotych na rzecz Ludwika i Romana. Również wyraził zgodę na zwolnienie części personelu. W trakcie wymuszania przybył Wacław, który go również bił, a matka, znajdująca się w pokoju, chroniła go od bicia po głowie. Kiedy weszła do pokoju służąca Wiśniewska, prosił o wezwanie policji, bito go dalej z przerażeniem, a kiedy wszedł policjant, wy-

korzystał ten moment i wyskoczył oknem na podwórze. Sprawę przewiezienia do Dziekanki przedstawił zgodnie z aktem oskarżenia. Na zalecenie swego obrońcy, adw. Kórnackiego z Poznania, dał się badać przez dr. Szarfę, który wystawił mu zaświadczenie, że na umyśle nie choruje.

W dalszym ciągu zeznawała jako świadek matka braci Koteckich, Pelagja Kotecka, której sąd zwrócił poprzednio uwagę, że może uchylić się od zeznań, jednakowoż nie skorzystała z tego dobrodziejstwa. Zaznaczyć wypada, że świadek Jan Kotecki, który również mógł być uchylić się od zeznań jako członek rodziny, oświadczył jeszcze przed zeznaniami, że o ile matka uchylą się od zeznań, on również to uczyni. Pelagja Kotecka była przytem, jak bracia bili Jana i chroniła go swoją osobą. Nie słyszała nic o zapisaniu hipotek. Również nie wie o wywiezieniu Jana do Dziekanki.

Służąca Teofila Wiśniewska widziała, gdy weszła do pokoju, jak bito na leżance Jana Koteckiego. Słyszała, jak Roman żądał zapisania hipoteki. Krótko przed mającem nastąpić wywiezieniem Jana Dziekanki otrzymała od Pelagji Koteckiej polecenie przyszykowania świeżej bielizny dla Jana. Świadkowie Krüger, Górny, Torzewski i Wiatr do sprawy nic nowego nie wnieśli.

Dr. Pakowski, lekarz powiatowy, stwierdził, że przybyli do niego Wacław i Roman Koteccy z zawiadomieniem, że brat ich Jan jest umysłowo chory, przedłożyli świadectwa dr. Taberskiego i dr. Manowskiego oraz oświadczyli, że radzili się już dr. Radtkego z Dziekanki nad sposobem umieszczenia Jana w zakładzie psychiatrycznym. Mimo przedłożonego mu atestu nie udzielił zlecenia na przewiezienie Jana do Dziekanki. Bracia Koteccy zaproponowali świadkowi, ażeby następnego dnia przybył do browaru jako urzędnik skarbowy i zbadał Jana podstępem, na co oczywiście świadek się nie zgodził. Dalsze zeznania świadka potwierdzają tezy aktu oskarżenia. Tak samo potwierdzają je zeznania świadków dr. Radtkego, dr. Buxakowskiego i dr. Zakrzewskiego.

Z zeznań lekarzy dr. Taberskiego i dr. Manowskiego wynika, że świadectwo lekarskie wystawili na podstawie opowiadań rodziny i rozmowy z Janem Koteckim.

Rozprawa wykazała wiele emocyj i po zamknięciu przewodu sądowego przewodniczący wyznaczył dalszy ciąg rozprawy na sobotę 14 bm. o godz. 9.30. Jako powód cywilny wystąpił adw. Trafalski, oskarżonych broni adw. Hejmowski z Poznania.

* 15 lat więzienia za zabójstwo.

W nocy z 15 na 16 czerwca br. w Gościęcinie na Pomorzu Leon Szypirowski uderzeniem noża w głowę i plecy zabił Leona Krefte. Szypirowski został wydany do więzienia, w której pracował, z powodu ciągłych awantur, jakie urządzał. W jego miejsce został przyjęty Krefta. Na nim postanowił Szypirowski się zemścić. Czekając na okazję. Wreszcie w czerwcu na zabawie zemsty swej dokonał.

Sąd okręgowy w Gdyni, na sesji wyjazdowej w Wejherowie, skazał go na 15 lat więzienia. Sąd apelacyjny w Poznaniu wyrok ten zatwierdził. (k.)

Z WIELKOPOLSKI

— * INOWROCŁAW. Miejscowy cech rzemieślniczy wyrażał na F. O. N. 500 zł, poza tem powzięto uchwałę o specjalnem opodatkowaniu się członków w okresie zimowym na bezrobotnych od ubitych sztuk bydła. W ten sposób uzyskana suma wyniesie przeszło 2 000 zł.

— W tych dniach, pod przewodnictwem p. prezidenta miasta Jankowskiego, odbyło się konstytucyjne zebranie Kujawskiego Tow. przyjaciół nauki i sztuki w Inowrocławiu. Zadaniem tej organizacji o charakterze ściśle regionalnym, będzie trwanie kultury na ziemi kujawskiej. Wybrano komisję statutową w składzie mec. Moellenbrocka, prof. Molskiego i red. Derezińskiego, która opracuje regulamin i program pracy.

— Podczas karmienia bydła w majątności Czyste zerwał się z łańcucha buhaj, który przyniósł całym swym ciężarem 22-letniego robotnika Wład. Grende. Nieszczęśliwego przewieziono do szpitala w Inowrocławiu, gdzie stwierdzono zgniecenie klatki piersiowej i złamanie obojczyka. (c)

— * KOŚCIAN. W Konojędzie, pow. Kościan odbył się w tamt. kościele ślub p. Bohdana Michalaka z p. Genowefą Małkowską z Poznania. P. Michalak jest synem b. administratora dóbr Radziwiłłowskich w Antoninie.

— Kat. Stow. Kobiet oddział czytelni dla kobiet w Kościanie urządziło w ub. niedzielę uroczystą akademię ku uczczeniu 400-nej rocznicy ks. Piotra Skargi. Akademię zagała prezeska p. Wanda Chlapowska. Treściwy referat o życiu ks. Piotra Skargi wygłosił ks. prof. Skaziński. Śpiewy chóru kościelnego, deklamacja i recytacja uzupełniły program akademii.

— Na cele akcji dożywiania dzieci zorganizowało Tow. Kropka Mleka herbatkę z tańcami z nader uroczajnym programem.

— Odbyło się tu uroczyste zakończenie cztero-dniowego kursu dla bibliotekarek T. C. L. Kurs odbywał się w domu św. Zofii w Kościanie w czasie od 4—7 bm. w którym brało udział 30 kursistek, tak z miasta, jak i okolicy.

— Nieznani sprawcy włamali się do mieszkania ogrodnika p. Wacława Wieczorka w Kurowie, skąd skradli różną odzież wartości około 500 zł.

— Zebranie prez. i naczelników oddz. KSM m. okr. kościańskiego odbyło się w ub. niedzielę przy udziale 50 członków reprezentujących 35 oddziałów. Po referacie organizacyjnym członka zarządu okręgowego omawiano sprawę tegorocznego dnia młodzieży, korespondencyjnego strzelania o mistrzostwo centrali KSM w Po-

STAN POGODY W POZNANIU

10 listopada 1936

Temperatura 7 godz. + 4,8
Ciśnienie 7 godz. 748,4 mm. umiark.
Zachmurzenie 7 godz. umiarkow.
Wiatr 7 godz. kierunek południowy, szybkość 3 m/sek.
Opad w ciągu poprzedniej doby (od godz. 7 rano dnia wczorajszego do godz. 7 rano dnia dzisiejszego) 0,1 mm., rodzaj opadu: deszcz
Temperatura w dniu 9 listopada br. była: najwyższa + 10,6 o godz. 14 najniższa + 2,2 o godz. 5
Prognoza pogody na dzień jutrzejszy:
Zachmurzenie duże ze skłonnością do przelotnych deszczów.

znanu, rekolekcji zamkniętych, które odbędą się w grudniu br. w Kościanie i posiedzenia rady okręgowej. W końcu uchwalono urządzić 5-dniowy kurs dla kierowników oddziałów okręgu kościańskiego i wręczyć zawodnikom dyplomy z zawodów okręgowych. (kk)

— * OSTROW. Rada miejska w myśl wniosku referenta p. Stefana Rowińskiego (Klub Narod.) uchwalila odstąpić Kościołowi kat. pod budowę nowego kościoła ok. 4 morgi niezabudowanego terenu strzelnicy miejskiej przy ulicy Raskowskiej i Ulańskiej w zamian za oddanie gruntów kościelnych. Cena zostanie ustalona przy zamianie. Duże wrażenie wywołała wiadomość, podana przez p. burmistrza Cegiękę, że wybrani i zatwierdzeni zawodnicy wiceburmistrz p. sędzia Cukierski zrezygnował z wyboru. Radę miejską czeka więc dokonanie podobnego wyboru wiceburmistrza. W sprawie biednych miasta interpelowała p. radna Niestrawska (Kl. Nar.). Przeprowadzono ogólną ożywiającą dyskusję nad sprawami gospodarki miejskiej.

— Triduum ku czci Patrona młodzieży św. Stanisława Kostki odprawi w naszej parafii młodzież meška, zorganizowana i niezorganizowana, dnia 12, 13 i 14 listopada o godz. 19.30. Nauki głosić będzie ks. Musiał.

— Wielką gwiazdkową loterię fantową na bezrobotnych urządził tu Powiatowy Komitet Obywatelski do walki z bezrobociem.

— Znany narodowy działacz społeczny, p. Stefan Rowiński, odznaczony został srebrnym wawrzynem akademickim za zasługi, położone na polu szerzenia czytelnictwa.

— Na zebraniu parafii. Akcji Katolickiej poruszono zwałczanie nieświętych świąt. Namnożyło się ostatnio tych świąt bez miary: święto matki, dziecka, morza, gór, lasu, konia, Warszawy itd. Zauważono, że żyjemy w kraju chrześcijańskim, w którym słowo święty ma i może mieć jedno jedyne znaczenie, religijne. Znajdziemy w języku naszym łatwo odpowiednie wyrażenia na oznaczenie obchodów i uroczystości niereligijnych. Najbardziej odpowiednie wyrażenie to dzień i tydzień. Nie to nie umjcie uroczystościom świeckim. (os)

— W Ostrowie Wlkp. zbiegl. podczas eskorty do zakładu poprawczego w Koźminie, 16-letni Eugeniusz Zielonkiewicz, rodem z Warszawy, który tam miał ostatnio mieszkanie przy ulicy Złotej 52. Zbieg, który był mniej niż średniego wzrostu, ciemnoblondym o piwnych oczach, ubrany był w granatową marynarkę i spodnie, czarne sznurowane trzewiki i siwa, podniszczona czapka sportowa. Wszczęto za nim pościg. (r-r)

— * SIERAKÓW. Jak już donosiliśmy, w Sierakowie spalili się most drewniany na War-

cie. Po tym fakcie odbywała się jedyna komunikacja łożdami. Obecnie po przerwie 12-dniowej podjęto na nowo komunikację kołową przy pomocy promu przez Wartę. Zarząd miejski ustalił następujące niskie stawki za przejazd: pobiera się od osoby 5 gr, od roweru 5 gr, od wozu jednokonnego 15 gr, dwukonnego 20 gr itd.

— * ŚRODA. W ub. tygodniu odbyło się zebranie kupców samodzielnych pod przewodnictwem prezesa p. Antoniego Rydleńskiego. Referat wygłosił p. Wojciechowski, delegat z Poznania.

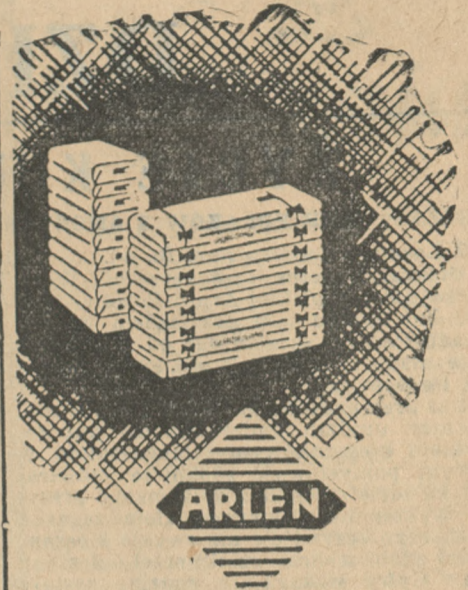
— 25-lecie małżeństwa obchodzili pp. Józef i Wiktorja z Łukaszkowskich Grabiasowie z Środy. (ak.)

— * WRONKI. Rada miejska na swem zebraniu wybrała jako zastępcę burmistrza jednogłośnie (14 głosami) p. rektora Edmunda Kemnitzę. Władze nadzorcze wybór zatwierdziły.

Z POMORZA

— * GRUDZIĄDZ. Nauczyciel jednej z tut. szkół powsz. Paweł Baczyński, por. rez., powołany został na 3-letni kurs wychowania fizycznego do Centr. Instyt. W. F. w Warszawie, Pan B., rodem z Kaszub, brał od szeregu lat żywy udział w pracach społecznych na terenie miasta, zwłaszcza jako naczelnik „Sokoła” Dzielnicy Pom., tudzież przewodniczący Miejsk. Komitetu W. F. i P. W. i wiceprezes Pom. Okr. Zw. Pływackiego. Wielokrotnie też reprezentował Pomorze, a w szczególności Grudziądz w lekkiej atletyce. Jest on wychowawcą całego zastępu zawodników i zawodniczek o głośnych w Polsce nazwiskach oraz przewodników sportowych. Specjalnie poświęcał się młodzieży szkolnej, u której potrafił wzbudzić umiłowanie sportu, a przedewszystkiem sportu wodnego. Praca tego niezmołodzonego działacza społecznego znalazła wreszcie uznanie czynników miarodajnych.

— * NOWE MIASTO n. Drwęca. Zmarł w 84 roku życia prof. dr. Juliusz Lange, który przez 35-lat bez przerwy był nauczycielem przy tut. gimnazjum. Odszedł z nim jeden z ostatnich weteranów, profesorów dawnego autoramentu i tej epoki, która wychowanie młodzieży budowała przedewszystkiem na kulturze romańskiej. Po ukończeniu nauk gimnazjalnych w Chełmnie zmarły oddał się studjum filozofii klasycznej i języków romańskich. Jako student U. wrocławskiego był członkiem Tow. Literatury Słowiańskiej, które było ośrodkiem życia młodzieży polskiej. Po ukończeniu roku próbnego w Chojnicach powołany został do Nowego Miasta. Przed przeniesieniem go na zachód w okre-

NOWE PŁÓTNO
ARLEN

NA WYKWIĘTĄ
BIELIZNĘ POŚCIELOWĄ
ŁŚNIACO BIAŁE
BEZ APRETURY
BEZ MIESZKÓ
NIE BRUDZI SIĘ
NADZWYKZAJ TRWAŁE

Wyrób słomy
Bracia CZECHOWICZKA
ANDRYCHÓW

DO NABYCIA WE WSZYSTKICH SKŁADACH BIAWATNYCH

Pr 8 166-46.19

się rugów ministra Gosslera ocaliło go prawdopodobnie jego niemieckie nazwisko. W czasie wojny emerytowany wrócił 1920 roku do zajęć profesorskich i jako kierownik zorganizował polskie gimnazjum. Zwłoki śp. Zmarłego spoczęły na tut. cmentarzu parafjalnym. Konkurs żałobny prowadzi miejscowy proboszcz w asyście dziesięciu księży przy licznych udziałach obywatelstwa. (gn)

— * TORUN. Uczniowie gimn. im. Kopernika zorganizowali kurs dla przewodników po Toruniu. Wykłady są ilustrowane przeźroczeniami.

— Nastąpiło tu otwarcie wystawy obrazów i drzeworytów prof. A. Laszki w salach „Dworu Artusa”. Dochód z biletów wstępu przeznaczony jest na FON.

— W ub. sobotę odbyła się w Teatrze Ziemi Pomorskiej premiera baśni fantastycznej Walewskiego p. t. „Kopciuszka” pod reżyserją M. Cymbulskiego.

— Na budowę Muzeum Ziemi Pomorskiej wpłacił na rece komitetu Zw. Pracowników Skarbowych w Grudziądzu kwotę 500 zł.

— Praktykant gminny, 26-letni Eugeniusz Voltarz podczas jazdy na stopniu tramwaju tak nieszczęśliwie uderzył o słup, że zlamal nogę w dwóch miejscach.

— Z inicjatywy Pom. Tow. Muzycznego odbył się koncert z udziałem Anieli Szlemińskiej, którego dochód przeznaczono na akcję pomocy zimowej.

— Jan Zuchowski, idąc w Chelmży ul. Jana, przez nieostrożność zbliżył się zbyt blisko do płotu jednego z zabudowań. W pewnym momencie rzucił się na niego pies, który odgrzył mu nos. Zuchowskiego przewieziono do szpitala pow. w Toruniu. (z)

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: Jan Alejski, Poznań, Śniadeckich, 5.—, Bronisława Wiśniewska, Prusy, p. Witaszyce, 5.—, razem z poprzednio pokwitowanymi 19.— zł.

Na Towarzystwo pomocy dla inteligencji: Dr. Stanisław Szumowski zamiast kwiatów na trumnie s. p. dyr. Kazimierza Pałucha 20.—, razem z poprzednio pokwitowanymi 37,50 zł.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zapowiedzi

Dnia 9 b. m. wywieszono następujące zapowiedzi (osoby, przy których nie jest podana miejscowość, mieszka w Poznaniu):

Murarz Feliks Wagner i Stanisława Majewiczówna w Steszewie, pow. poznań; rzemieślnik Stanisław Szyk i Regina Sokółowska; budowniczy Zygfryd Piekut w Warszawie i Marja Raszewska; tok. Stanisław Walkowiak i hafc. Anna Kubowiczówna; absolw med. Leon Schleifer i stud. prawa Lucja Szczepańska; handl. Marjan Górski i bufet. Wanda Turowska; ślus.-mech. Józef Szymański i Salomea Banaszewiczówna; pomocn. gastron. Józef Mikolajczak i Wanda Florczykówna; ślus. Stanisław Kukula i Antonina Maćkowiakówna w Jaworowie dominium, gm. Witkowo, pow. gnieźn.; podpułkownik Jan Kwapiński w Aninie, pow. warszaw., i nauczycielka Marja Leski.

Zgony:

Dnia 9 listopada 1936 r. zapisano następujące zgony: Bronisław Piekarz, pomocnik kancelaryjny, 43 lat; Jan Przykocki kowal, 41 lat; Alfred Poinke, kierownik gorzelnii, 62 lat; Wacław Gregorowicz, kupiec, 66 lat; Elżbieta Szymańska z domu Rogozińska, 62 lat; Władysław Urbanowicz, ślusarz, 72 lat; Antoni Przybył, robotnik, 64 lat; Franciszek Majewski, stolarz, 52 lat; Elżbieta Tomczakówna, służąca, 23 lat; Marta Samolińska z domu Seydlitz, wdowa, 83 lat; Marja Marjanowska z domu Matysiakówna, 48 lat; Władysław Ciszewski, kupiec, 50 lat; Józef Dankowski, 12 godzin.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

DAR POLAKÓW Z AMERYKI DLA PADEREWSKIEGO

Z Lozanny donoszą nam (h. o.). Delegat i prezes Stowarzyszenia Weteranów amerykańskiej Armii Polskiej wręczył bawiącemu tam przejazdem w tych dniach Paderewskiemu dar od weteranów tejże armii, której, jak wiadomo, twórcą był Paderewski.

Dar przeznaczony na uczczenie 75-letniej rocznicy urodzin Paderewskiego jest zegarkiem kieszonkowym z łańcuszkiem, w którym pomysłowość zdobnicza jubilera-Polaka idzie o lepsze z artyzmem i precyzją wykonania. Pokrywę złotą zegarka (większego oczywiście niż zwykłe kieszonkowe) zdobi srebrny polski orzeł opleciony lirą. Cyfry wskazujące godziny zostały zastąpione dwunastu literami z tyłu bo-

wiem składa się nazwisko I. J. Paderewski; około cyferblatu wygrawowane są fragmenty motywów z kompozycji Paderewskiego — w środku mapa Europy z Polską w odmiennym odzieniu; w otoku sekundnika drobniutkiemi literami napisana jest notatka biograficzna (roku i miejsca urodzenia) — wskazówki przedstawiają — jedną złotą pióro, druga białą; 75 brylantów otacza zewnętrzną stronę cyferblatu. Na wewnętrznej pokrywie wyryta jest dedykacja; łańcuszek składa się 75 złotych ogniwek w formie serduszek. Tak wygląda obiekt muzealny; dowód niezmiennej czci i wdzięczności Polaków Amerykańskich dla Paderewskiego.

TEATR

Prof. dr. Tarnawski o premierze w teatrze Polskim. Pojutrze, t. j. w czwartek, 12. b. m. teatr poznański Polski wystawi „Wieczór Trzech Króli“. Arcydzieło komedji szekspirowskiej przygotowuje od dłuższego czasu p. Bronisław Dąbrowski, nowopozyskany dla naszej sceny reżyser i aktor sceny krakowskiej, warszawskiej i lwowskiej. Z racji tej ważnej premiery zwróciliśmy się do prof. dr. Władysława Tarnawskiego z prośbą o skreślenie uwag, wprowadzających czytelnika w świat szekspirowskiego humoru, który w tem dziele osiągnął chyba swój szczyt. Znakomity anglista i szekspirolog był tak uprzejmy prośbę naszą spełnić, za co na tem miejscu składamy mu najszczerze podziękowanie, a wysoce interesujące i instruktywne jego wywody zamieścimy w jutrzejszym Dziale Kultury i Sztuki.

Nowa Pawlikowska. Kierowany przez dyr. Karola Fręcza teatr miejski w Krakowie przystąpił do opracowywania nowej sztuki, napisanej przez Marię Pawlikowską-Jasnorzewską. Tytuł brzmi: „Mrówki“.

Tęcza kaszubski w Wejherowie otworzył nowy sezon „Dziejami salonu“ K. Wróczyńskiego. Zamierza wystawić parę sztuk regionalnych.

CO SŁYCHAĆ PRZEZ RADJO?

„Wesele Polskie“ do Londynu. L. S. Schiller oraz Roman Palester opracowali radfonicznie suitę weselną polską, która będzie transmitowana 22 listopada do londyńskiego Broadcastingu.

MUZYKA

Ś. p. Stanisława Niewiadomskiego uczczono w Warszawie wieczorem złożonym z pieśni i utworów fortepianowych zmarłego, urządzonym przez Tow. Przyjaciół Sztuki.

Kamińskiego „Pieśni kaszubskich“ ukaże się wkrótce drugi zeszyt nakładem Tow. Wydawniczego Muzyki Polskiej. Druk już się kończy.

Wallek-Walewski napisał „Requiem“ które niedługo ukaże się na półkach księgarskich, jak z Krakowa donoszą.

Jubileusz berlińskiej „Harmonji“ który odbył się temi dniami, był piękną uroczystością śpiewaczą. „Harmonja“ istnieje 40 lat, zdobyła niemało zasług kulturalnych i narodowych skupiając żywioł polski w Berlinie.

Leporello w aeroplanie. Występujący w londyńskim Covent Garden zespół opery drezdeńskiej miał temi dniami wykonać po raz pierwszy „Wesele Figara“. Tymczasem śpiewający Leporello basista Ermold zrana dał znać, że jest zupełnie zachrypnięty. O odwołaniu wysprzedanego kompletnie przedstawienia nie mogło być mowy. Telefonicznie „zamówiono“ z Hamburga basistę Hermana, który natychmiast wsiadł do aeroplanu, aby zdążyć na popołudniowy koncert. Tymczasem aeroplan spóźnił się z odjazdem, a przed samą Anglią wskutek mgły leciał nader powoli, tak, że Leporello wsiadł do samolotu na lotnisku w Croydon prawie przed samą przedstawieniem, ledwie mając czas na przejazd do opery i ucharakteryzowanie się. Leporello jak wiadomo, otwiera „Don Juana“ swoim „Notte e giorno faticar“, mimo to zdążył na czas.

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Biust portretowy K. H. Rostrowskiego wykonał Ludwik Puget, mieszkający obecnie w Krakowie, świetny artysta-rzeźbiarz.

Wystawa pamiątkowa Kostrzewskiego została otwarta w Zachęcie warszawskiej, dla uczczenia ćwierćwiecza zgonu świetnego i popularnego karykaturzysty, malarza oraz rysownika.

Zbiory Antoniego Madeyskiego, zamienitego artysty-rzeźbiarza, który stale mieszkał w Rzymie, została prawdopodobnie pozyskane przez miasto Tarnów do zbiorów muzealnych. Rokowania już zostały wdrożone. Zbiory Madeyskiego posiadają wielką wartość artystyczną.

NAGRODY MIASTA WARSZAWY

Z Warszawy donoszą nam (tw):

Jutro, t. j. w środę, 11. b. m. będą ogłoszone uroczyste nazwiska laureatów, którym przypadają cztery nagrody m. Warszawy za rok 1936. Nieuroczyste ogłoszenie na papierze już wszakże się odbyło. Nagrodę muzyczną otrzymał dyr. Szkoły muz. im. Chopina Adam Wieniawski, plastycy Ignacy Łopieński, świetny grafik i rytownik, naukową prof. Czesław Witoszyński (wybitny specjalista aerodynamiki), literacką p. Roman Koloniec (poeta i publicysta, redaktor miesięcznika „Droga“).

NAUKA

Z Polskiego Towarzystwa Filologicznego, z Łodzi donoszą nam (wp): Łódzki Oddział Tow. Filolog. odbył posiedzenie naukowe z odczytem prof. Uniwersyt. Warsz. dr. Zdzisława Zmigryder-Konopki p. t. „Sertorius“.

Profesorem honorowym Uniw. Jana Kazimierza we Lwowie został mianowany prof. dr. Stanisław Witkowski.

LITERATURA

Izabella Lutosławska córka znanego filozofa polskiego i powieściopisarki hiszpańskiej Zofji Casanova, autorka powieści „Córka“, „Małżeństwo Zazy“, „Państwo Bobrowscy“ i innych, wygłosiła we Włocławku odczyt p. t. „Hiszpanka o Hiszpanji“, który cieszył się dużym zainteresowaniem. (lm)

Dwutyśiąclecie Horacego będzie temi dniami uczczone w Paryżu wystawieniem w sali Plevela „Carmen saeculare“, oratorium, które w wieku XVIII napisał Philidor do tekstu Horacego. Na estradzie stanie 120 wykonawców jako soliści, chór i orkiestra. Prezydować będzie ambasador włoski w Paryżu.

ZE ŚWIATA FILMU

Noworodki jako reklama. „Pathé Consortium Cinéma“ wypuszczając obecnie film zatytułowany „Bliźniaki z Brighton“, ofiarowało 10 000 franków dla bliźniaków, które urodzą się w dniu premiery w jednej z klinik paryskich. Nagrodę doręczył aktor Raimu, grający główną rolę. Pisano o tem szeroko ma się rozumieć, więc reklama wypadła stosunkowo tanio.

SZKOLNICTWO

Zajęcia pozaszkolne dzieci. W „Ruchu Pedagogicznym“ ukazały się dwie prace, poświęcone zajęciom pozaszkolnym młodzieży szkół powszechnych. Wyniki badań zainteresują niewątpliwie rodziców i nauczycieli, gdyż charakteryzują panujące dzisiaj stosunki. A nie są one dla dziecka korzystne. Jeden z autorów, opisujący stosunki w mieście, stwierdza, że szkoła, choć zabiera dziecku ok. 60% dnia, lecz daje za to znośne warunki rozwoju i możliwość wyżycia się, zaś nadmiernie eksploatuje dziecko dom i rodzina. Na 90 badanych dzieci, 51 brało udział w pracy domowej, często nadmiernej. Tak np. 10-letni uczeń stale spóźniał się na lekcje, zapytany o przyczynę, odpowiedział z pasją: „Alel nie spóźnię się, jak rano muszę wsiadkiem dać żyć, drzewa urąbać, wody przynieść i mleko pani M. zanieść“. — W tych warunkach dziecko nie może sprostać obowiązkowi szkolnym. Współpraca pomiędzy domem a szkołą w wielu wypadkach mogłaby doprowadzić do odciążenia dzieci od zajęć, które nie są konieczne. (sn.)

Pisma nadesłane

„**Nowiny Lekarskie**“. Zesz. 21. Treść: H. Długosz: „Leukotropina w nieżycie dróg moczowych“. — J. Makowiec: „Niezwykły przypadek samobójstwa“. — M. Górski: „Witamina C i jej poziom w moczu“. — J. Wiński: „Znaczenie badania rentgenologicznego dla kliniki ropnych spraw płucnych“. — S. Karasiński: „Sprawozdanie ze Zjazdu Międzynarodowego w sprawie ochrony zdrowia studentów“. — Przegląd piśmiennictwa lekarskiego. — Ocena. — Sprawozdania. — Wiadomości różne. — Adr. Red. Poznań, Skarbowa 9.

„**Przegląd Księgarski**“. Nr. 20. Treść: „Życie książki“. — „Książka i księgarstwo w zwierciadle prasy“. — Ogólnokrajowy konkurs wystawy okiennej. — „Korsarstwo, kłusownictwo, fuszarka“. — „Chwasty z niwy księgarskiej“. — Informacje i wiadomości. — Komunikaty. — Adr. Red. Warszawa, Chmielna 27.

CO SŁYCHAĆ W NASZYCH REGIONACH?

NOWY TOMIK Z BIBLIOTEKI „WICI WIELKOPOLSKICH“

Wydawane z takim zapalem przez p. M. Turwidę „Wici Wielkopolskie“ posiadają, jak wiadomo, swoją własną biblioteczkę regionalną, której kilka tomików już się ukazało z niemalym dla idei regionalizmu pożytkiem. Dziewiątym z szeregu jest wydany właśnie zbiór szkiców literackich jednego z czynnych współpracowników „Wici“ — p. Henryka Kuminka. Słkice swe podzielił autor na trzy grupy: uwagi na temat cech i niedomagań naszej współczesnej twórczości literackiej, refleksje na marginesie książek i rozważania o niektórych zagadnieniach regionalizmu. Najciekawszą częścią tych szkiców jest część pierwsza. Poświęcał tym zagadnieniom dużo miejsca swego czasu Zdzisław Dębicki, ale są one wciąż aktualne, bardziej może aktualne, niż za czasów Dębickiego, kiedy nowa literatura polska dopiero kształtowała się zaczynała. Idzie mianowicie o to, że przewaga polskiej twórczości literackiej doby współczesnej nie spełnia swego zadania, staje się przez jawne dyskusje na tematy formalne i przez kompletną bezideowość — literaturą niepotrzebną. Literatura jest funkcją społeczną, powtarza p. Kuminek za Dębickim, nie może być oderwana od życia narodowego i społecznego, musi spełnić także swój zupełnie określony i wyraźny cel, jeśli oddziaływać ma w jakikolwiek sposób na swoich konsumentów. Zdaniem p. Kuminka nie jest nasza współczesna twórczość literacka awangardą rodzących się nowych idei, nie jest odzwierciedleniem nurtujących nasze społeczeństwo problemów — a społecznie znajduje się na marginesie życia, gdyż fotografuje jedynie drobne odcinki naszej współczesności.

Literatura, która rzeźbi duszę narodu, nie może być sztuką abstrakcyjną.

*) Henryk Kuminek: „Region twórczy“. Wrzesień 1936. Tom IX Biblioteki Wici Wielkopolskich.

UCZENI — KSIĘŻA — BLIŹNIACY

Z Włocławka donosi nasz korespondent (lm):

W dniu 29 listopada b. r. włocławskie Seminarjum Duchowne obchodzi uroczyste stulecie urodzin księży Chodyńskich, braci bliźniaków, zasłużonych kapłanów i uczonych. W dniu tym odbędzie się ku ich uczczeniu uroczysta akademja oraz odsłonięta zostanie pamiątkowa tablica w bibliotece im. ks. ks. Chodyńskich.

Działalność księży Chodyńskich, Zenona i Stanisława, zapisała się chlubnie w dziejach Włocławka. Bracia-bliźniacy nie rozłączyli się nigdy, dopiero śmierć Stanisława, który umarł o 32 lata wcześniej rozdzieliła ich ze sobą. Całe życie poświęcili Włocławkowi, pracując w diecezji włocławskiej i w Seminarjum Duchownem dla dobra Kościoła i nauki. Spuścizna naukowa ks. Zenona Chodyńskiego obejmuje 7 pozycji bibliograficznych, zaś ks. Stanisław Chodyński ma w dorobku 17 dzieł drukowanych — w tem samo dzieło „Monumenta Diaecesis Vladislaviensis“ obejmuje 25 tomów — oraz 18 dzieł w rękopisach. Poza tem około 300 pozycji bibliograficznych obejmują cenne artykuły i monografie ks. Stanisława Ch. w „Encyklopedji Kościelnej“ oraz w różnych pismach. Artykuły te mają bardzo szeroki zasięg; dotyczą one teologii pasterskiej, liturgji, historii, prawa, muzyki i... medycyny.

Poza twórczą pracą naukową, wielką zasługę braci-bliźniaków, ks. ks. Chodyńskich jest założenie jednej z najbogatszych w Polsce bibliotek. Stworzyli ją, gromadząc m. in. przeszło 800 inkunabułów. Biblioteka, obok szeregu monumentalnych dzieł naukowych, które wyszły spod pióra uczonych-braci-bliźniaków, jest trwałym ich pracy pomnikiem.

„**Gawędy Kaliskie**“. Pod takim tytułem zaczęło się ukazywać czasopismo, narażone dość skromnie rozmiarami, stanowiące organ Tow. b. wychowawców szkół kaliskich. Na treść „Gawęd“ składają się wspomnienia b. wychowanków z czasów szkolnych oraz wspomnienia z życia samego miasta, zamieszczane są również i artykuły historyczne n. p. felietony znanego kaliskiego regionalisty K. Stefa-

Na sztukę dla sztuki niema dziś miejsca — co nie jest równoznaczne z tem, że sztuka ma być utylitarna, ma służyć tylko pewnej warstwie czy klasie. Ma to być literatura ożywiona takimi ideami, które pociągną za sobą masy narodu: musi więc być sztuką narodową, społeczną i ożywioną pełną świadomością odpowiedzialności moralnej. „Chrześcijański ideał moralny — mówi autor — czeka na realizowanie w współczesnej literaturze. I dopiero, gdy to w pełni nastąpi, literatura będzie miała tchnienie prawdziwej wielkości, będzie literaturą twórczą i potrzebną“. Odrodzenie takiej literatury widzi autor w drodze poprzez region, który — rzecz jasna — niema być ciasnym partykularzem, ale punktem wyjścia dla twórczości ogólnonarodowej.

Mimo pewnej jaskrawości, z jaką autor ujmuje swe wywody, mimo pewnych niedomówień a bodaj i nieporozumień, można się na ich treść w wielu wypadkach zgodzić, aczkolwiek autor zbyt wielką wagę przypisuje np. literaturze dydaktycznej, za nikłą zaś artystycznej. P. Kuminek zdaje się wymagać od literatury współczesnej, aby zajmowała się wyłącznie problemami społecznymi i ideowymi najszerzej natury. Tymczasem czyni to i literatura artystyczna, a tylko na swój sposób. Gdyby p. Kuminek spojrzął z tego stanowiska, to zauważyłby, że w twórczości takich pisarzy, jak Nalkowska, Boguszewska, Dąbrowska, Chojnowski i in. znajdują się wybitne akcenty społeczne i ideologiczne wogóle — a tylko zwiwiają się one i ukazują nam poprzez przeżycia poszczególnych postaci - indywidualiów. Niemniej, jako problem rozważań krytycznych młodego wielkopolskiego pokolenia i jako głos zdecydowany ideologicznie, praca ta zasługuje na uwagę i poznanie.

A. Jesionowski.

Pszczyna G. Śląsk.

skiego o ulicach kaliskich. O Me czasopismo utrzymać się i zyskać wśród wszelkiego autoramentu „Kaliszan“ poparcie, może się rozwinąć i w przyszłości stanie się nietylko miłym przyczynkiem dla rozrywki ludzi związanych przeżyciami z tem starem wielkopolskiem miastem, ale ciekawym dokumentem dla badaczy przeszłości Kalisza w latach przed i powojennych. (J St.)

„**Kopa szętopórk**“. Takim tytułem nosi wydana świeżo praca Jana Patocka. Co to jest „szętopórka“? To pieśń świecka rolników: gospodarzy, gburów i robotników rolnych na Kaszubach. Zebrał ich badacz sześćdziesiąt, a więc — kopę. Teksty oraz melodie, bo „szętopórka“ bez melodji jest — zdaniem Kaszubów — jak „pies bez wogona“. Autor zebrał je od trzech starych osób, które mu je śpiewały. Charakterystyczne jest, że ludziom tym trudno było zadeklamować poszczególną zwrotkę, natomiast z łatwością potrafili wyśpiewać całą pieśń bez przerwy. Tak zrosły się teksty z melodją, przekazywane z pokolenia na pokolenie drogą tradycji; nikt nie uczył się ich z zapisków, bo śpiewacy są przeważnie ludźmi mało piśmiennymi. Autor poprzedza teksty bardzo ciekawym tekstem, streszczającym dzieje „szętopórek“. Książka jest cenną pozycją w zakresie studjów folklorystycznych. (tk)

Śląskie odczyty naukowe. Z Katowic donoszą nam (ad.): Instytut Śląski zapowiada cykl odczytów publicznych. Dr. Kazimierz Tymieniecki prof. U. Pozn. przedstawi „Kolonizację i germanizację Śląska w wiekach średnich“, „Stosunki kulturalne Lwowa ze Śląskiem w wiekach średnich“ omówi dr. Józef Skoczek. „O postępie przemysłu chemicznego na Śląsku“ będzie mówił inż. Bronisław Giziński, „Zagadnienie elektryfikacji na Śląsku“ przedstawi inż. Aleks. Groza, sylwetkę Śląska Bernarda Pietlicza — dr. Kazimierz Bulanda, a „typy antropologiczne mieszkańców Katowic“ — dr. Karol Stojanowski, doc. Uniw. Pozn.

Książki nadesłane

Prof. dr. R. Goldschmidt: „Wstęp do nauki o życiu. Przet. dr. W. Adolph. Warszawa 1936. Nakł. Trzaska, Evert i Michalski.

Jerzy Kosowski: „Policjant Giacomo Bicarani. — Kapitan Tomek. — Szczepan Roskocho“. Wydanie szkolne. Biblioteczka Uniwersytetu Ludowych Młodzieży Szkolnej. T. 38. Warszawa 1936. Nakł. Gebethnera i Wolffa.

Mieczysław Dereżyński: „Antoni Stefański“. Wielkopolski pisarz ludowy. Szamotyły 1936. Wyd. Drukarni Narodowej J. Kawalera.

DZIAŁ GOSPODARCZY

„Zasługi” Żydów około gospodarstwa wielkopolskiego

W organie Centrali Związku Kupców (żydowskich), „Przeglądzie Handlowym” (nr. 11 z dn. 31 ub. m.) ukazał się referat, wygłoszony na I-szym Zjeździe Regionalnym Kupiectwa Żydowskiego w Wielkopolsce (a jakże, a jakże: odbył się już taki zjazd!). Kto ten referat wygłosił — niewiadomo. Ani pod przedrukiem referatu, ani też w obszernym sprawozdaniu ze zjazdu nie podano nazwiska referenta, ograniczając się do ogólnikowego stwierdzenia, że referat wygłoszono „z ramienia zarządu II-go Związku Kupców w Poznaniu”. Widocznie mówca obawiał się konsekwencji swoich słów, skoro postarał się o zatajenie swego nazwiska! Że o zatajenie nazwiska chodzi, wynika z faktu, że nazwiska innych mówców zostały wymienione, a pominięto tylko to jedno nazwisko... Czyżby prelegentem był sam pan prezes II Związku Kupców w Poznaniu, Majer Umański (ul. Wielka 20)?

Mniejsza zresztą o to, kto jest autorem; chodzi więcej o rzecz samą, mianowicie o treść bezczelnego tego referatu. Już ze samego wstępu wynika, że celem prelekcji było przedstawienie „świątecznej tradycji żydowskiej w Poznaniu i w Wielkopolsce” oraz „pionierskiej roli dla zbytu produkcji przemysłowej na Ziemiach Zachodnich”. Świąteczna tradycja! Pionierska rola! Wystarczy...

„Świąteczną tradycję” zobrazowano z mimowalnym humorem m. in. przy pomocy statystyk, obrazujących systematyczny spadek ilości Żydów w Poznaniu! Inna rzecz, że autor podkreślił wpływ i znaczenie, jakim — jego zdaniem — cieszyli się Żydzi w przedwojennym Poznaniu, dowodem czego wspominał, iż prawie przez 40 lat Żydzi zajmowali kolejno fotel prezydenta miasta. Z uśmiechem politowania porównał kupiectwo polskie do żydowskiego: „firmy żydowskie rozwinęły się do przedsiębiorstw pierwszorzędných, gdy kupiectwo chrześcijańskie gnieździło się w handlu średnim i drobnym”. Gnieździło się! Żydzi pragnęli, aby ono nadal się „gnieździło”!

Chwilowo (niestety — dla Żydów!) jest nieco inaczej, skoro sam referent przyznać musi, że „Żydzi obecnie żyją w Wielkopolsce, to zaledwie około 600 płatników gminnych i 0,9 proc. zatrudnienia Poznania, a żaden prawie odsetek czy promille na prowincji”. I tutaj właśnie objawia się cała bezczelność referenta, który o współcześnie w Poznaniu mieszkających Żydach, jak wiadomo, przeważnie składających się z elementu, który do nas napłynął ze Wschodu po wojnie, wyraża się jako

„pionierach rodzimego handlu i przemysłu z Królestwa i Małopolski, z którymi ziemie zachodnie nigdy przed tem żadnego kontaktu nie utrzymywały...”

Dowiadujemy się od anonimowego referenta, jak to „przedsiębiorcy przedstawiciele handlowi - Żydzi” — nieraz „wielu argumentów i perswazyj musieli użyć, by przekonać rodzime (!) wielkopolskie placówki handlowe, iż towar wyprodukowany w Królestwie potrafi godnie zastąpić dotych-

czas prowadzone produkty niemieckie”.

Teraz więc wiemy, że patriotyzmu gospodarczego nauczyło się rdzennie polskie kupiectwo poznańskie od... Żydów napływowych. Wiemy więc, że organizm gospodarczy Rzeczypospolitej nie byłby się scalił w jedną całość, gdyby nie pośrednictwo Żydów... O tem, czem dla zbliżenia gospodarczego b. dzielnic były np. Targi Poznańskie w okresie po-unifikacyjnym, o wysiłkach „przestawieniowych” naszych kupców i przemysłowców, którzy bezpośrednio po odzyskaniu Niepodległości zamienili niemieckie źródła zakupu i rynki zbytu na polskie, o tem wszystkim, oczywiście, musimy zapamiętać, natomiast musimy uświadczać sobie, że gdyby nie żydowskie agenci, Polacy z Królestwa i Polacy z Wielkopolski byłiby sobie obcy...

Niedość na tej bezczelności. Oto referent uwypukla jako cechę dodatnią

KRONIKA GOSPODARCZA

PODATKI I OPŁATY

(p) Koszty modernizacji urzędów. N. T. A. wyrokiem z dnia 29. 1. 1936 r. l. rej. 9936/32 ustalił tezę, że wydatki na zastąpienie istniejących urzędów produkcyjnych nowymi w tej swojej w tej swojej części, która przewyższa ich wówczas już zamortyzowaną część wartości tylko o tyle są potrącalne, o ile powodem dokonanej wymiany było takie zużycie tych urzędów, że dalsze ich zużywanie groziło pogorszeniem źródła dochodu. (k.)

Z KRAJU

(k) Projektowany zastaw rejestrowy pojazdów mechanicznych. Związek izb przem.-handl. opracował i przedłożył władzom do rozpatrzenia projekt rozporządzenia o zastawie rejestrowym pojazdów mechanicznych. Związek izb, opracowując omawiany projekt, miał na celu stworzenie możliwości zabezpieczenia kredytów udzielanych przy sprzedaży pojazdów mechanicznych, jak również możliwość szybszego dochodzenia należności powstałych z tego tytułu. Projekt opiera się na następujących zasadach: Celem ustanowienia na pojeździe mechanicznym rejestrowego prawa zastawu, pojazd winien być wpisany do rejestru zastawowego. Ustanowienie zastawu rejestrowego może mieć miejsce jedynie na rzecz sprzedawcy z tytułu należności za cenę kupna pojazdu, na rzecz osoby, która wykonała karoserję, lub na rzecz osoby, która w interesie kupującego uściśla całość, lub część ceny kupna pojazdu. Osoby trzecie nie mogą zastraszać się niewiadomością o zastawie, ujawnionym w rejestrze. Zastawnikowi przysługują na pojeździe pierwszeństwo zaspokojenia przed innymi należnościami, przypadającymi od dłużnika z wyjątkiem jedynie kosztów egzekucyjnych. Co się tyczy postępowania uproszczonego przy ściąganiu należności zabezpieczonych rejestrowym prawem zastawu, to wierzyciel na podstawie umowy zastawniczej i wyciągu z rejestru zastawowego może uzyskać od sądu grodzkiego postanowienie o zajęciu pojazdu i oddaniu go pod dozór. Dłużnik i inni wierzyciele rejestrowi mogą zgłaszać sprzeciwy. O ile jednak dłużnik na pierwszej rozprawie nie złoży dokumentów, stwierdzających uiszczenie sum dłużnych, sąd wyda postanowienie o sprzedaży. Bliższe postanowienia, dotyczące określenia, co uważać należy za pojazd mechaniczny, co do sposobu prowadzenia rejestru, postępowania rejestrowego i opłat w tem postępowaniu określić ma według projektu rozporządzenie rady ministrów.

(k) Cechy rzemieślnicze mogą zawierać umowy zbiorowe. Wobec szeregu pytań, skierowanych do min. opieki społecznej, czy cech rzemieślniczy może uczestniczyć w zawarciu umowy zbiorowej, jako związek pracodawców, min. op. społ. w porozumieniu z min. przem. i handlu ustaliło, że cechy rzemieślnicze, jako zrzeszenia samostojnych rzemieślników, odpowiadają całkowicie pojęciu związku pracodawców. Wynika więc z tego, że cechy rzemieślnicze są kompetentne do zawierania umów zbiorowych.

(k) Roczny kurs maślarsko-serowski rozpoczyna się w Szkole Mleczarskiej we Wrześni dnia 15 stycznia 1937 r. Kandydaci, starający się o przyjęcie na kurs, powinni przesać własnoręcznie napisane zgłoszenie do dyrekcji Szkoły Mleczarskiej we Wrześni, gdzie otrzymać można także wszelkie w tej sprawie informacje. Zapisy przyjmuje się do 15 grudnia br.

i pożyteczną rolę kupiectwa żydowskiego w Wielkopolsce — to, iż „stoi ono na straży interesów konsumenta”, albowiem gdyby nie Żydzi „konsument napewno (!) płaciłby w przedsiębiorstwach chrześcijańskich o 10 proc. i 20 proc., a może i więcej, gdyby nie stało konkurencji żydowskiej”. No, to już szczyt wszystkiego! Śmierdzące fizycznie i moralnie „handeleśy” żydowskie, które handel w Polsce utrzymują na poziomie z czasów elżbietañskich (jak wyraził się pewien minister „sanacyjny”, który ma wszelkie warunki po temu, by znać to środowisko), ośmielają się zarzucić kupiectwu polskiemu wysiłek i ignorancję Czemże bowiem innym, jak nie skłonnością do wyzysku wzgl. ignorancją fachową Polaków można wytłumaczyć bezczelne twierdzenie nieznajomego żydowina o zbawionem (dla konsumenta) działaniu konkurencji żydowskiej?

Boi się żydowin słów wypowiedzianych w gronie współwyznawców. Kryje się za płaszczem anonimowości. Nie uchroni go to jednak przed skutkami bezczelności żydowskiej. Ani jego, ani wszystkich jego współplemienników. Znikną z naszego terenu, znikną z Polski!

Z ZAGRANICY

(z) Emisja 4 proc. bonów skarbowych na 500 milj. Rm. w Niemczech. W wykonaniu zadań, podjętych przez rząd Rzeszy zapowiedziano emisję w Niemczech 4½ proc. bonów skarbowych na sumę 500 milj. Rm. Kurs emisyjny wynosi 98½, okres umorzenia przeciętnie wynosi 9 lat. Bony skarbowe mogą być lombardowane w Banku Rzeszy. Termin subskrypcji zaczyna się w dniu 20 bm. i trwać będzie do dnia 5 grudnia r. b.

(z) Ostatnie posunięcia walutowe Rumunii. Rząd rumuński upoważnił bank emisyjny do przeliczenia zapasów złota na podstawie ceny 153.333,33 lei za 1 kg. czystego złota, t. j. z uwzględnieniem 38 proc. premii, którą płaćca dotychczas instytucja emisyjna. Dawny parytet wynosił 111.111,11 lei za 1 kg. złota. Decyzja rządu rumuńskiego nie pozostaje w żadnym bezpośrednim związku z ostatnim międzynarodowym układem walutowym. Zysk uzyskany z przeliczenia zapasów złota użyty będzie m. in. na wyrównanie zadłużenia państwa w banku oraz na cele zbrojenio-

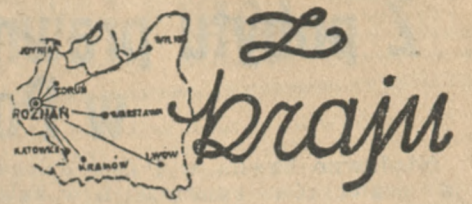
(z) Dewaluacja franka francuskiego a ceny. Dziennik „Paris Midi” przedstawia zmiany, jakie nastąpiły w cenach na rynku francuskim od czasu przeprowadzenia dewaluacji. Ceny produktów krajowych wzrosły o 7,76 proc., produktów importowanych o 22,5 proc., artykułów spożywczych o 7,2 proc. i artykułów przemysłowych o 16,6 proc. Ogólna wyższość cen, jaka nastąpiła w ciągu ostatnich 6 tygodni wynosi 11,88 proc.

(z) Francja ureguluje w terminie kredyt 40 milionów funtów. Zgodnie z zawartą w lutym r. b. umową, rząd francuski zwróci w terminie, który przypada już w najbliższym czasie, kredyt angielski w wysokości 40 milionów funtów, przyznany przez banki angielskie skarbowi francuskiemu. Przewidziano powzięcie szeregu środków technicznych, aby zwrot ten w niczem nie wpłynął ujemnie na kurs franka.

(z) Deklaracja rządu holenderskiego w sprawie florena. Rząd holenderski oświadczył, że nie uważa jeszcze za pożądaną stabilizację florena holenderskiego w stosunku do złota lub też związaną go z jakąś jeszcze płynną dewizą obcą. Celem funduszu stabilizacyjnego jest jedynie interwencja i zahamowanie zbyt dużych fluktuacji waluty. Floren musi sam znaleźć swój gospodarczo uzasadniony poziom — w oczekiwaniu stabilizacji międzynarodowej, przy której realizacji rząd holenderski będzie chętnie współpracował.

(z) Targi Brytyjskie. W r. 1937 w okresie od 15 do 26 lutego odbędą się w Londynie i Birmingham Targi Brytyjskie. — Targi te są zorganizowane w ten sposób, iż umożliwią kupcom całego świata zapoznanie się w możliwie krótkim czasie z szerokim zakresem brytyjskiej produkcji. Targi podzielone są na dwie sekcje. Sekcja londyńska obejmuje wszystkie przemysły, z wyjątkiem inżynierskiego i wyrobów żelaznych; produkty tych ostatnich przemysłów wystawione będą w Birmingham. Ulgi przejazdowe dla osób, udających się na Targi z Europy będą udzielane przez koleje, towarzystwa okrętowe i linie lotnicze. Zniżki przewidziane są w granicach 10—15 proc.

(z) Sprawa międzynarodowego porozumienia koksowego. W ciągu ub. tygodnia odbywały się w Londynie dalsze pertraktacje w sprawie międzynarodowego porozumienia koksowego. Do podpisania ostatecznego układu jeszcze nie doszło, ma to nastąpić dopiero w początkach grudnia w Paryżu. W obradach tych uczestniczyła delegacja przedstawicieli koksownictwa polskiego.

STAN ZATRUDNIENIA W POLSCE

Według ostatnich obliczeń, na 1 października r. b. w górnictwie na terenie całej Polski zatrudnionych było 93.710 robotników, w hutnictwie 41.644, w przemyśle przetwórczym 483.752, w elektrowniach i wodociągach 8.045, oraz w warsztatach kolejowych, wytwórniach wojskowych i fabrykach amunicji 52.961 osób.

OLBRZYMI DEFICYT

W pismach ukazała się wiadomość, że organizacje pracowników umysłowych występują do ministerstwa opieki społecznej z memorandumem domagającym się rewizji polityki lokacyjnej w Instytucie Ubezpieczeń Społecznych.

Szczególnie zastrzeżenia budzi sprawa funduszu emerytalnego pracowników umysłowych, co do którego jakoby ustalono w wyniku badań specjalnie powołanej komisji, że deficyt sięga tutaj sumy pół miljarða złotych.

NIECO SPÓZNIONE ZARZĄDZENIA

W związku ze strasznym wypadkiem w Warszawie, gdzie to spadający kawał gzymsu uśmiercił jedną osobę na miejscu, a dwie inne ciężko ranil — mają być wydane zarządzenia w sprawie stopniowego usuwania gzymsów z domów. Budownictwo azylowe nie uznaje takich ozdób budynków, które były w modzie przed wojną, są kosztowne, a nadto — jak się okazuje — i niebezpieczne.

LEKARZ ZA ULATWIENIE UZYSKIWANIA NARKOTYKÓW PRZED SĄDEM

Swego czasu była głośna sprawa dr. med. Wołoszynowskiego, który za wydawanie narkomanom recept na kokainę i morfinę za opłatą, został skazany na 10 miesięcy więzienia i pozbawienie prawa praktyki przez przeciąg 6 lat. Sprawa ta obecnie była ponownie rozpatrywana przez sąd apelacyjny, który złagodził wyrok poprzedni do sześciu miesięcy pozbawienia wolności i dwóch lat utraty prawa wykonywania zawodu lekarskiego.

BANDYTYZM TUŻ POD BOKIEM STOLICY

Pół kilometra od szosy kolo wsi Jędrzejów (gmina Jakubów pow. warszawski), znaleziono wóz z kołmi. Na wozie leżały zwłoki Edwarda Godlewskiego, mieszkańca tejże wsi. Oględziny wykazały, iż G. padł z rąk nieznanych sprawców, którzy zadali mu kilka ciosów nożem, a następnie obrabowawszy pozostawili w miejscu odalonym od szosy.

ROBOTNICZY SKARŻA FABRYKĘ O DODATKOWE WYNAGRODZENIE

Rzadko notowany wypadek wydarzył się w Łodzi. Robotnicy fabryki Ejtingona, wobec niemożności zlikwidowania sporu z właścicielami firmy o wynagrodzenie dodatkowe za czyszczenie maszyn włókienniczych w soboty, zaskarżyli zbiorowo swych pracodawców do sądu o wynagrodzenie w sumie 50.000 zł.

PIERWSZA KATOLICKA KASA BEZPROG. NA WOŁYNIU

W Łucku odbyło się zebranie organizacyjne członków pierwszej na Wołyniu Katolickiej Kasy Bezprocentowej im. Ks. Piotra Skargi. Wybrano zarząd, na którego czele stanął p. dyr. Poznański. Na członków zapisało się przeszło 200 osób z pośród wszystkich warstw społecznych. Nie ulega wątpliwości, że za przykładem Łucka wkrótce także pójdą dalsze ośrodki.

BUDOWA WIELKIEJ ARTERJI KOMUNIKACYJNEJ NA WILEŃSZCZYZNIE

Jak donoszą, dobiegają już końca roboty nad budową wielkiej arterji komunikacyjnej, biegnącej na przestrzeni 130 km. od Nowej Wilejki do miasta Kobylniki, pow. postawskiego. Budowa tej drogi trwa od roku 1927. Ma ona na celu połączenie północnych ziem Wileńszczyzny przez Wilno ze stolicą.

Koszt budowy, który od kilometra drogi w latach 1927 — 1930 wynosił około 45 tys. zł, a w ostatnich latach — około 20 tys. zł, pokryje częściowo państwo i fundusz pracy.

Wkrótce ma być ustalony termin oficjalnego otwarcia drogi. Dalszem przedłużeniem tej drogi będzie odcinek Postawy — Dalmilowice — Głębokie — Dżisna, na którym roboty zostały rozpoczęte.

BEZ DACHU, BEZ ODZIEŻY, BEZ JEDZENIA STOJĄ TYŚIĄCE LUDZI PRZED ZIMĄ. DAJ GO MOŻESZ! RATUJMY OD ZIMNA I GŁODU!

Krótkie informacje gospodarcze

— Lasy państwowe, obok nowoczesnego taraktu, w Bydgoszczy posiadają fabrykę dykt. Fabryka bydgoska, chociaż dosyć oddalona od źródła oleju i brzozy (podstawowego surowca do wyrobu dykt), znajdując się jednak nad splawną rzeką (Brda), korzysta z taniego transportu surowca drogą wodną.

— Na peryferjach m. Pucka kończona jest obecnie budowa wielkich wędzarni. W najbliższej przyszłości przewidziana jest budowa dalszych wędzarni nowoczesnych.

— W październiku fabryki włókiennicze okręgu bielskiego wywoziły gotowych towarów razem w ilości 7.634 kg wartości 163.874 zł t. j. o 1270 kg i o 37.186 zł więcej niż w tym samym miesiącu r. ub.

— W pierwszych dniach listopada br. została utworzona w Kopenhadze duńsko-polska Izba Handlowa.

— Nowy minister skarbu w Austrii dr. Neumayer oświadczył, że jest zdecydowanym zwolennikiem zasady utrzymania równowagi budżetowej oraz stałości waluty.

— Wkrótce zostanie wypuszczona w Holandii pożyczka państwowa na sumę 100 milj. fl.

Z pobytu prawników rumuńskich w Poznaniu

Niedawno bawiła w Polsce delegacja prawników rumuńskich w składzie: J. Gr. Périetzeanon, b. minister, prezes Związku Adwokatów Rumuńskich, przewodniczący grupy prawniczej polsko-rumuńskiej, szef delegacji Alexandre Costin, przewodniczący Sądu Apelacyjnego w Bukareszcie, C. M. Viforeano, prokurator generalny przy Sądzie Kasacyjnym, Radu Budisteanu adwokat, członek rady Międzynarodowego Związku Adwokatów, Constant Jonesco, adwokat, członek biura Międzynarodowego Zw. Adwokatów, Gregoire Junian, b. minister sprawiedliwości. Z delegacją przyjechał również b. minister opieki społecznej Franco Traneu — Jasi.

Delegacja, po pobycie w Warszawie, gdzie doszło do założenia porozumienia polsko-rumuńskiego, na cztery dni zatrzymała się w Poznaniu, podejmowana przez rektora Uniw. Poznańskiego prof. A. Peretiatkowicza, prezesa Sądu Apelacyjnego Cezarego Bohusza, Radę Adwokacką z dziekanem Leonardem Wlazło na czele, Radę Notarialną z dr. Piechockim, oraz tym. prezydentem miasta E. Więckowskiego.

W Poznaniu członkowie delegacji nawiązali serdeczny kontakt z miejscowymi przedstawicielami świata prawniczego, zapoznając się ze stosunkami, panującymi w kołach prawniczych. Równocześnie prawnicy rumuńscy dali możliwość poznania swym kolegom poznańskim warunków, w jakich pracuje rumuńska adwokatura i sądownictwo.

Podczas szeregu przyjęć wygłoszono z obydwóch stron wiele przemówień. Na śniadaniu u rektora Uniw. Pozn., dziekana wydziału prawno-ekonomicznego prof. B. Winiarski, przedstawił garść wspomnień ze współpracy z politykami i prawnikami rumuńskimi na terenie międzynarodowym. Podczas bankietu, wydanego przez prezesa Sądu Apelacyjnego, Radę Adwokacką i Radę Notarialną, przemawiał wśród innych R. Budisteanu, podkreślając konieczność niezależności adwokatury, oraz informując, że i w Rumunii szerzy się obecnie prąd dążący do usunięcia z adwokatury nadmiaru elementów obcych, nienarodowych. Adw. Budisteanu zobrazował także usiłowania, zmierzające do zahamowania nadmiernego napływu do adwokatury. Do jakiego stopnia dochodzi zagęszczenie w rumuńskiej

adwokaturze dowodzi przykład Bukaresztu, gdzie jest 6 tys. adwokatów. Ogromna liczba adwokatów w Rumunii wynika z łatwości wykwalifikowania się w tym zawodzie: adwokatem zostaje się w Rumunii po 3-letnich studiach prawniczych, oraz dwuletniej aplikacji adwokackiej bez egzaminu.

Adw. Janesco, sekretarz delegacji, na wykładzie w Uniwersytecie schara-

teryzował założenia grupy porozumienia polsko-rumuńskiego z siedzibą w Warszawie, oraz oddziału, założonego w Poznaniu.

Min. Franco Traneu - Jasi wygłosił w auli Uniwersytetu wykład o opiece społecznej w Rumunii. Minister zwiędził też Zakład Ubezpieczeń Społecznych, oraz „Staszycówkę” w Ludwikowie, oprowadzony przez dyr. dr. Baumgartena.

Wrażeniem, jakie odnieśli prawnicy rumuńscy w Polsce, poświęcony jest specjalny numer najpoważniejszego czasopisma adwokatów rumuńskich „Tribuna Avvocati”. (1)

Na lotnisku Lonato Pozzolo koło Rzymu, Mussolini w otoczeniu ministrów, generałów i dziennikarzy dokonał przeglądu 300 nowych samolotów bombardowych.

Zmarszczki i wady cery **USUWA KREM ABARID**
ng 19 998

Budowa największej w Europie krytej hali tenisowej

Obecnie toczą się rozgrywki tenisowe o puchar, ufundowany przez króla Szwecji dla zwycięzcy w tenisie w hali krytej. Finał zawodów odbędzie się przypuszczalnie w styczniu 1937 r. w specjalnie na ten cel wybudowanej hali w Alvik, przedmieściu Sztokholmu. Wykończana obecnie kryta hala posiada 3.000 miejsc i w razie większej frekwencji łatwo pomieścić może 4.000 widzów. Jest to największa na świecie, nie licząc Stanów Zjednoczonych, kryta hala, gdyż hale tenisowe w innych krajach posiadają zaledwie 1.000 miejsc. Na terenie Szwecji znajduje się obecnie ponad 50 krytych hal, przyczem wobec znacznego rozpowszechnienia się tenisa w Szwecji, przewidziana jest budowa dalszych hal.

Odnalezienie kolekcji starych monet

Na wyspie Gotland (w Szwecji) odnaleziono niedawno zbiór starych monet srebrnych w ilości 3.000 sztuk o wadze 8 kg. Jest to jeden z najliczniejszych zbiorów, jakie dotąd odkryto. Monety te znaleźli dwaj chłopcy, którzy w czasie zabawy na brzegu wyspy natrafili na głęboką wyrwę w ziemi. Chłopcy postanowili zbadać dno szczeliny i jeden z nich wśliznął się w otwór, na dnie którego znalazł wśród żwiru parę sztuk srebrnych monet. Po dokładniejszym przeszukaniu jamy wydobyto na światło dzienne ponad 3.000 sztuk antycznych monet srebrnych.

Hipopotam najlepiej zarabia

Na filmowym olimpie w Hollywood wybuchł ostatnio ostry zatarg na tle gaź „aktorów zwierzęcych”. Skoncentrowane w parku zoologicznym okazy zwierząt są nie tylko przedmiotem podziwu zwiedzających, ale częstokroć reżyserzy posługują się nimi w filmach egzotycznych. Najwyższe honorarium uzyskał hipopotam, własność prywatna znakomitego artysty filmowego Fairbanks'a, osiągając 100 dolarów za dniówkę. Natomiast dyrektor ogrodu zoologicznego zażądał za jeden występ swego imponującego lwa królewskiego 120 dolarów. Zwołana przez inspektora pracy konferencja porozumiewawcza uznała słuszność żądań dyrektora zoologu. Fairbanks wysunął wobec tego żądanie, by za występ hipopotama płacono mu 150 dolarów. Sprawa oparła się o komisję, która po długich, burzliwych naradach przyznała słuszność Fairbanks'owi. Jego hipopotam otrzyma zatem najwyższą gaź, jaką kiedykolwiek płacono za występy zwierząt w filmach. W porównaniu z tem honorarium, skromnie przedstawiają się zarobki, jakie otrzymują właściciele innych zwierząt. Produkcenci filmowi płać za występ szympansa 30 dolarów, aligatora i węża boja 25 dolarów. Natomiast konie, psy i koty rasowe otrzymują wynagrodzenie od 5 do 10 dolarów.

Melodyjna poduszka

Wynalazcy amerykańscy znani są ze swych kapitalnych pomysłów, czego dowodem jest ostatnio zaprojektowana „melodyjna poduszka”. Inżynierowie nowojorscy usilnie zabiegają o wprowadzenie nowego wynalazku na kolejach północno-amerykańskich. W poduszce jest wydrążony mały otwór, służący jako głośnik-miniaturowa, i drugi otwór, połączony przewodem z kabiną radiową w pociągu. Z chwilą oparcia głowy o poduszkę następuje automatyczne połączenie z centralą radiową. Do uszu odpoczywającego dochodzą w tej chwili fokstrotty i tanga.

Nic łatwiejszego.

— Ty niezdolny bąku! Dałbym ci w skórę, gdybym był twoim ojcem!
— Może pan nim zostać. Moja mamusia jest wdową.

W sądzie.

— Czy oskarżony nazwał pana wołem?
— Wprowadź tego nie powiedział, ale córkę moją nazwał cielęcym.

... I zaczął się marsz. Obralem szlak najbardziej dziewiczy, bezludny, trudny... Wbijalem się coraz głębiej w bezmiar pustyni. Flora i fauna z dnia na dzień była biedniejsza, znikły bukiety wiecznie zielonych akacji, ucichły ryki lwów, które grasują nad jeziorem Czad...

Niezwykle emocjonującą wędrówkę swoją

POPRAWIE PUSTYNIĘ SAHARY

opisuje znany i odważny podróżnik Kazimierz Nowak w najnowszym numerze (46) „Ilustracji Polskiej”, ilustrując swoją barwną opowieść ciekawymi fotografiami. Poza tem numer ten przynosi szczegóły z budowy największej w Polsce zapory wodnej, ilustracje z nakręcanego obecnie filmu polskiego, nowelę o zdradzieckiej wadze, początek powieści o „gwiazdach” i „gwiazdorach” filmowych, nowe zdjęcia z walk hiszpańskich i sporo innych ciekawych rzeczy z kraju i ze świata.

Bezpłatne numery okazowe wysyła na życzenie Administracja: Poznań, św. Marcin 70.

zg 11/2

podane w odpowiednio przytłumionej dynamice. Dyrekcja kolei gotowa jest wprowadzić muzyczne poduszki w pociągach dalekobieżnych pod warunkiem, że nie będą one przeszkadzały współpasażerom podczas snu, oraz, że będą jednoosobowe.

III koncert symfoniczny

orkiestry miejskiej odbędzie się w Teatrze Wielkim w następnym wtorek dnia 17 bm. o godz. 8 wieczorem pod dyrekcją Feliksa Nowowiejskiego. Solistką będzie słynna o europejskim nazwisku brazylijska pianistka Magda Tagliafero, która po raz pierwszy wystąpi w Poznaniu. Artystka odegra z towarzyszeniem orkiestry koncert V. Saint - Saënsa. Część orkiestrowa składa się z następujących utworów: Rachmaninowa „Wyspa umarłych”, Schmitt „La Tragédie de Salomé”, Ravel „Daphnis et Chloé” (I Suita) i Nowowiejski „Śmierć El-lenai” fragment symfoniczny na kwintet smyczkowy i klarnet.

Oryginalny zegarek

Stowarzyszenie Weteranów Armji Polskiej w Ameryce przygotowało z okazji 75-lecia Paderewskiego oryginalny upominek symboliczny, którego autorem jest artysta-jubiler p. Roman Dzikowski. Jest to zegarek z oryginalnie pomyslaną tarczą. Mianowicie na platynowej tarczy pokrytej emalją godziny zastąpione są literami „I. J. PADEREWSKI”. Minuty zastąpione są klawiaturą wykonaną z emalji. Pomiedzy godzinami znajduje się 12 fraz wyjętych z 12 kompozycji Paderewskiego. W mniejszem kole znajdują się nuty sławnego „Menueta” Paderewskiego i globus, symbolizujący światową sławę mistrza (wykonane z emalji). Wskazówkę godzin zastępuje pióro, wyrażające jego zdolności poetyckie i kompozycyjne, wskazówka minutowa jest w formie batuty (wykonane z platyny i emalji). Na sekundniku 12 liter Polska — Podole, stro-

ny rodzinne Mistrza Paderewskiego. Wskazówka na sekundniku — sztandar Polski, w środku mapa Polski, a sekundy zastąpione są literami: URODZONY SZCZĘŚLIWIE DNIA 6 LISTOPADA ROKU 1860 W KURYTÓWCE.

Koperta wykonana z czerwonego złota, obramowana jest 75 gwiazdami obsadzonymi 75 brylantami, oznaczającymi wiek Paderewskiego. Na odwrotnej stronie koperty Orzeł Biały, którego kadłub przedstawia lirę, wykonany z platyny na złocie czerwonym.

Ucho zegarka wyobraża lirę oraz koronę z topazem (kameń Paderewskiego). Łańcuszek wykonany z czerwonego złota przedstawia 75 serc, spojonych 75 ogniwami platynowymi.

Oryginalny ten zegarek uważany jest przez ekspertów za szczyt pomysłowości.

Din i Don ulubienicy całej Polski

codziennie w **Moulin Rouge**

„Five o'clock Tea” codziennie

Kawa, herbata 75 gr. Wstęp wolny!

Pg 8165-45,119

Klub Malkontentów

Tradycja Różowej Kukułki i Klubu Szyderców z pod Kaktusa pokutuje jeszcze po Poznaniu. Grupa młodych ludzi, noszących estradowe aspiracje, zaprzęgnęła nawiązać do tamtych, bardzo w swoim czasie popularnych nadszenek literackich i zorganizowała „Klub Malkontentów”. Lokalem „klubowym” jest kawiarnia Europejska na ul. 27 Grudnia. Pierwszy wieczór klubowy odbył się w ub. sobotę. Przyszła „nadszenka” znajduje się co prawda jeszcze w powijkach, ale ma wszelkie szanse rozwoju. Najważniejszym kapitałem zakładowym to przecież zapał i dobre chęci organizatorów. Mała, sympatyczna salka kawiarniana nada się bardzo dobrze do artystycznych produkcji. Wieczór upłynął bardzo miło, wypełniony występami grupy „malkontentów”. Krótkim przemówieniem wstępem zagaił go p. mag. Jabłowski, konferensjerował p. Powell. Kilka satyrycznych i nastrojowych piosenek zaśpiewał p. Szaniawski. Wiersz Czernika oraz dwie świetne satyry Sz. Pigwy przeczytał p. Sojecki. Deklamowała p. H. Skowronka. Początek miły i oblecujący. Jeśli w „Klubie Malkontentów” uda się organizatorom zgrupować większą ilość młodych estradowych talentów, to wieczory klubowe stać się mogą bardzo przyjemnym spędzeniem wieczornych godzin sobotnich. (tk)

KAPELUSZE damskie męskie VELOUROWE i wszelkie inne gatunki tylko u TOMASKA Pocztowa 9
 Jedyny specjalny magazyn kapeluszy
 Modernizowanie i powiększanie cylindrów w własnej pracowni. **Reparacje tanio, szybko i akuracie.**

Poznań — Pomorze

Z cyklu rozgrywek piłkarskich o puchar p. Prezydenta Rzeczypospolitej odbędą się w najbliższą niedzielę ciekawe spotkania półfinałowe, mianowicie w Krakowie Kraków — liga i w Poznaniu Pomorze — Poznań. Nas interesuje oczywiście to ostatnie spotkanie, które zadecyduje o ewtl. udziale drużyny okręgu poznańskiego w decydującej rozgrywce finałowej. Jak wiadomo, okręg pomorski do tego spotkania, bodajże pierwszego od czasu istnienia okręgów sąsiednich, przywiązuje wielką wagę i pieczołowicie przygotował drużynę reprezentacyjną. Spotkanie reprezentacyjnych drużyn tak bliskich sąsiadów, wzbudzi wzorem innych środowisk, niewątpliwie należyte zainteresowanie. (kom)

Hokej na lodzie

A. Z. S. przygotowuje się do sezonu. — Na lodowiskach zagranicznych, już od kilku tygodni rozgrywają w najlepsze spotkania hokejowe na sztucznych torach, gdy tymczasem w Polsce o hokeju jeszcze dość głucho. W trochę lepszej sytuacji znajdują się Katowice, które mają sztuczne lodowisko. Otwarcie jego było przekładane od tygodni z dnia na dzień. Z toru tego ma zamiar stale korzystać również Cracovia.

Poznańskie drużyny, z braku sztucznego lodowiska, znajdują się w dość gorszej sytuacji, muszą bowiem oczekiwać łaskawości aury. Przygotowania odbywają się jednak już od dłuższego czasu. Trenują wszystkie czołowe drużyny.

AZS zapowiada bardzo silną drużynę. W skład jej wejdzie bowiem czterech olimpijczyków: Stogowski, Zieliński, Ludwiczak i Kasprzak. Według zapewnienia AZS-u, wyjazd Ludwiczaka do Katowic nie jest jeszcze zdecydowany, a w każdym razie udział jego w drużynie — w spotkaniach mistrzowskich — jest zapewniony. Kasprzak powrócił ze Lwowa już na stałe i zasili obronę akademików. Poza wspomnianą czwórkę, grać jeszcze będą: Tierling, Patrzykont, Muszyński, Stanek, Stafi, Krzyżagórski, Kaźmierczak i Warmiński. Treningami drużyny kieruje Zieliński. Poza udziałem w mistrzostwach okręgowych, AZS pertraktuje o sprowadzenie do Poznania wileńskiego Ogniska, Warszawianki, Czarnych ze Lwowa, a z zagranicznych, drużyny AS Bragadiru (Bukareszt) i reprezentacji berlińskiej. — Poza tym nadeszły zaproszenia na przyjazd do Łodzi, Wilna i Lwowa. (wz)

Drużyna Cracovii przeprowadziła w sobotę i w niedzielę po południu na sztucznych torze w Katowicach pierwszy trening, na który zjawili się w pełnym składzie. W związku z przygotowaniem Cracovii do występów konkurencyjnych pucharu środkowo-europejskiego doszło do konfliktu w łonie okręgu śląskiego. Zatarz wybuchł na tle finansowym. W związku z tem podał się do dymisji kapitan związkowy okręgu śląskiego, p. Mikula.

Pierwsze oficjalne spotkanie na sztucznych lodowiskach w Katowicach odbędzie się dnia 14 b. m. pomiędzy Warszawianką a sekcją Dab-Tor od chwili otwarcia cieszy się wielką frekwencją publiczności i widzów.

Lekka atletyka

KPW Poznań komunikuje, że treningi sekcji lekkoatletycznej odbywają się pod kierownictwem instruktora w. f. w poniedziałki i czwartki w godzinach od 17 do 19 w hali ośrodka w. f. przy ul. Bukowskiej. (kom)

Piłka nożna

O ulaskawienie Zamory. Prezydent międzynarodowego związku piłkarskiego (FIFA) p. Rimet zwrócił się do prezydenta republiki hiszpańskiej Azany za pośrednictwem poselstwa hiszpańskiego w Paryżu o ulaskawienie uwiecznionego słynnego bramkarza hiszpańskiego Zamory. Prezydent Azana podobno ma uwzględnić prośbę międzynarodowej federacji piłkarskiej.

Cracovia walczy z reprezentacją Polski. W dniu 15 bm. odbędzie się w Krakowie półfinałowe spotkanie o puchar Polski między reprezentacją ligi i Krakowa.

Skład drużyny Krakowa opierać się będzie jedynie na zawodnikach Cracovii i ustalony został definitywnie następująco: Pawłowski (rez. Pemper), Lasota, Pajak, Zizka, Kret, Majeran, Baj, Krawczyk, Korbas, Szeliga i Zembaczynski. Zawody odbędą się na boisku Cracovii.

Skład ligi na zawody z Krakowem. Kapitan związkowy ligi inż. Przeworski ustalił w poniedziałek następujący skład piłkarskiej reprezentacji ligi na niedzielne półfinałowe spotkanie o puchar Polski: Rudnicki (Warszawianka), Jokez (Warszawianka), Galecki (Ł. K. S.), Kotlarczyk II (Wisła), Wasiewicz (Pogoń), Dytko (Dąb), Skóra (Garbarnia), Matjas (Pogoń), Scherfke (Warta), Wilimowski (Ruch).

Rezerwowi: Albański (Pogoń) i God (Śląsk). **Wędrowni gracze.** W świecie piłkarskim Krakowa zasługuje na uwagę zjawisko masowego przenoszenia się piłkarzy z Krakowa na Śląsk. I tak Pazurek drugi uzyskał zwolnienie z Garbarni i ma wstąpić do jednego z klubów śląskich, podobnie jak Kopeć, piłkarz Wisły, który również otrzymał zwolnienie. Nadto krają pogłoski, iż Riesner z Garbarni ma także powrócić na Śląsk.

W świątku sportowym Krakowa dużo mówi się o strajkujących piłkarzach Wisły. Jedną z wersji podaje, że rzekomo kaperują „wislaków” na Śląsk.

Pięściarstwo

Lechja mistrzem okręgu lwowskiego. Finałowe spotkanie o drużynowe mistrzostwo Lwowa pomiędzy Lechją i Pogonią, wygrała drużyna Lechji 9:7, zdobywając w ten sposób tytuł mistrza okręgu.

Pływanie

Walne zebranie sekcji pływackiej Sokola odbędzie się w czwartek 12 bm. o godz. 19.30 w sekretarjacie okręgu ul. Podgórzna 8. (kom)

Strzelanie

Harcerskie zawody strzeleckie. Przy udziale 56 uczestników odbyły się na strzelnicy K. P. w Poznaniu zawody strzeleckie o mistrzostwo 5 Hufca Harcerzy. Pierwsze miejsce i nagrodę wędrowną zdobył Zenon Skotnicki, uzyskując 94 pkt. na 100 możliwych. Zespołowo pierwsze miejsce zapewnił sobie Krag starszo-harcerski, zdobywając 435 punktów na 500 możliwych. W ramach zawodów odbyło się strzelanie o odznakę strzelecką, którą zdobyło 23 harcerzy. (jr.)

Tenis

Fred Perry, bawiący obecnie w Ameryce, przeszedł definitywnie do obozu zawodowców. Brak Perry'ego może spowodować utratę pucharu Davisa przez Anglie.

korespondencja

z czytelnikami

„Matura”. Doktoraty i egzaminy inżynierskie na uniwersytetach zagranicznych ułatwia International Academic Bureau, Etablissement Iris 22, Rue St. Augustin, Paris (2e) France. (K.)

H. C. 105. Umowa, uwarunkowana tem, że pracownik ma opłacać składki ubezpieczeniowe w całości, jest nieważna i obowiązkiem Pani było pracownika ubezpieczyć i ubezpieczalnia jest zatem uprawniona żądać od Pani ściągnąć. Odwołanie bezcelowe. (K.)

E. N — Ostrów. Pan będzie korzystał z ulg podatkowych dla nowowzniesionych budowli, które zawarte są w ustawie z dnia 24 marca 33 r. Dz. Ustaw nr. 22 pozycja 173, i Dziennik Ustaw nr. 112/31, poz. 879. (K.)

„Gimnazjasta 783”. Owszem, będą mogli zostać w wojsku oficerami. (K.)

„Hipjanka”. Redakcja wylizaniem odsetek od poszczególnych kwot się nie zajmuje, gdyż nie ma na to czasu ani ludzi. Winien to Pan sam uczynić wzgl. dać sobie przez kogo innego wylizywać. (K.)

KOMUNIKATY TEATRALNE

Z Teatru Wielkiego

We wtorek, dnia 10 bm. po raz 15-ty „Ewa”, w świetnym wykonaniu.

W środę w uroczystym dniu Święta Niepodległości wystawiona zostanie piękna patriotyczna opera St. Moniuszki „Straszny dwór”, w doskonałej obsadzie czołowych artystów w osobach pp.: dr. W. Roessler-Stokowski, M. Janowskiej - Kopczyńskiej, J. Musielewskiej, Z. Dolnickiego, J. Wolińskiego, R. Wragi, K. Urbanowicza i in. Kierownictwo muzyczne dyr. dr. Z. Latoszewski, reżyser K. Urbanowicz.

W czwartek i piątek „Ewa”.

Z Teatru Polskiego

Dziś we wtorek raz jeszcze świetna komedia Sachy Guitry „Testament” z udziałem M. Meliny, oraz Sachnowskiej, Zasadziarki, Zbikowskiej, Kierczyńskiego i Noskowskiego. Jutro w środę w dniu Święta Niepodległości po cenach najniższych od 20 gr. do 1 zł odegrane będzie arcydzieło St. Wyspiańskiego „Wyzwolenie”. Przygotowana z największą starannością i pieczywem komedia Szekspira „Wieczór trzech królów”, w nowem i oryginalnem ujęciu przez p. Br. Dąbrowskiego, ukaże się jako premiera w czwartek bieżącego tygodnia. Bywalców Teatru Polskiego czeka uczta nielada, będzie to bowiem przedstawienie rewelacyjne, pełne poezji, nieprawdopodobnego humoru, okraszone wesołą muzyką. Obsadę stanowią najlepsze siły Teatru Polskiego pp. Gryf - Olszewska, Łabuńska, Porębska, Baryka, Hańcza, Jaworski, Jasieczek, Konarski, Kierczyński, Kostrzeński, Noskowski, Pagowski i Roslan. Nowa wystawa Z. Szpingiera.

Z Teatru Nowego
 Dziś, we wtorek — teatr nieczynny z powodu próby generalnej.
 Jutro, w środę o godz. 8.10 wiecz. uroczysta premiera, ku uczczeniu rocznicy Niepodległości Polski, poemat dramatyczny w 6 obrazach Stefana Żeromskiego „Róża”. Udział bierze cały zespół Teatru Nowego. W rolach głównych wystąpią: pp. Jadwiga Zaklicka, J. Lubicz - Lisowski, Stefan Brem. Ilustracja muzyczna, Jerzy Młodziejowski. — Reżyserja: dyr. Nuna Młodziejowska.
 W przygotowaniu głośna sztuka Wernera „Ludzie na krzyż”, grana obecnie z nadzwyczajnym sukcesem w teatrach: łódzkim, wileńskim i krakowskim.

Ratysboński Chór Katedralny

Donosiliśmy o przyjeździe do Poznania słynnego Ratysbońskiego Chóru Katedralnego, którego koncert odbędzie się nie jak pisał komunikat w sobotę lecz w **piątek, 27 listopada w Auli uniwersyteckiej.**

Chór ten, składający się z 60 śpiewaków (40 chłopców i 20 mężczyzn) uznany jest w świecie jako jeden z najlepszych zespołów tego rodzaju tak pod względem głosowym, intonacyjnym jak i muzycznym.

Jedyny występ Ratysbońskiego Chóru Katedralnego, który będzie wielkim wydarzeniem artystycznym sezonu, wywołał zrozumiałe zainteresowanie czego dowodem napływające zamówienia z prowincji. Pod kierownictwem kapelmistrza katedralnego Dr. T. Schremsa chór odśpiewa utwory Wagnera, Brucknera, Regera, Lassó i wielu innych znakomitych kompozytorów.

Bilety w cenie 5 do 1,— zł są już do nabycia w firmie A. Szrejbrowski, ul. Pierackiego 20, telefon 56-38, zg 14 666

Wieczór sonet

Thelma Reiss i John Hunt.

Pod protektorem J. E. Sir Howarda Kennard, Ambasadora Wielkiej Brytanii i Brytyjskiego Komitetu dla współpracy z zagranicą odbędzie się w **środe, dnia 13 listopada w sali Domu Ewangelickiego** wieczór sonet w wykonaniu świetnych angielskich artystów **Thelmy Reiss** — wiończycielka i **Johna Hunta** — fortepian.

W programie sonaty Chopina, Brahmsa, Beethovena, Baxa i Bacha. Przedsprzedaż biletów w firmie A. Szrejbrowski, ul. Pierackiego 20, tel. 56-38, zg 14 692

We wtorek, dnia 10 listopada br. jako w 5 rocznicę śmierci, ś. p.

Stanisława Waclawskiego

stud. U. S. B. w Wilnie

który poległ w walce o spolszczenie wyższych uczelni, ukamienowany przez Żydów odbędzie się o godz. 20

Uroczysta Akademia Żałobna

ku czci ś. p. St. Waclawskiego i Jana Grotkowskiego w sali 17 Collegium Minus.

Młodzież Wszechpolska Związek Akadem. w Poznaniu.

ś. p.

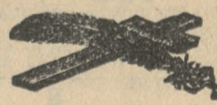
Wacław Gregorowicz

członek Zrzeszenia Komisjonerów Targowicy Rzeźni Miejskiej w Poznaniu zmarł dnia 9 listopada 1936 r.

W Zmarłym straciliśmy gorliwego członka i miłego towarzysza. Pogrzeb odbędzie się w czwartek, 12. bm. o godzinie 3.30 z domu żałoby, o czem donosi

Zarząd.

zg 14 683

Dnia 9 listopada 1936 r. zmarł, ś. p.

Wacław Gregorowicz

długoletni współwłaściciel firmy Caro-Eksport.

W Zmarłym tracimy gorliwego współpracownika oraz zanego Kolegę, o którym pamięć pozostanie na zawsze wśród nas.

Stanisław Gałdyński
 Stanisław Jankowiak

zg 14 682

Dnia 9 listopada 1936 r., przeszedł na drogę wieczności nasz dobry i nieodżałowany szef, ś. p.

Wacław Michał Gregorowicz

W Zmarłym straciliśmy wzór cnót i ideał pracodawcy, którego pamięć w nas nigdy nie wygaśnie. Cześć Jego pamięci!

Personel i Pracownicy

1-y W. Gregorowicz i St. Gałdyński oraz „Caro-Eksport” Poznań

dg 3549

Dnia 7 listopada 1936 r., zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., ś. p.

Edmund Kwieciński

Sodalis Marianus.

Pogrzeb odbędzie się w środę, dnia 11. bm. o godz. 15.30 z kaplicy cmentarza farnego przy ul. Bukowskiej.

Uprasza się o liczny udział członków w pogrzebie.

Wyd. 42.

Sodalicja Kupców w Poznaniu.

W niedzielę, 8 listopada 1936 r., po południu o godzinie 3.30, rozstał się nagle z tym światem, namaszczonej Olejami św., mój najdroższy mąż i najukochańszy tatulek, nasz kochany brat, szwagier i wuj, s. p.

Bronisław Piekarczyk

urzędnik przy Sądzie Grodzkim

przeżywszy lat 43, Pogrzeb odbędzie się w środę, 11 bm o godz. 4 po południu z kaplicy cmentarnej w Górczynie. Msza św. żałobna odprawiona zostanie w czwartek 12. bm. o godzinie 8 rano w kościele parafialnym św. Marcina, o czym donoszą

zg 14 635 w ciężkim smutku pogrążeni żona z córeczką i rodzina.
Poznań, ul. Br. Pierackiego 17.

Rogalików

Świętomarcińskich

na 11 listopada

NIE ZAPOMNIEĆ!

KLINIKA LALEK
Reperacje przyjmuje się do 20 grudnia
PIĘKNE LALKI
Nowości w olbrzymim wyborze!
"Aguila"
Sw. Marcina 61,
Pl. Wolności 9.

ng 20 230
DOM TRZYMIESZKANIOWY
(3 i kuchnia; 1 i kuchnia)
przybudówka, budynki gospodarcze, duży ogród owocowy w Strzelnie na dogodnych warunkach zaraz
na sprzedaż
„IMPREGNACJA“
Bydgoszcz, ul. Marsz. Focha 4
(Plac Teatr.)
ng 20 204

Prośba do pp. Pracodawców!

Były sekretarz miejski, obeznany w pracach biurowych, administracyjnych, podatk. wych. Poznańczyk - powstaniec wielkopolski, sierżant rezerwy od 63 miesięcy bez pracy, ojciec rodziny, 6 osób, żyjący w skrajnej nędzy, prosi pp. pracodawców o jakkolwiek pracę chociażby fizyczną. Laskawe oferty Stefan Kopczyński, Poznań, ul. Gen. Umińskiego 7 m. 16. zg 638

Plac przemysłowy

ewtl. mieszkaniowo-budowlany 10-morgowy z boeczną P. K. P. w Poznaniu (Staroleka) sprzedamy „IMPREGNACJA“
Bydgoszcz, ul. Marsz. Focha 4
(Plac Teatr.)
ng 20 203

Trzaska, Evert i Michalski S. A.

Księgarnia Wydawnicza Warszawa
Biuro Przyjmowania Zleceń w Poznaniu, św. Marcina 28, tel. 47-11 przyjmuje zamówienia na poważne dzieła nowoukazywane z druku p. t. „WIELKA WOJNA“ i BREHMA „ŻYCIE ZWIERZĄT“ na spłaty ratalne.
ng 14 681
Przyjmujemy dwóch inteligentnych akwizytorów.

„Iskra“

- baterje -
- anody -
A. PIECHOCKI POZNAŃ
Pg 7 141/2

ZAKŁADAMY

skład cukrów, owoców i sprzętów kuchennych. Proszę o oferty dostawców
Zgłoszenia do Kurjera Pozn. pod zg 14679

Futra

gotowe i na miarę, spody pod futra i skóry wszelkiego rodzaju — poleca najtaniej
JOZEF DAWID
Poznań, ulica Nowa nr 11.
Firma chrześcijańska
Przyjmuje asygnaty Tow. „Kredyt“
P 7445-46,48
Wypoczynek w porze zimowej
Osoby, pragnące zamieszkać we dworze wiejskim w sympatycznych warunkach, uprasza się o zgłoszenia pod adres: zg 14680
HELENA PLECIŃSKA, NOWAWIEŚ p. Wronki.
Komunikacja autobusowa i kolejowa na miejsce dogodna

Edmund Kwieciński

Pogrzeb odbędzie się w środę, dnia 11 listopada br. o godz. 15.30 z kaplicy cmentarza farnego przy ul. Bukowskiej. Szanownych druhów prosimy o udział w pogrzebie. Cześć Jego pamięci.
Zarząd Towarzystwa Powstańców i Wojaków
zg 3650 im. Fr. Ratajczaka, Poznań. Stow. zarejestr.

Stanowisko radcy nadzoru

o wysokim pewnym dochodzie jest zaraz do objęcia w zaprowadzonym towarzystwie kompensacyjnym. Panowie inteligentni z gotówką 100.000 lub posiadłością bez długu zechcą złożyć wyczerpujące oferty do Kurjera Poznańskiego pod zg 3657.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych: 1-lamowy milimetr 50 groszy

Znak oferty naprzykład: n 2395, z 21 025, d 1811 i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia w dni powszednie przyjmuje się do godz. 11.10, w soboty i dni przedświąteczne przyjmuje się do godz. 10.45.

Nagłówkowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo. I, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 100 słów, w tem 5 nagłówkowych.

1. KAMIENICE

Nieruchomość
dom mieszkalny, stajnie, stodoła, szopy, maszyn 5 000 m² Poznań Kościelna tania sprzeda „Osadopol“ Rzeczypospolitej 9. zg 34 419

Dom
Kościeln, główna ulica, dwa składy, pięć mieszkań, wjazd, sprzedam natychmiast. Gotówka 20 tysięcy. Dobra okazja dla kupców każdej branży. Adres Kurjer Poznański dg 3619

Parcele
budowlane willowe, między ul. Dąbrowskiego i Szamarskiego korzystnie do kupienia. — Wiadomość tel. 74-16. zg 33 679

Parcele
przy Grunwaldzkiej sprzedam. — Stary Rynek 74, skład m. 1. zg 35 570

Okazja!
Kamienica Poznań. Włazarz przy gimnazjum 65 000. Wpłaty ugodowo względnie połowę sprzedam Dom Złocień. Poznań, Pocztowa 15 zg 35 881/2

Domek
4 ubikacje, dworzec Ławica, ogrodem 1 250 m². Wiadomość Jackowskiego 36, Bydolek. zg 35 798

Kamienice
dochodowa 2 morgi ogrodu 20 000 sprzedam właściciel. Oferty Kurjer Poznański zg 35 706

Dom
III. piętro w Poznaniu z płatnymi lokatorami sprzedam tanio. Oferty do Kurjera Pozn. zg 35 886

Kamienice
nowa sprzeda 87 000. — dochód 10 200. — Gruszczyński. Aleje Marcinkowskiego 17 a. zg 35 633

Parcele
korzystnie sprzedam, większa ilość parcel razem lub pojedynczo przy szosie Dąbrowskiego. Oferty Kurjer Poznański ng 20 239/40

Parcele
Dąbrowskiego 137, tania sprzeda właściciel. zg 35 764

Dom
Poznań, ulica Bergera 2, sprzedam gotówka 27 000, pośrednicy wykluczeni. Właściciel. zg 35 757

2. PIENIĄDZ

Kto
pożyczy pod zastaw monet złotych i samochodu 2—3 000. — krótki czas. Oferty Kurjer Poznański zg 35 628

Wspólnika
szukam kapitał 8 000. — bławatnika, kawalera do składania bławatów miasto powiatowe. Oferty Kurjer Poznański zg 35 364

Poszukuje
10 tysięcy złotych, gwarancja pierwsza hipoteka kamienicy w Poznaniu. Zgłoszenia Kurjer Poznański zg 35 595

15 000—25 000
złoty poszukuje do bardzo pewnego dobrego, wysoko procentującego interesu. Oferty Kurjer Poznański zg 35 742

Eksporter
czynny poszukuje pożyczki lub współnika z 15 000 zł celem powiększenia obrotu. Oferty Kurjer Poznański zg 35 885

4. OSOBISTE

Futrzanę
czapki wykonuje, przerabiam „Ines“.
Piekary 22/23. Przyjmuje wszelkie asygnaty zg 35 868

Trwała
ondulacja komplet 5 złotych. Masztalarska 7 a. Tel. 27-15. zg 35 777

6. OŻENKI

Pani
przystojna, szlachetnego charakteru, niebiedna z mieszkaniem szuka męża 38—48 na stanowisku. Oferty Kurjer Pozn. zg 35 623

Kawaler

29-letni, ziemianin, z lepszej rodziny szuka żony. Panie (wdówki) z odpowiednim posagiem do lat 35, zechcą złożyć oferty do Kurjera Poznańskiego pod zg 14 690.

Znajomości matrymonjalne
w zamożnych sferach, szybko, solidnie, dyskretnie ułatwia Echo, dysponując olbrzymim dobrem. Poznań, św. Marcina 68, telefon 50-30. zg 35 717

7. SPRZEDAŻE

Okazyjne
kupno wszelkich urządzeń domowych także kompletnych pokoi spiesz się wszyscy na
Jezuicka 10
(Świętosławska). Pg 7 838-45.41

Meble
w wielkim wyborze poleca najtaniej
K. Bakoś, Stary Rynek 51
zg 29 684

Pianino
sprzedam. Grobla 27 m. 9. zg 35 297

Słiwińskiego
meble. Zydowska. zg 35 418

Sypialnie - Jadalnie
okazyjnie kupisz
Gabinety — Kuchnie
Nowotwartej
Komisowej
Hali Mebli. Wrocławska 38. zg 35 514

Walizki
tanio. Czyst. Szkolna 11. Pg 7025/6-41.36/7

Skład
bławatów konfekcji i galanterii dobrze zaprowadzony z powodu przejścia na przemysł korzystnie do oddania Miasto handlowe. — Zgłoszenia Kurjer Pozn. zg 34 705

Plaszcz lub futro
od Dzikowskiego nadaje każdej sylwetce wyraz szyku i elegancji
Wybór niebawmy
A. Dzikowski,
Poznań, Stary Rynek 49
Tel. 29-68
Asygnaty „Kredyt“
Pg 6 610-37.174

Meble kuchenne
jako specjalność poleca Skład Fabryczny. Wrocławska 19. dg 3243

Miąższ jabłkowy
słiwkowy marmelade. powiada mieszane, pierwszorzędnej jakości po cenach najkorzystniejszych poleca
„Jagol“,
Poznań. Św. Wojciech 29. tel. 52-82. Pg 7965-44.99

Okazja
skład kolonialny, trzykokołowym najlepiej położony, zaprowadzony z powodu wyjazdu 4 000 zaraz. — Focha 41, mieszkanie 17. zg 35 427.

Fortepian
korzystnie sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zg 35 620

Chevrolet
6 cylindrowy, rodzaj reklamówki sprzedam. Szkolna 12, m. 4. zg 35 621

Futro
męskie okazjnie sprzedam. Grochowe Łaki 5 — 2. zg 35 639

Kurtka
damska zimowa futrzana (francuskie marmele) prawie nowa. — Marcina 9/10, m. 14. zg 35 650

Likwiduje
skład cukierków, artykułów piśmiennych, papierosów, wódek — sprzedam w całości tania wraz urządzeniem ewent. koncesja. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zg 35 555

Nowy
luksusowy uniwersalny, 4 lampowy radioaparat tanio. Adres Kurjer Poznański zg 35 559

Magiel
Cegielskiego dobrym stanie tanio Adres Kurjer Poznański zg 35 558

Gramofon
walizkowy Odeon nowy tanio sprzedam. Słowackiego 37, Ur. bankowska. zg 35 551

Radio
4 lampowe baterijne korzystnie sprzedam. Szyperka 17, m. 3. zg 35 546

Wagi
decymal. 500 kg tanio. L. Matysiak, Poznań, Piekary 19. zg 35 578

Okazja
starozaprowadzony skład delikatesowy palarnia kawy z pierwszorzędna klientela hotelowa kawiarniana w Toruniu sprzedam. Oferty Par. Toruń „R. K.“ Pg 8099-64.162

Szczyście
przynoszą obrączki ślubne od Chwikowskiego. Nowa 8, para złote od 15. — do 100. — zł. zg 35 733/4

Kryształy
wielkim wyborze okazjnie tylko Jezuitska 10 (Świętosławska)
Dom Okazyjnego Kupna.
Pg 7 839-45.40

Rzeźnictwo
skład duży, warsztat maszynowy z zapadem elektrycznym z powodu stosunków rodzinnych na sprzedaż. Cena 3 000 zł. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zg 35 823

Damski
plaszcz zimowy, figure średnia. tanio. Półwiejska 11, m. 5. zg 35 821

Skład
spożywczy, mieszkanie, magiel, śródmieście rynek, prima położenie korzystnie. Oferty Kurjer Poznański zg 35 815

Samochód
limuzyna ekonomiczna stan bardzo dobry sprzedam. Wiadomość telefon 34-34. zg 35 812

Ubranie
w dobrym stanie korzystnie sprzedam. Piekary 8 — 9 zg 35 810

Fortepian
195. — Adres wskaże Kurjer Poznański zg 35 797

Skład
wyróbów tytoniowych, butelkowej sprzedaży wódek w centrum Poznania zaraz. Oferty Kurjer Poznański zg 35 790

Szafę
wystawowa oszklona 2.50x1.35 z powodu braku miejsca sprzedam. E. Minka Kantaka 7, skład. zg 35 816

Futro
damskie kreacje. Świętosławska 1, mieszkanie 6. zg 35 792

Kolonjalke
mieszkaniami zaraz 750. Wyjazd. Adres Kurjer Poznański zg 35 874

Plaszcz damskie wprost
eleganckie najtaniej
fabryki Wildowa - Syn
Wodna 1,
Asygnaty kredytowe! ng 18 092/3

Gospodarstwo
prywatne stomorgowe, ziemia pszenna 35 000, wpłaty 15 000. Nowakowski. Wielkie Garbary 48, mieszkanie 21. zg 35 870

Wózek
dziecięcy sprzedam. Callwitz, ul. Wolsztyńska 23. zg 35 833

5 tablic reklamowych
z blachy cynkowej w ramach z żelaza katowego, białe, emalia pomalowanych, w wielkościach: 90x435 cm i 4 tablice 65x435—503 cm, odpowiednich na goda handlowe, okazjnie na sprzedaż. Adres wskaże Kurjer Poznański zg 35 227/8

Gloria - Złote, Gloria-Special, Gloria-Elastic, Rox
Zadajcie jedynie chrześcijańskich ostrzy do golienia marki
we wszystkich drogeriach. Odnaczone medalami w kraju i zagranicą. Ng 19 469/70

Kolonjalke
maglem, mieszkaniem tanio sprzedam. Adres Kurjer Poznański zg 35 729

Maszyna
Singera do szycia w dobrym stanie nowego typu. Sw. Marcina 54, m. 1. zg 35 737

Jadalnie
nowe używane dla każdego w każdej cenie już od 230. — Jezuitska 10 (Świętosławska). Pg 8144-45.105

Kolonjalke
tania dzierzawa korzystnie sprzedam. Knia, Wodna 10. zg 35 697

Sprzedam
zaprowadzona hurtownie towarów krótkich przy St. Ryнку. — Informacje St. Rynek 22. zg 35 850

Skład
kolonialny zaprowadzony, mieszkanie sprzedam. Adres Kurjer Poznański zg 35 893

Repozytorjum
ładne, tania okazja. Focha 60. — telefon 75-54. zg 35 888

Hotel
rozkładany. Przemysłowa 29, m. 4. zg 35 879

Praga
picole limuzynę tanio sprzedam. Dąbrowskiego 33, garaże. zg 35 910

Pianino
czarne, dobrym stanie spiesznie tanio. Fr. Ratajczaka 11 a, m. 112 9—12, 16—19. zg 35 898

Dywany ręcznie
wiązane każdej wielkości okazjnie sprzedam. Bauer, Hotel Monopol. zg 35 701

Jadalnie
biblioteka, pokój damski. Stolarnia, Bukowska 9. zg 35 775

Fortepiany, fisharmonje
okazyjnie. Marcina 22, podwórze. zg 35 755

10. MAJATKI

Majątek
416 morg buraczanej, zabudowania dobre inwentarze nadkompletne, cena 125 000. — sprzeda Górski Inowrocław, Kasprowicza 16. ng 20 236

11. KUPNA

Starożytna
broń, srebro, złoto, kwity lombardowe kupuje „Lamus“ Strzelecka 1. Pg 7962-57.414

Kupię
używane pianino, wannę kąpielową, biurko męskie, kuchnie westfalska, kase registracyjna amerykańska, zegar szafkowy stojący. Oferty podanie ceny do Kurjera Poznańskiego zg 35 502

Brylanty
perły, szmaragdy kupię, dobrze zapłaci. Oferty Kurjer Poznański zg 35 491

Meble
używane dywany, antyki, porcelanę kupię
Podgórną 6
Magazyn mebli, telefon 32-50. zg 25 117

„Occasion“
kupuje stara biżuterja, złoto, srebro, brylanty, platynę, kwity lombardowe. — Franciszczyński, Al. Marcinkowskiego 23. zg 32 926

Kupię
urządzenie do okien wystawnych, urządzenie do składania cukrów i do sprzętów kuchennych oraz lampy elektryczne. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zg 35 611

Kupimy
używaną maszynę do rachowania dobrej jakości. Zgłoszenia: Zakład Technologii Rolniczej, Poczta, Mazowiecka 48. zdg 35 589

Złoto
kupuje Chwilkowski, Nowa 8. zdg 35 731/2

Pianino
kupie. Oferty Kurjer Poznański. zdg 35 822

Mleczarnię
kupie lub wydzierżawie w pełnym biegu zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 35 863

Kupię
używaną węzownicę do parowego ogrzewania. Zgłoszenia J. Bartoszkiewicz Synowie, Leszno, Wolności 4. ng 19 877

Kupię
lampę lukową na prąd zmienny 220 volt. Elektro-warsztat, Garnarska 3. zdg 35 906

Pianino
kupie. Oferty Kurjer Poznański. zdg 35 756

Magiel
kupie dobrą. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 35 598

12. DO WYNAJĘCIA

3
pokoje z wygodami od zaraz. — Poznań, ul. Zgoda 20. Zgłoszenia stróż. zdg 35 392

5
pokoje mieszkanie do wynajęcia od 1. 12. br., ul. Pocztowa 23. Wiadomość między godz. 19 a 20 u właściciela domu. zdg 35 426

Dla emerytów
2 i 3 pokoje mieszkanie nowe, suchy dom Oborniki od 1. 12. do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 35 660

5 pokojowe
komfortowe pierwsze piętro, parkiet od 1 grudnia. Traugutta 28. m. 4. zdg 35 662

Pokój
gospodarski. Gwiaździsta 24. zdg 35 600

Trzypokojowe
mieszkanie na skład do wynajęcia. Informacje Kurjer Poznański zdg 35 617

4-5
pokoje mieszkanie, centralne. Ul. Spokojna 15 a, telefon 70-11. zdg 35 588

Dwupokojowe
łazienka, służbowy, ogrzewanie, obejrzyć można 10-16. Rydywelski Zakręt 26, przy Ostroroga. zdg 35 575

6 pokoi
komfortowych i p. 190. — złotych Oferty Kurjer Poznański zdg 35 573

Dwupokojowe
Al. Hetmańska — bezpodatkowe

Trzypokojowe
Focha 126 — bezpodatkowe. Zgłoszenia Mielżyńskiego 12 — 12 od 9-14. zdg 35 820

Dwupokojowe
pełnokomfortowe, pokój służby Łazarz, dom nowy, III piętro, 1 grudnia 60. — gospodarz. Aleja Hetmańska 6, mieszkanie 6. zdg 35 814

Czteropokojowe
Stroma 27. zdg 35 796

Trzypokojowe
nowa willa, wysoki parter, czynsz półroczny. Zgłoszenia Kruszczyńska, Górna Wilda 103. ng 20 238

Czteropokojowe
bezpodatkowe Focha 123 III. Dorzorca. Pg 8122-57.465

3 pokojowe
komfortowe z meblami śródmieściu z powodu wyjazdu za zgodą gospodarza. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 728

3 pokojowe
Dąbrowskiego. Zgłoszenia Poznańska 55, lewo. zdg 35 726

Trzypokojowe
65. — Ratajczaka.

Dwupokojowe
40. — Marcina 74 I, 18, front. zdg 35 846

4
pokoje komfortowe, odnowione od zaraz. Matejki 60. zdg 35 895

Trzypokojowe
Wierzbiciele.

Trzypokojowe
65. — Ratajczaka.

Czteropokojowe
85. — Pocztowa.

„Jur“
Piekary 26. zdg 35 892

3 pokoje
centrum z wygodami 60 zł, rok zgóry, koszt 300. — Oferty Kurjer Poznański zdg 35 674

Trzypokojowe
czynsz ustawowy, okolica Wierzbiciele. „Domus“, plac Wolności 14 a.

Trzypokojowe
tuż Plac Wolności, zwrot 300. — zaraz. Informacje: Rybaki 13 — m. 1. zdg 35 899

Dwupokojowe
kuchnia przynależności nowej willi tanio, pewny płatnik, komunikacja Poznań, 10 minut. Pałuch, Piątkowa, Poznań zdg 35 901

Pięciopokojowe
piękne wielkopiękne, 15 minut od Al. Marcinkowskiego, nowy dom, willowy, ogrzewanie, tylko starszym, spokojnym zaraz. Zgłoszenia do „Par“, pod „57,484“ Pg 8164-57.484

Dwupokojowe
Jeżyce. Zgłoszenia Ratajczaka 11 a — 108. zdg 35 693

Zgoda 20.
pełnokomfortowe trzypokojowe, bezpodatkowe. zdg 35 634

Mieszkanie
5-pokojowe komfortowe, Most Teatrny. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 596

13. SZUKA MIESZK.

3 pokoje komfortowych
poszukuje się w okolicy Łazarza lub Parku Wilsona. Zgłoszenia tel. 64-61 od 2-3 łop. zdg 35 364

Pewny płatnik
szuka 3 pokojowego mieszkania, łazienka, słonecznego, centrum od gospodarza. Czynsz zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdg 33 711

Pokoju
próżnego od gospodarza, małżeństwo, czynsz zgóry, 1/2 roku. — Oferty Kurjer Poznański zdg 35 549

Poszukuje
mieszkania 2 lub 1 pokojowego z kuchnią, dam pół roku zgóry. — Oferty Kurjer Poznański zdg 35 658

Pokój
i kuchnię nowym lub starym budynku pierwsze lub II piętro — wprost gospodarza (Łazarz). — Oferty Kurjer Poznański zdg 35 584

Szukam
dwóch pokoi kuchnią centrum, gospodarz. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 861

Wdowa
po inwalidzie dwupokojowego — śródmieściu, 1/2 roku zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 680

15. POKOJE UMEBL.

Przyjezdny
najtaniej. Kolegiacki 5-3 (Nowy Rynek) nocny dzwonek. dg 2898

Klatki
tanio. Działowy 7 — 2. zdg 35 532

Klatki
także małżeństwo, Szyperska 3, m. 9. zdg 35 603

Tanio
przyjezdny. Wodna 13 — 9. zdg 35 817

Klatki
przyjezdny Ratajczaka 38 — 3. zdg 35 813

Pokój
Nowomiejski 5, m. 30, trzecie wejście ogrodowe. zdg 35 800

Cieple
słoneczny, papu. Fredry 4, II. zdg 35 672

Niekrepujący
1-2 elegancki, Szewska 1 m. 19. zdg 35 788

Pokój
klatki. Półwiejska 7 — 7. zdg 35 826

Elegancki
gabinet tanio, elektryczność, Kilińskiego 8 — 3. zdg 35 750

Czysty
duży. Marcina 74, I, 18, front. zdg 35 871

Pokój
próżny dla krawca lub biuro. — Małe Garbary 7 a — 3. zdg 35 840

Kraszewskiego
13 — 4. zdg 35 854

Pokój
osobnym wejściem, Kanałowa 17, m. 28, I piętro. zdg 35 741

Obiadami
utrzymaniem, Szwajcarska 15 — m. 7. zdg 35 727

Niekrepujący
Telefon. Stolarska 2 — 6. zdg 35 715

Elegancki
Wrocławska 18 — 2. zdg 35 696

Szamarzewskiego
16 — 6. zdg 35 852

Focha
55 — 5. zdg 35 843

Ładny
frontowy — jednemu lub dwom panom. Wroniecka 4 — 8. zdg 35 839

Utrzymaniem
3 Maja 3 a — 17. zdg 35 890

Cieple
słoneczny 35. — Wojciecha 23 — 5 zdg 35 833

Panom
na stanowisku. Szkolna 7/8. — m. 12. zdg 35 679

Z
klatki schodowej, lepszymu panu zaraz. Różana 23, m. 3. zdg 35 687

Paniencie
wspólnie. Żydowska 5 — 16. zdg 35 675

Dwuosobowy
Długa 11 — 8. zdg 35 666

Okolice Ostroroga
ciepły, jasny, łazienka, używanej kuchni wynajmie samotny oficer. Woźniarska 13, m. 3. zdg 35 799

Kaponierze
Skońska 16 — 7. zdg 35 669

Pokoik
Focha 63, m. 6, elektryczność. zdg 35 908

Dwa
łączone frontowe niekrepujące — utrzymaniem — bez. Grudnia 5, m. 10. zdg 35 684

Ogrodowa
19 — 2. zdg 35 766

Ratajczaka
40 — 11, utrzymaniem. zdg 35 738

16. SZUKA POKOJU

Poszukuje
pokoju umeblowanego komfort. Osobne wejście. Zgłoszenia telefonicznie nr. 2957 lub do Kurjera Poznańskiego zdg 35 665

Małżeństwo
umeblowanego, centrum, elektryczność do 40 zł. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 608

Pokoju
blisko rzeźni, obiadami poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 638

Eleganckiego
początek Jeżyce od 15. 11. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 649

Z
gotowaniem pani. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 590

Samotnemu
potrzebny pokój próżny, śródmieście. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 735

Dwom
śródmieście zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 847

Pokoju
jednoosobowego 15-20. — Oferty Kurjer Poznański zdg 35 877

Centrum
dla chirokantki, nie wysoko. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 678

Niekrepujący
w śródmieściu (możliwie z klatki) centralne od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 630

Emerytowany oficer
poszukuje pokoju, własna pościel najchętniej u samotnej, utrzymaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 903

Poszukuje
pokoju 15 zł. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 905

Niekrepującego
Jeżyce, Solacz do 25. — zł, elektryczność od 15. 11. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 35 900

Przyjezdny
zupelnie niekrepującego, dużo dni nieobecny do 30 złotych. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 35 694

1-2
próżnych nie wyżej II centrum I. 12. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 763

Poszukuje
1-2 pokoje elegancko umeblowane, centralnym ogrzewaniem, łazienka, centrum. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 632

17. LOKALE

2
duże pokoje na parterze, centralne ogrzewanie na biura wynajmie gospodarz. Aleje Marcinkowskiego 7. zdg 35 819

Skład
z oknem wystawowym 2 pokoje kuchnia odpowiedni na każdą branżę wynajmie gospodarz. Aleje Marcinkowskiego 7. zdg 35 818

Próżnego
pokoju na pracownię, parter lub suterena poszukuje samotny obywatel. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 899

Ubikacji
przemysłowej stokwadratowej poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 844

Biura
2 ubikacje, parter, śródmieście zaraz. Zgłoszenia Piekary 19, stróż. zdg 35 692

Składu
mieszkaniami poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 685

18. DZIERŻAWY

Piekarnia
z składem i wszelkimi wygodami, urządzeniem, zaprowadzona do wydzierżawienia od 1 stycznia 1937 r. Dzierżawa według umowy kaucja pożądana. Olejniczka Tadeusz, Ostrzeszów, Kolejowa. zdg 35 417

Probostwo
zadzierzawie z inwentarzem lub bez inwentarza od 1. 1. lub 1. 4. 1937. Oferty Kurjer Poznański zdg 30 684

Plac
na składnicę węgla. Telefon 65-96 dg 3648

22. ZGUBY

Kolczyk
znaleziono. Zgłoszenia St. i J. Szymandera, Poczta 4. zdg 35 712

Zgubiłam
w niedzielę w drodze z Woźnej do kościoła Katarzynek broszkę złotą wysadzana zębami jelenia. Uczciwemu znalazcy adres wskaże Kurjer Poznański zdg 35 736

23. ROZMAITE

Prośba.
Inteligent od 5 lat bez pracy, ojciec rodziny, prosi litościwe osoby o łaskawe ofiarowanie ciepłej odzieży zwłaszcza płaszcza, którego mu brak — a zbliżająca się zima, daje się już dotkliwie we znaki. Gen. Umińskiego 7, m. 16. zdg 35 544

4 złote
suknie tanio pała. św. Wojciech 31 — 7. zdg 35 663

Ceruje
wyporządam bieliznę poza dom. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 563

Dziewczynkę
lat cztery, ładną, dobrze wychowaną, oddam na własne. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 581

Kapelusze
damskie, meskie przerabia fachowo. Modne fasony zdg 35 746

Sowiński,
Kapelusznik, Poznań, Garnarska 5 dawniej Marcina 27. dg 3203/4

Dziecko
na wychowanie przyjmie. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 601/2

Akuszerka
Poznań, Strzelecka 2

przy Świętokrzyskim
przyjmuje, udziela porady, pomocy położniczej. dg 3301-2

Sellima
dobrze przepowiada za złotego. Ratajczaka 9 — 7. zdg 35 746

Wróżka
przewiada prawdę. Wodna 15, m. 5. zdg 35 891

Pończochy
Bemberg luksusowe para 1,95. — Hurtownia Pończoch, Grudnia 4 piętro. zdg 35 876

Znana
Adarelli przepowiada z kart Braminów — reki. Przyjmuje do 9 wieczór. Podgórną 13, mieszkanie 10, front. zdg 35 677

Kto
przyjmie niemowlę — wychowanie. Zgłoszenia natychmiast Kurjer Poznański zdg 35 673

24. NAUKA

Angielskiej
konwersacji poszukuje. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 35 556

Kursy kroju, szycia
dzienne, południowe i wieczorne, przyjmuje, warunki najkorzystniejsze. Klawiterowa, Poznań, Marji Magdaleny 1, m. 7. dg 3163-4

Młody
student udzieli lekcji gimnazjum humanistycznego za mieszkanie lub utrzymanie. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 835

Niebywała okazja!
Kroju, modelowania, krawieczyniejszej damskiej nauce korespondencyjnie (listownie) w kilka dni za opłatą 20 złotych. Mistrzynie cechu Warszawskiego Wiśniewska-Dobrucka, Warszawa, Alberta 12 m. 9. ng 20 235

Berlinianka
udziela niemieckiego. Poster za dzwiniący, wymowa piękna 12, — miesięcznie. Grobla 14 — 10. zdg 35 845

Księgowości
wszelkich systemów wraz bilansem, stenografii polskiej oraz pisanie na maszynie wycuzam szybko dokładnie na dogodnych warunkach. Długa 7, m. 7. zdg 35 640

programy radiowe

OGÓLNOPOLSKIE

Środa, 11 listopada.
8.00 sygnał czasu; 8.03 koncert orkiestry wojskowej (z Poznania); 8.50 dziennik poranny; 9.00 transmisja nabożeństwa z kościoła św. Krzyża w Warszawie. Chór świętokrzyski śpiewać będzie pod kierunkiem ks. prof. Józefa Orszulika, przy orszankach Eugeniusz Langer; 10.30 „Pod pierwszym urlokiem Żeromskiego“ — pogadanka (z Poznania); 11.40 „Bulawa i szablą“ — odczyt; 11.50 transmisja rewii wojskowej z placu na Rozdrożu; 12.30 fragment poranku muzycznego „Na Fundusz Pomocy Żimowej dla Bezrobotnych“ transmisja z Teatru Wielkiego w Warszawie; 13.30 dalszy ciąg transmisji rewii wojskowej z placu na Rozdrożu; 14.10 transmisja z Teatru Wielkiego fragmentu Akademii Pocztowego Przysposobienia Wojskowego; 15.30 „O zarządzaniu gospodarstwem“ — pogadanka; 15.45 „Polska jest wasza“ — pogadanka oraz piosenki w wykonaniu chóru Warszawskiej Szkoły Pożarniczej nr. 3. (Audycja dla dzieci); 16.05 „Mikrofony na ulicach Warszawy w dniu 11 listopada 1918 roku“; 16.40 koncert. Wykonawcy: mała orkiestra P. R., Tadeusz Łuczaj (śpiew); Tadeusz Zyzdło (skrzypce); 18.00 „Szlakiem dzieł“; 19.30 „Wiemiec pieśni śląskich“ w wykonaniu Mieszanego Chóru Kolerzy (z Katowic); 20.35 wiadomości sportowe; 20.45 dziennik wieczorny;

20.55 pogadanka aktualna; 21.00 „Opowieść o Chopinie“ — III-ci wieczór „Pierwsza miłość — wyjazd z kraju“ — w opracowaniu Marii Kuncewiczowej. Wykonawcy: Zofia Rabczewiczowa — fortepian, Zofia Adamska — wiolonczela, oraz orkiestra symf. P. R. 21.45 „Idzie żołnierz borem lasem“ — audycja muzyczna Stanisława Wasylewskiego (z Poznania); 22.25 marsze polskie w wykonaniu orkiestry marynarki wojennej (z Gdyni przez Toruń).

WARSAWA

Środa, 11 listopada.
Warszawa — 10.45 muzyka polska (płyty); 15.00 muzyka (płyty); 20.00 polskie miniatury instrumentalne (płyty); 23.00 muzyka taneczna (płyty).

POZNAŃ

Środa, 11 listopada.
Poznań — 10.45 koncert muzyki polskiej (płyty); 15.00 muzyka z płyt; 20.00 pieśni polskie w wyk. chóru Państwowych Zakładów Umundurowania pod dyr. Stanisława Kwaśnika.

PROPONUJEMY LAMPOWICZOM

Środa, 11 listopada.
17.00 Wrocław. Muzyka popołudniowa, 17.35 Mediolan. Recital Fort.

Otwarcie sezonu
Szkoły tańców

Średzińskiego
Waly Zygmunta

Augusta 4
Pierwsza lekcja praktyczna — czwartek 12 listopada, godz. 19. zdg 35 894

Szkoła Tańców
Szczyrkówny
Pocztowa 23. zdg 35 605

Kroju
modelowania najnowszego. Strojna, Podgórną 7. zdg 35 783

Korepetytorka
nauczycielka potrzebna perfekcyjnie, francuski. Godzina dziennie. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 730

Panienom
udziela kursu fryzjerstwa. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 779

25. MUZYKA

Lekcje
gry fortepianowej udziela dyplom, nauczycielka. Aleje Marcinkowskiego 1, m. 8 (dom na różny). zdg 34 126

Jazzbandzista
akordeonem, możliwie śpiew, pianista lub pianistka młodsza siła od 1. 12. Adres Kurjer Poznański zdg 35 786

26. SZUKA POSADY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

a) Służba domowa

Posługaczka
dobrem gotowaniem lub bez szuka posługi. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 606

Dziewczyna
do wszystkiego, dobrem gotowaniem szuka posady od 15. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 614

Posługi
poszukuje gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 629

Sierota
uczciwa pracownica, cokolwiek z gotowaniem szuka posady od 15. z własną pościelą. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 316

Starsza
kucharka szuka posady na małą kuchnię z gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 405

Dziewczyna
skromna, uczciwa z gotowaniem do wszystkiego szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 326

Dziewczyna
uczciwa, pracownica szuka posady z gotowaniem i do wszelkich prac. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 433

Służąca
szuka posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 481

Osoba
uczciwa, przynieść posługę z gotowaniem. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 35 476

Pokojowa
uczciwa, sumienna, lub z gotowaniem przynieść posadę do wszystkiego. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 35 475

Przychodnia
młoda poszukuje posady, zna gotowanie, pranie. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 360

Dziewczyna
starsza uczciwa z prowincji szuka posady z gotowaniem i praniem zaraz lub od 15. 11. Adres wskazuje Kurjer Pozn. zdg 35 310

b) Inni
Sekretarz adwokacki
(konceptista), 7 klas gimnazjum pisze biegle na maszynie zmienić posadę. — Grudniadz posie restaurant „Sekretarz” zdg 34 704

Pracownica
uczciwa poszukuje jakiegokolwiek pracy za małym wynagrodzeniem, bez spania. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 371

Dla
syna mojego studenta agronomii poszukuje praktyki w majątku. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 35 504

Krawiec
meski, inwalida wojenny, z ukończoną dwuletnią nauką poszukuje pracy w zawodzie do pomocy. Zgłoszenia uprasza Związek Inwalidów Wojennych R. P. Kolo Poznań, ul. Kozia 8, tel. 29-94. zdg 35 866/7

Radość
dorośli i dzieci sa ciastka, paczki z cukierni Italja, Poznań, Al. Marcinkowskiego. Pg 8163-44.109

TEATRY

Poznań, wtorek, 10. 11.
TEATR POLSKI: Wtorek, 10. 11. „Testament”.
Środa, 11. 11. „Wyzwolenie” po cenach popularnych.
TEATR WIELKI (Opera):
Wtorek, 10. 11. „Ewa”.
Środa, 11. 11. „Straszny Dwór”.
Czwartek, 12. 11. „Ewa”.
TEATR NOWY: Wtorek, 10. 11. Teatr nieczynny.

KINA

Poznań, wtorek, 10. 11.
APOLLO: „W blasku słońca”.
CORSO: „Wyprawy Krzyżowe”.
GLORIA: Mały Buntownik.
GWIAZDA: „Kariera”.
OSWIATOWE T. C. L.: — „Na zgliszczach szczęścia” i „Z kamerą w świat”.
METROPOLIS: „W blasku słońca”.
RENAISSANCE: „Czarownica” oraz „Mecz bokserki Schmelling contra Louis”.
SLONCE: „Pod dwiema flagami”.
SFINKS: „Kaprys Pięknej Pani”.
SWIT: „Niewidzialny promień”.
TECZA-Lazarz: „Jadzia”.
TECZA-Wilda: „Szaleńcy”.
WILSONA: „Zbieg z Jawy”

Hafciarka
córka inwalidy wojennego poszukuje pracy. Zgłoszenia uprasza Związek Inwalidów Wojennych R. P. Kolo Poznań, ul. Kozia 8, telefon 29-94. zdg 35 864/5

Poszukuje
posady woźnego, agenta, tłumacza hotelu, stróżstwa lub jakiegokolwiek innego zajęcia, władam językiem angielskim, włoskim, francuskim, niemieckim. Miejscowość obojetna. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 572

Ogrodnik
lat 27, poszukuje posady, samodzielnie lub pomocnika majątku lub willi, od 15 stycznia lub później. Zna dobrą hodowlę warzyw, kwiatów, szkółkarstwo, sadownictwo, parkownictwo, poza tem hodowlę pieczarek, gustowne zamieszkanie wszelkiej dekoracji. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 577

Drogerzysta dypl.
biegły, uczciwy, przystojny, fotografant szuka posady lub zastępstwa na krótszy czas. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 576

RADIO
ZA POŻYCZKI PANSTWOWE
i na długoterminowe raty — poleca
DOM RADIOWY POZNAŃ
ul. Strzelecka 12.
Telefon 16-97 ng 20 157

Inteligentna
z szcieniem poszukuje posady do dzieci. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 566

Ekspedjentka
lat 26, początkująca branży biawatów, konfekcji szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 637

Znam
stenografię polską i niemiecką poszukuje dla udoskonalenia bezpłatnej praktyki. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 550

Panna
szkoła gospodarzka, dobry charakter, wychowanie dzieci szuka odpowiedniej posady. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 35 547

Do czułych serc Obywateli apeluje 19-letni młodzieniec, sierota po kapitanie, maturzysta — absolwent kursów wych. ped. z pielegn. san. we Lwowie, prosi o pomoc w dalszych naukach lub w uzyskaniu

jakiegokolwiek zajęcia.
Zna prace biurowe, księgowość, maszynę, wych. ped. z piel. dzieci, doskonała lektura obcimi językami, zajmie się również domem samotnej osoby, znając i prace domowe. Dobre świadectwa Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 35 585

Krawcowa
bardzo dobra samodzielna poszukuje posady małym wynagrodzeniem, chętnie wyjedzie. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 579

Introligator
złotnik obeznany w drukarstwie poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 604

Chłopak
zdolny do wszystkiego przyjmuje jakokolwiek prace fizyczną. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 611

Panna
lat 22, czysta, przedka, poszukuje posady z gotowaniem oraz pomocy w jakimkolwiek interesie, — najchętniej wyjazd od 15. 11. Laskawe oferty Kurjer Poznański zdg 35 627

Fryzjer
dobra siła poszukuje posady. — Laskawe oferty Kurjer Pozn. zdg 35 809

Nauki
mleczarstwa poszukuje. Laskawe oferty Kurjer Pozn. zdg 35 805

Maszynistka książkowa
obejmuje posadę za 50 zł miesięcznie. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 787

Krawcowa
futra, płaszcz, suknie w dom szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 753

Krawcowa
tanie w dom szyje wszystko szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 752

Ekspedjentka
młoda, sympatyczna z praktyką do obsługi gości poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 749

Krawcowa
pierwszorzędna szuka posady w dom 2. — Oferty Kurjer Poznański zdg 35 743

Maszynistka
biuralistka młodsza szuka posady stale — dorywczo. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 711

Cukiernik
samodzielny pierwszorzędny fachowiec poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 35 707

Krawcowa
szyje elegancko, biegle szuka posady po domach. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 889

Młodzieniec
szuka nauki branży kolonialnej. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 897

Krawcowa
pierwszorzędna na płaszcz i suknie poza dom szuka posady, 2. złote dziennie. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 912

Panienska
szuka posady w składzie (najchętniej pieczywa). Oferty Kurjer Poznański zdg 35 690

RADIO
ZA POŻYCZKI PANSTWOWE
i na długoterminowe raty — poleca
DOM RADIOWY POZNAŃ
ul. Strzelecka 12.
Telefon 16-97 ng 20 157

Nauczycielka
dłuższa praktyka powszechnej, prawo nauczania, języki, muzyka szuka posady. Bardzo skromne warunki. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 773

100.—
wynagrodzenia za otrzymanie stałej lekkiej posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 787

Ogrodnik
samotny, dobre wykształcenie fachowe, uprawianiem w warzywnictwie i ogrodnictwie z kilkuletnią praktyką posiadający dobre referencje poszukuje posady na majątku zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 065

Chłopiec
16-letni, syn bardzo uczciwych rodziców poszukuje jakiegokolwiek zajęcia. Lask. oferty Kurjer Poznański zdg 34 171

Panienska
lepszego domu szuka posady do dzieci. Oferty Kurjer Pozn. zdg 34 685

Książkowy
bilansista, adm. domów poszukuje posady, popołudniowej. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 587

Były
kierownik tartaku poszukuje jakiegokolwiek posady względnie zastępstwa niekoniecznie z branży. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 303

Inteligentny
po wojsku, z średnim wykształceniem szuka jakiegokolwiek posady biurowej. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 149

Chłopak
z rowerem poszukuje miejsca. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 286

Handlowiec
długoletnia praktyka wszelkich systemów krojenia, szycia bielizny meskiej dobre świadectwa i referencje przyniść posadę handlu lub fabryce. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 999

Biuralistka
młodsza, znająca dobrze księgowość, maszynę, oraz wszelkie prace biurowe przyjmie posadę w przedsiębiorstwie handlowym lub biurze prywatnym. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 802

Krawcowa
praktyka, garderobę damską, — chłopięcą, reparacje, przeróbki futer, za dom, majątek, szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 818

Panienska
młoda, przystojna, do bufetu, szuka posady, zna obsługę „Expressu”. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 35 440

Krawcowa
domowa szuka posady, krój bardzo dobry, na wszelką pracę, specj. płaszcz. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 521

Ogrodnik
kawaler, lat 30, dzielnym w swym zawodzie pracował w wielkich i małych ogrodach poszukuje posady od 15 listopada lub później. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 515

Ogrodnik
kawaler, lat 31, dobry handlowiec, obeznany dokładnie w uprawianiu, w warzywnictwie pod szkłem, na gruncie, sadownictwie, parkownictwie, bartnictwie poszukuje posady samodzielnie. Laskawe oferty Kurjer Poznański zdg 33 970

Farmacji
asystentka, egzamin wojewódzki, szuka posady, zastępstwa, 5 lat praktyki, referencje solidne. — Oferty Kurjer Poznański zdg 34 432

Absolwentka
Liceum Handlowego
praktyka poszukuje posady biurowej. Laskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 34 324

Technik
dentystyczny poszukuje pracy celem wprawienia się chwilowo bez wynagrodzenia. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 34 425

Ekspedjentka
branży cukierkowej z kilkuletnią praktyką poszukuje jakiegokolwiek posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 422

Rzadca-
administrator lat 40, szkoła rolnicza średnia, 15 lat bez przerwy na dobrach 3 000 mg. Świadectwa i polecenia dobre, poszukuje posady od zaraz lub później. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 388

Książkowy - bilansista
były długoletni pracownik biura, rewizji ksiąg, obeznany w swoim zawodzie poszukuje posady, poleca się do prac uzgadniania ksiąg do bilansów w większym przedsiębiorstwie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 33 997

27. WOLNE MIEJSCA

Fabryka Mebli Województwo Śląskie, poszukuje zdolnego **werkmistrza**
Reflektuje się tylko na pierwszorzędnie silne. Posada od zaraz. — Zgłoszenia przyjmują administracja niniejszego pisma pod dg 3627

Przedstawiciele
dobrze zaprowadzonych do sprzedaży, opatentowanej nowości poszukujemy. Małe zabezpieczenie wymagane. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 35 664

Agenci
domokrajczy poszukiwani dla nowości. Zgłoszenia Wagner, Wrocławska 39, m. 5, godz. 17 — 19. zdg 35 322

Ekspedjentka
(ent) do składu spożywczego, zdolna, uczciwa z kaucją potrzebną. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 35 640

Uczeń
mechanik potrzebny. Czerniak, Dabrowskiego 7. zdg 35 644

Służąca
uczciwa, czysta, spokojna, umiejac gotować do wszystkiego 3 osoby Wierzbicice 8, m. 8, od godz. 4. zdg 35 651

Przychodnia
Górna Wilda 31 — 8. zdg 35 656

Blawatnika
podróżującego — rutynowanego rzutkiego z kaucją poszukuje od 1 grudnia br. hurtownia w Poznaniu. Wymagana znajomość języka polskiego i niemieckiego. — pierwszorzędne referencje. Rozpatrzone zostaną tylko zgłoszenia z własnoręcznie napisanym życiorysem, opisami świadectw podaniem wynagrodzenia, które skierować należy do Kurjera Poznańskiego zdg 35 657

Panienska
do bufetu oraz obsługi gości potrzebna. Poznań, Górna Wilda 31 restauracja. zdg 34 752

Dziewczyna
potrzebna od 15. 11. Kawiarnia, Dabrowskiego 49. zdg 35 586

Służąca
z gotowaniem potrzebna zaraz. Mickiewicza 17, II. lewo. zdg 35 583

Ekspedjentka
z prowincji zaraz. Półwiejska 30, rzeźnictwo. zdg 35 824

Dziewczyna
samodzielna dobrymi świadectwami potrzebna. Adres Kurjer Poznański zdg 35 825

Stała
posadę biurową - kasjerce dyktowniczej kilkuset złotych. Oferty życiorys Kurjer Pozn. zdg 35 811

Elewka
która już pracowała przy kucharku potrzebna. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 806

Uczciwy
młody człowiek jako robotnik do rozwiezienia towaru może się złożyć od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 794

Dziewczyna
gotowaniem, praniem, czysta świadectwa potrzebna. Mińska 9, m. 8. zdg 35 789

Pończoszarka
potrzebna, ul. św. Marcina 56 — 26. zdg 35 857

Podróżujący
do sprzedaży artykułu pierwszej potrzeby dodatkowy. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 714

Pieniadze wywozić zagranicę? szkoda!
PEA KREM
to wyrób polski
R. Barcikowski S. A. Poznań

Spółniczkę
do dobrze zaprowadzonego interesu poszukuje celem powiększenia gotówka 500.— Zgłoszenia Wedzikowski, Piekary 11. zdg 35 698

Nauczycielka
polonistka (z historją) potrzebna. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 705

Służąca
restauracyjna do wszystkiego zaraz potrzebna. Adres Kurjer Poznański zdg 35 849

Żelazniaka
obeznanego z branżą żelaza, dobrze poleconego, — wladajacego i niemieckim poszukuje. Zgłoszenia odpisy świadectw Kurjer Poznański dg 3651

Potrzebna
ekspedjentka fachowa. Skład delikatesowy, Ratajczaka 10. zdg 35 667

Nauczycielki
posada w szkole od zaraz z gotówką tysiąc zł. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 704

Rzadca
kawaler, zdolny fachowiec z praktyką, potrzebny na majątek ziemski z kaucją. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 35 772

Krawcowa
podręczna, dobra potrzebna „Izabela”, Plac Wolności 17. zdg 35 768

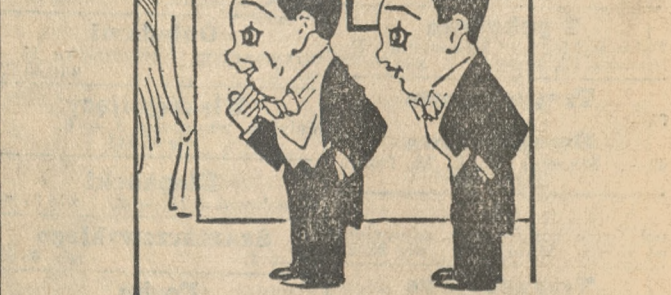
Szofer - blacharz
potrzebny. Emcha, Górna Wilda 149. zdg 35 765

PUDER ŚNIEG TATRZAŃSKI
UPIEKSZA MATUJE UDELIKATNIA I CHRONI CERĘ

Pg 7961-44.67

Radjo odbiorniki czołowych firm,
na spłaty do 15 miesięcy, w firmie
Fonoradjo właściciel
Jerzy Mieloch
zr 14 688/9 Poznań, Al. Piłsudskiego 7.

Humor zagraniczny

Dwie prośby.
Zbigniew Zukerman spotyka Leosia Apfelbauma.
— Słuchaj Leos, mam do ciebie dwie prośby.
— Jakiej?
— Po pierwsze, chcę cię prosić, żebyś nic nie mówił mej żonie, żeś mi pożyczyl dwadzieścia złotych.
— Zwarjowałeś? Jakże dwadzieścia złotych?
— ... a po drugie, żebyś mi pożyczyl te głupie dwadzieścia złotych. (x)

Co futro — to **Edmund Rychter** — co palto — to **Edmund Rychter** — co ubranie — to **Edmund Rychter**, Poznań, Ostrów Wielkop.

Przedpłata na miesiąc listopad 1936 roku za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji zł 3,20, w agencjach w mieście zł 3,50, z odnośnieniem do domu w Poznaniu zł 3,70, z odnośnieniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4,10, kwartalnie zł 12,30, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 5,00, w innych krajach zł 7,00—9,50. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajkach i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-lamowej 25 gr, na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr, na stronie czwartej (lub piątej) 100 gr, na stronie drugiej (lub trzeciej) 120 gr, przed wiadomościami potocznoimi 200 gr, wyki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 15,30, w nocy wypadkach do godz. 22 u stróża, do wydania głównego (wieczornego) „drobne” do s. 11,10, w dni przedświąteczne do godz. 10,45 wiek ze duże według możności. Drobnie ogłoszenia (najwyżej 100 słów w tem 5 nagłówek); słowo nagłówek) (tuste) 25 gr, każde dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstającą wskutek matrycy, wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkościątecznych i uroczystościowych poprzedza normalna codzienna, część numeru z reklamami i ogłoszeniami materiału poświęcony danej uroczystości. Telefony do Redakcji i Administracji: 44-61, 14-76, 33-07, 35-24, 35-25, 40-72, w niedzielę, święta i nocą tylko 14-76, 35-24 i 40-72. P. K. O. Poznań nr. 200.149.